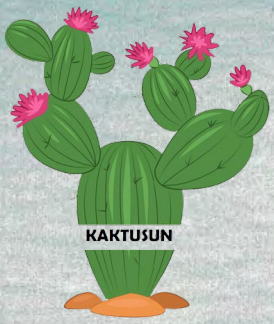
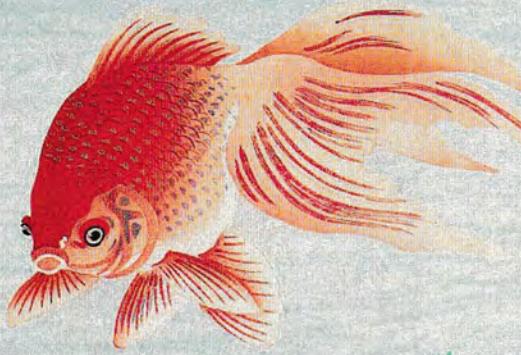
Japon Balığı Kargaşası

Kanoko Okamoto

Japoncadan Çeviren:
Esmanur Yiğit & Esranur Yiğit

岡本かの子

Japon Klasikleri

İthaki

"Hepimizin işleri ters gidiyor ve üzgünüz. Bazı şeylere sahibiz ama hep bir şeyler eksik... Bir de herkes yalnız."

II. Dünya Savaşı öncesi Japonya'sındaki ilk kadın yazarlardan, Tanizaki ve Kavabata gibi isimlerden etkilenen Kanoko Okamoto eserlerinde dönemin sosyal yaşamını ve saplantılı ilişkilerini feminist bir bakış açısıyla kaleme aldı ve Japon feminist edebiyat geleneğinin öncülerinden biri oldu.

İlk kısa roman "Japon Balığı Kargaşası"nda alt sınıftan, Japon balığı yetiştiriciliğiyle uğraşan Mataiçi, saplantılı şekilde âşık olduğu Masako'nun güzelliğine yakın bir canlı yaratmak için çaresizce "mükemmel" Japon balığını üretmeye çalışır. İkinci kısa roman "Yemek İblisi"nde zengin bir aile, kızlarına yemek yapmayı öğretmesi için yakışıklı bir şefi işe alır. Eğitimsiz ve yoksul bir genç olan Betsuşiro'nun arzusu, dahil olduğu bu yeni ortamda saygı görmek ve yemek sanatının "ustası" olarak anılmaktır.

Japon
Klasikleri 13

www.ithaki.com.tr

ithaki

9 786258 327151

/ithakiyayinlari

Kanoko Okamoto (D. 1 Mart 1889 – Ö. 18 Şubat 1939)

Japon yazar ve şair. Minato, Tokyo'da 1889 yılında doğan Kano Onuki, evlendikten sonra Kanoko Okamoto adıyla eserler vermiştir. Edebiyat kariyerine tanka şiirleri yazarak başlayan Okamoto, 1929 yılında çıktığı Avrupa ve Amerika gezilerinin ardından romancı olmaya karar vermiş, 1932 yılında Japonya'ya dönüşüyle birlikte de kardeşinin sınıf arkadaşı Cuniçiro Tanizaki'den etkilenerek ilk düzyazı eserini vermiştir. Ailesindeki ölümlerden ve çocuklarının hasta doğmasından ötürü dine yönelen Okamoto, Budizm üzerine araştırmalar yapmış ve araştırmalarını yazıya geçirerek yayımlamıştır. 1939 yılında beyin kanamasından hayatını kaybeden yazarın birçok eseri ne yazık ki ölümünün ardından yayımlanabilmiştir.

ithaki

Japon Balığı Kargaşası
Kanoko Okamoto
Orijinal Adı: 金魚撩乱

İthaki Yayınları - 2198
Japon Klasikleri - 13

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Ömer Ezer*
Japoncadan Kontrol: *Ebru Okyar & Güneş Sargüney*
Düzelti: *Gülden Zuhal Beleçoğlu & Emre Aygün*
Kapak İllüstrasyonu: *Koson Ohara*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, Ağustos 2022, İstanbul
ISBN: 978-625-8327-15-1
Sertifika No: 63989

Türkçe çeviri © Esmanur Yiğit & Esranur Yiğit, 2022
© İthaki, 2022

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tescilli markasıdır
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

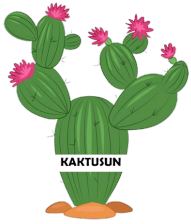
Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

KANOKO OKAMOTO

JAPON BALIĞI KARGAŞASI

Japoncadan Çevirenler
Esmanur Yiğit & Esranur Yiğit

ithaki

KANOKO OKOMATO'NUN YAŞAMI VE ESERLERİ *

MARYELLEN T. MORI

Kanoko Okomato, 1889-1939, hem sansasyonel özel hayatı hem de başarılı edebi kariyeriyle döneminde bir efsane hâlini aldı. Gösterişli tavırları ve skandal olarak nitelendirilen davranışları dehşetten büyülenmeye pek çok farklı tepki yarattı. Yosano Akiko'nun *Midaregami* eserinin cesur erotizminden ilham alan romantik şiirleri, henüz genç yaştayken avangard edebiyat çevrelerine girmesini sağladı. Ünlü karikatürist Okamoto Ippei ile olan evliliği sırasında Budizm'i benimsedi, Budizm hakkında araştırmalar yaptı ve zamanla bu din üzerine bir uzman hâline geldi. Çocukluğundan itibaren roman yazarı olmayı hayal etmişti fakat "seküler" kurgularını basmaya başlaması ömrünün son zamanlarını buldu. Anaçlığın erotik yönüne cesur bir bakış sunan *Boşi Jojo* (Bir Annenin Aşkı, 1937) novellasının basımıyla Kanoko eşsiz bir yetenek olarak takdir gördü ve bir

* Çeviren: Gülden Zuhal Beleçoğlu

kurgu yazarı olarak şöhretini garantiledi. Kanoko'nun bu alandaki kısa kariyeri, hem verdiği eserlerin hacmi hem de bu eserlerin büyük kısmının edebi değeri sebebiyle dikkate değerdir. Balzac'a benzetilmesine neden olan monomanik coşkusuyla birbiri ardına büyüleyici üsluplara sahip bir dizi eser üretmiştir. Kurgusu kadın güzelliğinin erotik tasvirleriyle, "köklü aileleri" onları çevreleyen tuhaf enerjiyle bağdaştırmasıyla, gösterişli bir üslupla ve dilin yenilikçi şekilde kullanımıyla ünlüdür. Birçok okurun zihninde kaleminin en akılda kalıcı niteliği, eserlerine nüfuz eden bir kendine güven tonudur. Bu, üslubunun yanında yazarın da "narsist" olarak yaftalanmasına sebep olmuştur.

Ölümünü takip eden zaman süresince, edebi beğeninin savaşın zalim gerçeklerini yansıtan eserlere kaydığı yıllarda, Kanoko'nun Taişo Dönemi romantizmini anımsatan eserleri nispeten gözden ırak kalmıştır. Fakat 1970'lerden itibaren edebiyatta feminist yaklaşımın gelişmesi, sıklıkla bir kadının geleneksel kadın rollerini reddedişi ile kişisel ve profesyonel tatminine ulaşmaya çalışmasını konu alan ve neredeyse mitik bir anlatıma sahip öykülerine duyulan ilgiyi yeniden canlandırmıştır. Yazarın kendisi kesinlikle fanatik bir feminist değildi. Buna rağmen hayat hikâyesi ve eserleri feminist bir yaklaşımla okunduğunda yazarın "narsistik hayal gücü"nün saldırgan yönü açığa çıkar. Kadınları güçlü, utanmaz, zevkine düşkün ve kendilerine yeten karakterler olarak yeniden yaratarak onları ancak sessizce tahammül ettiklerinde veya kadınların mağduriyetlerine ağıtlar yakarak temelde onları değersizleştiren kadın söylemine meydan okumuştur. Kanoko'nun kendinden emin bakış açısı ve kariyer hırsları, hem içinde bulunduğu olumlu

koşullar sayesinde hem de özellikle de kadınlarda böylesi kendine güven içeren dışavurumları tasvip etmeyen sosyal normlara bir tepki olarak doğmuştur.

Edebi Etkileri: Romantizm ve Feminizm

1902'de Kanoko, Tokyo'da bulunan, genellikle varlıklı, üst sınıf ailelerden gelen öğrencilerin gittiği bir özel kız okulu olan Atomi Lisesi'ne başladı. Ağabeyi Yukinosuke de okula Tokyo'da gittiğinden aynı pansiyonda yaşıyorlardı. Kanoko'nun tüm kardeşleri arasında hayatında en önemli rolü hiç şüphesiz abisi oynamıştır. Yukinosuke lise yıllarında Şosen mahlası ile şiir dergilerinde yazmaya başladı. Liseden başlayarak Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nden mezun olana kadar Cuniçiro Tanizaki'nin sınıf arkadaşı ve yakın dostu, ayrıca eserlerinin büyük bir hayranı olmuştur. İkisi *Şinşiço* adlı edebi derginin kurucularıdır.

Kanoko, ağabeyinin Tanizaki'nin erken dönem edebiyatına olan hayranlığından etkilendi. Buna rağmen anlaşıldığı kadarıyla Tanizaki, ağır makyajı ve küstah davranışları sebebiyle, ona karşı mesafeli bir hoşnutsuzluk besliyordu. Kanoko'nun eserleri kendisi ile Tanizaki arasında Tanizaki'nin ısrarla reddettiği çarpıcı benzerlikler taşımaktadır. Kanoko'nun sanat için sanat görüşüne sarsılmaz bağlılığı, gösterişli üslupla yazılmış sadomazoşist öyküleri; iradesiz, kadınlara tapan, kendi fantezi dünyalarında kapana kısılmış, güçsüz erkekleri ile erotik ve anaç özelliklerin güçlü bir birleşimine sahip tipik kadın karakterleri, iki yazar arasındaki mizaç ve zevkleri yönünden benzerlikleri ortaya koyuyor. Tanizaki ve Kanoko'nun paylaştığı bir diğer eğilim ise kadın güzelliğini tasvir etmeye olan düşkünlükleridir.

Yasunari Kavabata'ya göre: "Japon edebiyatında, geçmişte ve şimdi, kadın bedenini Okamoto Kanoko kadar şehvet dolu detaylarla nefes kesici bir şekilde tasvir eden başka bir yazar görülmemiştir." Kanoko'nun, Tanzaki'nin "kadın güzelliğine olan aşkı"na ruh kattığı ve bunu "kadına tapınmaya" yükselttiği savunulabilir. Her halükârda Konoko'nun en büyük tutkusu güzel kadınları tasvir etmekti.

Kanoko'nun edebi zevk ve değerleri, kalıcı olarak yeni yüzyılın başında yetişkinliğe ilk adım attığı sırada, yani Yosano Tekkan'ın ve Akiko'nun başını çektiği Romantizm Akımı şiir dünyasındaki baskın kuvvetken şekillendi. Bu akım kısa süre içinde yerini natüralizme bıraksa da Kanoko romantik ideallere duyduğu yakınlık doğrultusunda düz yazı yazmaya başladıktan sonra bile, her ne kadar zaman zaman romantizm spektrumunun dekadan ucunda yer alsa da, hiçbir zaman akımın temel perspektifinden sıyrılmadı. Sanat için sanat inancından asla taviz vermedi; sanatçıyı öngörü sahibi, sanat kariyerini ise gerçek bir meslek olarak gördü hep.

Kanoko'nun öyküleri hayatın taklidinden ziyade mitlere daha yakındır. Edebiyat onun yaşama karşı tuttuğu bir aynaydı fakat onu aynen yansıtmak için değil, onu güzelleştirmek, büyütmek ve mitlere çevirmek için. Bu "narsistik aynayı" kendini ve çevresindekileri dönüştürmek için ve böylece dünyayı büyülü kılmak için kullandı. Sanata dair felsefesi Oscar Wilde tarafından ortaya konmuştur: "Kusursuzluğumuzun farkına ancak ve muhakkak sanat yoluyla varabilir, gerçekten var olmanın sefil vahametinden yalnızca sanat yoluyla korunabiliriz."

Kanoko'nun öyküleri, genellikle toplum tarafından ka-

bul gören, saygın ve monoton bir hayat sürecek veya halihazırda sürmekte olan, bir adamla ilişkisi ile genellikle evlilik yoluyla onaylanmaya karşı çıkan marjinal bir karakterle olan daha eğlenceli münasebeti arasında kalan genç bir kadın etrafında döner. Bu marjinal kişi, bir "yeşil dünya sevdalısı",* toplum tarafından dışlanmış bir kimse veya bir akıl hastası olabilir. Karakter genellikle bu münasebeti bir gençlik fantezisi addeder ve nihayetinde sıradan bir evliliği seçer. Her ne kadar bu fantezi bilinçaltında süregelse de genellikle kadın geleneksel bir yaşam tarzının tüm olanaklarını tükettikten sonra orta yaşlarda yeniden baş gösterir.

Japon Balığı Kargaşası (1937), Masako adlı bir kadın ve asla elde edemediği Masako'nun duru güzelliği ile gizemli kişiliğine saplantılı olan Mataiçi isimli bir adamla bu kadın arasındaki ilişkinin öyküsüdür. Olaylar Masako'nun yüreklendirdiği Mataiçi'nin, Masako'nun elde edilemez karakterinin "damıtık özü"nün somut hâli olacak yeni bir Japon balığı üretme gayesini gerçekleştirmeye çalışması etrafında şekillenir.

Masako, Mona Lisa'nın esrarengizliğinin, bir bodhisattvanın** aydınlanmış pasifliği ile birleşimidir. Bir yandan Romantik Batı Edebiyatı'nda sık görülen, cazibeli fakat ulaşılmaz büyüleyici kadın modellenerek yaratılmış gibi görünür, diğer taraftan arzu ve kederin ötesinde, hem bilgelik hem de bir çeşit ahmaklık yayan bir havası vardır ve bununla bir-

* Green World: Edebiyat eleştirmeni Northrop Frye tarafından ortaya atılmış, özellikle Shakespare'in eserlerinde olmak üzere edebiyatta sık sık karşılaşılan bir ortamdır. Bu ortam, erkek eliyle inşa edilmiş şehirlerin bir karşıtı olarak boy gösterir ve genellikle kadınlarla bağdaştırılırlar. *–çn*

** Budizmde kendini Budalığa ulaşmaya veya diğer canlıların Budalığa ulaşmasına yardımcı olmaya adamış kişi. *–çn*

likte dünyevi olgulara bağlanmamaya ilişkin Zen idealinin ve "kutsal budala"* arketipini temsil etmektedir.

Masako'nun fiziksel dünyadaki yansıması olan balık da benzer şekilde doğal bir yaratıktan ziyade masalsı bir varlıktır. Mataiçi'nin gözünde Masako ve balık; puslu, belli belirsiz bir bölgede: "ne dünyevi ne göksel" bir evrende ikamet etmektedirler. "Yaşama gücü" yaymaktadırlar fakat sanki "uzak, sonsuz bir diyardan yönlendiriliyormuş gibi" mesafelidirler.

Günün birinde, tekneyle gezip suya bakarken Mataiçi, Masako ile ilgili bir hayale dalar: "*Mataiçi'nin dizginlenemeyen kalbi yarı uykulu yarı uyanık hâlde düşünmeye başladı. Yunan efsanelerinde görülen yarı-Tanrılar sadece düşüncelerde değil, gerçekte de vardı. Şu an bile bu dünyada yaşadıkları söylenebilirdi. Gerçeklikte yaşamaktan yorulmuş, gerçekliğin kabalığı ve vahşiliğinde aşkı ile nefreti tamamen tüketmiş, ruhlarının aşırı hassas dokusu yüzünden gerçeklik tarafından amansızca takip edilen varlıklardı ve ölüm için çok fazla yaşama coşkusuna sahiplerdi. Bu bağlamda da tümüyle Tanrı ya da göksel insan olmak için çok saftılar ve hayata bağlılık duyuyorlardı. Bu tür varlıklar bu dünyanın çeşitli yerlerinde kendi hâllerinde eğleniyor olamaz mıydı?*"

Mataiçi'nin yeni bir balık türü yaratma girişimi, yıllar süren denemelerine rağmen başarısızlıkla sonuçlanır. En iyi durumdaki balıklarını büyük bir fırtınada kaybetmesinin ardından bir sabah "başarısızlıklarla" dolu, yıllarca ihmal ettiği havuzda Masako'dan "çok daha güzel" bir balık keşfetmesiyle hayrete düşer. Öykünün bu son sahnesinde, Bu-

* Çeşitli edebi eserlerde sık sık karşılaşılabilen, toplum tarafından hoş görülmeyen, garip hareketler sergilemekle beraber içten içe dini bir ideale sahip karakter. *–çn*

dist kıssalarını andıran bir ton vardır. Mataiçi amacına asla ulaşamayacağını kabul ettiğinde arzuladığı şeyin bir anda, hiçbir emek sarf etmesine gerek kalmadan ortaya çıktığını görür ve böylece Masako ile "mükemmel balığa" olan saplantısından kurtulur.

Kanoko'nun birçok öyküsünde baş erkek karakter, genç kadın karakteri özgürleştirici görev üstlenen rehberin, doğanın bir simgesidir. Bunun yanında *"Japon Balığı Kargaşası"* gibi öykülerde ise ilhamın kaynağı ve ruhsal dönüşüme neden olan kişi kadındır. Masako hem vampir hem de kurtarıcıdır: İlk bakışta imkânsız görünen bir vazifeyi yerine getirmesini talep ederek Mataiçi'nin tüm enerjisini tüketir. Fakat sonunda, tıpkı öğrencisine hayret verici bir koan* sunan Zen ustası gibi onu bir tür aydınlanmaya iter.

Kanoko nesillerdir saygıyla bakılan toplumsal ve estetik değerler ile hiyerarşileri altüst ederek cesurca gelenekleri yıkmıştır. Yaşamı ve edebiyatında hep kendine güvenmeyi geri planda durmaya, doğallığı kendini kısıtlamaya, gösterişli olmayı ise mütevazılığa yeğledi.

Kadınların atılgan, teklifsiz davranışlarını hoş görmeyen, cinsel arzularını ve kişisel hırslarını ifade etmelerini engelleyen bir toplumda yaşadı. Toplum tarafından hem erkek hem de kadınlara kadınsılığı hor görmek, kadınlardan kendilerini geri çekmelerini, mütevazı ve uysal olmalarını beklemek öğretiliyordu. Kanoko Okomato'nun kendi hayatında benimsediği ve kurgusal karakterlerine de bahşettiği narsist kişilik, idealize edilen mazoşist kadın tiplemesine meydan okudu hep.

1995

* Budizm'de bir öğrencinin Zen'deki gelişimini incelemek için ustalar tarafından ortaya atılan soru, diyalog, öykü veya bildirilerdir. *–çn*

JAPON BALIĞI KARGAŞASI

Mataiçi, bugün de sonunda renkleri değişmeye başlayan bir iki balık larvasını tabağa çıkarıp heves içinde büyüteçle izliyordu. Bu sefer de mi başaramamıştı? "Bu yıl da istediğim Japon balığını nihayetinde yapamayacak gibiyim." Böyle mırıldanan Mataiçi tabağı ve büyüteci *engava*ya fırlatıp ifadesiz bir yüzle pat diye sırtüstü yatıverdi.

Sundurmadan görünen vadideki taze yeşillikler şimdi tamamen çiçeklenmişti. Dalların uçları, o körpe yeşilliğin hâkimiyetinde kırmızı tonlarından başlayıp hafif mora çalan envai çeşit renge boyanmış hâlde, yaprağa ait denilemeyecek bir ihtişamla salınıyordu. Ağaçlar rüzgârda sallandıkça yansımaları, yalçın uçurumdaki kırmızı kil yüzeyde, altın varakla kaplı katlanır bir paravan gibi parıldıyordu. On beş on altı metre yüksekliğindeki uçurumun yamacında yer yer Kirişima açelyaları çiçek açmıştı.

Kökleri sıkılaşmış olarak uçurum boyunca uzanan bambu korusunun gölgesinden itibaren ıslak bir çimenlik vardı ve geç çiçeklenen Japon çuha çiçekleri ile erken çiçeklenen Latin çiçekleri, dere kıyısına kadar serpiştirilmiş benekler

gibi devam ediyordu. Dere, vadiden çıkan kaynak suyuydu ve Mataiçi gibi Japon balığı yetiştiricileri için en önemli iş kaynağıydı. Bu su, kollara ayrılarak yedi sekiz tane Japon balığı havuzunu besliyordu. Havuzların bazıları sazlıklardan yapılan paravanlarla örtülmüş, bazıları ise açık bırakılmıştı. Su gürüldeyerek uçurumun karşısındaki yolun taş duvarının altındaki büyük hendeğe akıyordu. Burada şehrin kanalizasyon suları toplanıp çamurlaşıyordu.

Mataiçi, evlatlık verildiği ailesi tarafından, ikinci kez bu Japon balığı dükkânının başına geçmesi için altı yıl önce çağrılıp da taşradaki Deneysel Balıkçılık Araştırmaları Enstitüsü'nden ayrıldığında, vadide baharın son çiçeklerinin hâlâ açtığı sıralardı.

Mataiçi doğduğu andan taşradaki su ürünleri okuluna girdiği ergenlik zamanlarına kadar burada büyümüştü ama ancak şimdi "Tokyo'nun dağlık bölgesinin, şeftali ağaçlarıyla çevrili bir cennet" olduğunu fark ediyordu. Başlarda vadide bulunan Japon balığı dükkânının sahibi olmaktan memnundu ancak altı yıl sonra şu anda, o sakin manzarayı görmek, suyun sesini duymak bile aksine onun taşlaşmış kalbini daha da kavuruyor ve tersine daha fazla acı çeker hâle getiriyordu. İfadesiz gözlerini kaldırıp uçurumun tepesine baktı.

Çimenliğin sonunda, aşağı uzanan uçurumun tepesindeki heybetli konağın bahçesinde romanesk tarzda, yarım daire şeklinde bir *şido** vardı. *Şido*nun her bir sütunu, haziran güneşinin ışığıyla parlak, mor gül renginde belirgin gölgeler oluşturuyor ve bu sütunların arasından engin gök-

* Çin geleneğinden gelen, evin içinde ya da bahçesinde atalarının ruhlarına tapınmak için oluşturulmuş, üstünde ölen kişinin adı yazan tabletlerin olduğu küçük türbe, tapınak. *–çn*

yüzü nüfuz ediyordu. Beyaz bulutların, ırak yeryüzündeki bu sütunlardan destek alıp kolayca gökyüzünü boydan boya geçtiği görünüyordu.

Bugün de yarım daire şeklindeki *şido*nun ortasındaki bankta Uçurum Konağı'nın hanımı Masako, mükemmel vücut hatlarını ortaya çıkararak güneş ışıklarını göğsüyle karşılıyordu. Dizlerinin üzerinde uzaktan bakınca bile bir şeyler örmekteymiş gibi görünen bir ip karmaşası vardı ve hafif kaykılmış bir kız çocuğu, mest olmuş hâlde ona yaslanmıştı. Bu, Mataiçi'nin duygularıyla hiç ilgisi olmayan, mutluluğun bir resmiydi. Masako'nun miyopu epey ileri olduğundan muhtemelen bizimkini göremezdi. Bu, Masako'yu orada her gün çok sık görmeye alıştığından Mataiçi'nin yüreğini hoplatan bir manzara değilse de Mataiçi ister kıskançlıktan ister hasetten ister gönül bağından olsun, her nasılsa bu resme bazı duygular besler olmuş ve onun tahriki olmaksızın kalbi ne atan ne duran bir adama dönmüştü.

"Of, bugün de şu manzarayı tekrar görmesem olmaz mıydı? Kendini kaderine bırakmayan bir kadın. Ne şanslı..."

Mataiçi aniden ayağa kalkıp sigarasını yaktı.

Kendisinden Uçurum Konağı'nın Genç Hanımı diye bahsedilen Masako, o sıralarda pek de göze çarpan bir genç kız değildi. Sessizdi, çoğunlukla başı önüne eğikti ve sık sık dudaklarını ısırma alışkanlığı vardı. Muhtemelen annesinin erken vefatından ve babası tarafından evin tek kızı olarak büyütülmesinden ötürü yalnız hissediyordu. Bahsettiğimiz Masako, bir şeyler düşünüyor gibi görünmemesine rağmen dış dünyadaki uyaranlara karşı son derece yavaş tepki veriyordu. Bir gün küçük kovası elinde Mataiçi'nin evinden

Japon balığı almaktan dönerken bir yavru köpek tarafından kovalandığında paniklemesine rağmen donuk hareket etmişti. Kaçmaya karar verdiğinde ise güvenli bir mesafe için gereğinden fazla koşmuş ancak işte orada sakinleştikten sonra gözlerinde bir korku ifadesi belirmişti. Mataiçi'nin üvey babası Soucuro, son derece değerli bir müşterisinin kızı olduğundan yüksek sesle söyleyemese de kızın yuvarlak saf gözlerine ve tuhaf hareketlerine bakıp, "Sanki *rançu** gibi," diye gülmüştü.

Belli belirsiz bilincinde oldukları sınıf farkından dolayı Uçurum Konağı'nın insanlarına karşı düşmanlık besleyen uçurumun aşağısındaki Japon balığı satıcısı aile, oğulları Mataiçi'nin, ilkokula gidip gelirken mahallede aynı kafadaki arkadaşlarıyla Masako'yu düşman belleyip ona zorbalık yapmasını azarlamaya gerek duymazdı. Ara sıra Uçurum Konağı'nın hizmetçisi gelip şikâyette bulunduğunda, hemen hatalı olduklarını kabul edermiş gibi boyun eğer, hizmetçi geri dönünce de ailesi onu azarlamak şöyle dursun, Mataiçi'den tarafa bakmazdı bile.

Bunu fırsat bilen Mataiçi, sapkın zorbalığını giderek daha da şiddetlendirmişti. Çocuk olarak yaşına göre alışılmadık bir yaratıcılık göstererek kadınlık iffetine saldıran iftiralarla Masako'ya bulaşırdı.

"Sen bugün beden eğitimi dersinde, erkek öğretmenin ellerini koltukaltına sokup kimononun aşağı kaymış iç eteğini yukarı çekmesine izin verdin değil mi? Erkek öğretmene hem de! Ne kadar iğrenç bir kızsın!"

"Sen bugün burnu kanayan bir oğlana koşup iki mendil verdin değil mi? Çok şüphe çekici."

---

* Rançu, Japonya'ya özgü sorguçlu bir Japon balığı çeşididir. –*çn*

Ve alayın sonunda her zaman, "Senin için artık her şey bitti. Asla gelin olamayacak bir kızsın," derdi.

Bunu her söylediğinde Masako telafisi olmayan umutsuzluklara düşer, beti benzi atmış hâlde gözünü ayırmadan Mataiçi'ye bakardı. Aşağı doğru çekik, koyu mavi, büyük gözlerinde şaşkınlık dışında ne bir düşmanlık ne de bir başkaldırış vardı. Gözlerinden yaşlar gelecek kadar canını yakan sözlerin sivri dikenleri ruhuna işlediğinden öyle donup kalmıştı Masako'nun gözbebekleri. Çok geçmeden Masako'nun yüzündeki kasılmalar şiddetlenip ayın doğuşu gibi inci rengi gözyaşları göz pınarlarından süzüldü. Masako koluyla yüzünü kapatıp aniden arkasını döndü. Yaşına göre geniş olan sırtı sessizce sarsılıyordu. Mataiçi onu baştan ayağa tutkuyla dolduran delikanlılık dönemine özgü aksiliğinin bir an için dağıldığını hissetti. Yerine ise tadını çıkarmak isteyeceği kadar tatlı bir keder gönlünü doldurdu. Bunun üzerine istemeden yetişkinlerin taklidi yapıp, "Biraz hanımefendi ol. Gören de erkek sanacak!" diye bağırdı.

Buna rağmen Masako'nun Japon balığını sevgisi o kadar büyüktü ki Mataiçi kendisine eziyet etmesine rağmen her şeyi tamamen unutmuş gibi hiçbir şey olmamışçasına Japon balığı satın almak için gelmeye devam etti. Mataiçi, ailesi evdeyken geldiğinde Masako'ya zorbalık yapmıyordu. Aksine soğukkanlılıkla gözlerini kaçırıp ıslık çalıyordu.

Bir bahar akşamıydı. Masako, eli boş olarak çıktığı yürüyüşte alışılmadık bir şekilde Mataiçi'nin evinin önünden geçiyordu. Mataiçi onu çabucak fark edip her zamanki zorbalığına devam etti. Tatlı keder duygusuyla tatmin olurken her zamanki, "Biraz hanımefendi ol!" sözünü Masako'nun sırtına doğru tükürdü. Masako beklenenin aksine aniden

arkasını dönüp ikinci kez Mataiçi'yle yüz yüze geldi. Genç kızın ağlayan yüzünde, âdeta altı yarılan bir incirden içinin görünmesi gibi, kurnaz bir gülümseme ortaya çıktı.

"Hanımefendi olmak için ne yapmalıyım?"

Mataiçi düşünecek zaman bulamadan genç kız kimonosunun kolundan çıkardığı yumruğunu pat diye açtı. Mataiçi'nin tüm yüzü bir anda kiraz çiçeği taçyapraklarıyla kaplandı. Kız biraz geri çekilip "Böyle yapsam nasıl mesela?" diye kıkır kıkır gülerek gözden kayboldu.

Mataiçi aceleyle ağzını, gözünü kapatmaya çalıştı ancak kiraz çiçeğinin hafif soğuk olan taçyaprakları ağzının içine girivermişti. Var gücüyle ağzındakileri tükürdü fakat son bir yaprak damağının içine yapışıp dilinin arkasındaki pıt pıt hareket eden yumuşak kısımla bir oluverdi. Ne kadar dilinin ucuyla sıyırmaya, parmağını boğazına sokarak çıkarmaya çalışsa da kurtulmayı başaramadı. Mataiçi, boğazına yapışmasından dolayı öleceğini düşünecek kadar telaşa kapılıp yüksek sesle ağlayarak evinin kuyusuna kadar koştu. Orada gargara yapıp sonunda yaprağı tükürdü ancak kalbinin hiçbir elin ulaşamayacağı derinliklerinde bir yere yapışan taçyaprağını sökebilmesi sonsuza kadar mümkün olmayacaktı.

O günden sonra Mataiçi, Masako ile karşılaştığında iyice kasılıp heybetli bir görünüm sergiledi fakat içi aşağılanmışlık hissiyle doluydu. Artık ona ağzını açmıyordu. Masako her seferinde yetişkin gibi davranarak kasten onu başıyla nazikçe selamlıyordu. O günden sonra da balık satın almaya hizmetçisini gönderdi.

Masako uçurumun tepesindeki konağından, Mataiçi ise vadideki Japon balığı evinden farklı ortaokullara gidip gel-

meye başladılar. İkisinin farklı arkadaş çevresi ve ilgi alanları olduğundan nadiren karşılaştılar. Yine de bazen sinema gibi yerlerde karşılaştıklarında Masako'nun ne kadar güzelleştiğini fark eden Mataiçi içindeki düşmanlığı bir türlü bastıramıyordu. Muntazam hatlarındaki girintileri düzgündü ve yuvarlak yüzündeki aşağı doğru çekik, büyük gözleri simsiyah, buğulu bakıyordu. Dudağının her iki köşesi hafif yukarı kıvrıldığında insanı baştan çıkaracak canlılığa sahipti. Göğüslerinden omuzlarına kadar, bir kadın olmanın eşiğindeki zarif vücut hatları dolgunlaşmış, kolları ve bacakları gerginleşmiş, hızla uzamaktaydı. Masako bir hanımefendi gibi göğsünü kabartıp hafifçe başını eğerek onu selamladı. Mataiçi irkilerek istemsizce Masako'nun önünden çekilip gözlerini kaçırdı ancak dikkatini tamamen kulaklarına verdi. Masako'ya eşlik eden arkadaşları onu soruyor gibiydi. Masako buna karşılık, "Evimizin aşağısındaki Japon balığı satıcısı. Okulda çok başarılı," dedi. O, "Okulda çok başarılı," derkenki ses tonu tamamen düz bir açıklamadan başka bir anlam ifade etmediğinden Mataiçi'nin yüzü utançtan kıpkırmızı oldu.

Büyük Savaş sonrası ekonomik bunalımın Masakoların uçurumdaki konağına da şiddetli mali darbeler vurduğunu söyleyen dedikodular, uçurumun altındaki Mataiçi'nin evine kadar ulaşmıştı. Buna rağmen konağa bakıldığında dedikoduların tersine Batı tarzı ek bina yapıldığı ve bahçenin yeniden düzenlendiği görülüyordu. Mataiçi'nin dükkânından aldıkları Japon balığı sayısı da artmıştı. Japon balıkları için yem almaya gelen hizmetçi, "Beyefendi, işçi ücretleri düştüğünden inşaat yapmanın tam sırası olduğunu söylüyor," dedi. Bu vesileyle uçurumun kenarındaki roma-

nesk tarzda yarım daire şeklindeki *şido*nun çardağı o zaman inşa edildi.

"Para kazanmanın bir keyfi olmadığında en azından hayatın tadını çıkarmalısın."

Uçurumdan aşağı inip de balık göletini garipseyerek seyreden Masako'nun minyon tipli, sıska, esmer tenli babası Teizo böyle söylemişti. Zarif, boyalı ipek kumaştan hakamasız kimonosunun cebinde her zaman mide ilacı taşıyan, elli yaşlarında bir adamdı. Masako'nun annesi olan sevgili güzel karısını genç yaşında kaybettiğinde sadece metresine ayrı küçük bir ev tutmuş, evine bir eş almamıştı. Her nedense sadakatten zevk alma gibi bir eğilimi de vardı.

Kuruması için Mataiçi'nin evinin eşiğine dayanmış balık kovalarının yanına oturan Teizo, Mataiçi'nin üvey babası Soucuro ile konuşmaya başladı.

Soucuro'nun Japon balığı dükkânı çok eskiden beri bu vadide bulunan bir aile işletmesiydi. Teizo'nun Uçurum Konağı, Masako doğmadan önceki yıl, uçurumun üzerindeki pavlonya ağaçlarının olduğu alan düzleştirilerek inşa edilmişti. O zamandan bu yana taş çatlasın on beş on altı yıl geçmişti.

Teizo, orada yaşayamaya yeni başlayan biri olarak etrafta olanlar konusunda, Japon balığı hakkındaki şeylerde olduğu kadar şaşırtıcı şekilde bilgiliydi. Teizo'nun dedesi de aynı şekilde Tokyo'nun Yamanote* vadisinde yaşamıştı ve Japon balıklarına aşırı düşkündü. Bu nedenle, evini vadideki Japon balığı dükkânının üzerindeki uçurumun kenarında kurması, doğal olarak Teizo'nun çocukluğundaki evinde Japon balığı

* Batı Tokyo'nun tepelik yerleşim bölgesi dahil Yotsuya, Aoyama, Koişikava, Hongo, İçigaya, Akasaka, Azabu ve çevresine verilen isim. *–çn*

yetiştirmeyle ilgili anılarını canlandırmıştı. Özellikle sevgili güzel karısını kaybettikten sonra Teizo'nun içinde kendini dünyadan soyutlama hissi doğdu ve yaşayan bir canlıdan ziyade cansız bir nesneye benzeyen bu muhteşem güzellikteki Japon balıklarına aşırı ilgi duymaya başladı.

"Edo Dönemi'nde Japon balığı yetiştiriciliği, fakir şogun* tebaası için iyi bir ek işti. Genellikle, su çıkacağını düşündükleri Yamanote'deki Azabu semtinin ve Akasaka semtinin yüksek yerlerindeki havzalarda yetiştirirlerdi. Senin evin de bunlardan biri, değil mi?"

Teizo bunları söyleyince bu işin uzmanı olan Soucuro, onun konuşmasına uygun vurgu kullanarak belirsiz bir cevap verdi.

"Sanırım öyleydi. Her halükârda üç dört kuşaktır aile bu işe devam ediyor."

Soucuro islenmiş tavana bakarken konuşmasının belirsiz olmasının makul bir sebebi vardı. Mataiçi'nin koruyucu ailesi olduklarını söyleseler de Soucuro çifti bu ailenin evlatlıklarıydı. Mataiçi doğduktan sonra, daha süt bebeğiyken bir hastalıktan ölen ailesinin yerine Mataiçi'yi yetiştirmeleri ve aile şirketini devralmaları için tüm akrabalar tarafından tayin edilen hizmetçi kökenli genç bir çiftti. Soucuro çifti, ondan önce pek de popüler olmayan ogiebuşi** hocalığı yapıyordu. Soucuro, başlarda bu yaratıklarla uğraşmaktan garip bir şekilde korkuyordum, diye dürüstçe itiraf etti.

"Mataiçi, bu balık işletmesinin başıdır. Bu yüzden balık satıcılığı yapması makul olanı, değil mi? Ne dersiniz? Ama şimdiki gençler kendi kafalarının dikine gidiyor."

---

* Şogun, Japonya'da bir askeri rütbe ve tarihsel unvandır. *–çn*

** Japon geleneksel müzik türü. *–çn*

Soucuro, ilgisizce tatami odasının köşesinde sınava çalışan Mataiçi'nin tarafına bakarak böyle söylemişti.

"Hayır, Japon balığı iyi fikir. Muhakkak bu işi yaptır ona. Sıradan bir Japon balığı önemli olmaz muhtemelen ancak ıslahla birbiri ardına yeni türler üretilirse fiyatı istediğiniz rakamlara fırlar. Ayrıca son zamanlarda yabancılardan oldukça talep gelmeye başladı. Ülkemizde Japon balığı yetiştiriciliği artık güvenilir bir geçim kaynağı."

Mataiçi, tüccar denilen bu adamın kurnaz ve farklı konularda bilgi sahibi olmasına şaşırarak dönüp arkasına baktı. Teizo devamında şunları ekledi. "Yine de bundan sonrasında bu işlerde bilimi kullanmazsanız yazık olur. Kusura bakmazsanız, eğer Mataiçi'nin liseye girmesine imkânınız elvermiyorsa, eğitim masraflarının bir kısmına destek olabilir miyim acaba?"

Ani teklifini soğukkanlılıkla söyleyen zengin adamın yüzüne bu kez de Soucuro şaşkınlıkla bakakaldı. Teizo hemen bu şaşkınlığı yatıştırırcasına konuştu:

"Ah, dürüst olmak gerekirse bende sadece bir tane dişi Japon balığı var. Bu yüzden başkasının erkeğini görünce onlara imreniyor ve yardım etmek istiyorum."

Mataiçi, şakayla karışık bir söz dahi olsa, insandan bahsederken erkek ve dişi balık benzetmesini kullanarak fazla ileri gidiyor, diye suratını asmıştı. Ancak bu tür bir düşmanlık alışkanlığını bırakmasının Masako ile yakınlaşma yolu olabileceğini düşünmeden de edemedi. Masako'nun fırlattığı, damağının içine yapışan kiraz çiçeğinin taçyaprağını içinde bir türlü geçmeyen bir özlemle hatırlıyor ve Mataiçi sık sık dilinin ucuyla damağının içine dokunuyordu. Soucuro'nun karısı çay servisi yaparken, "Sadece bir kız

çocuğunuz olduğu için endişeleniyor olmalısınız," deyince Teizo biraz inatçı bir tonda, "En azından bir yerlerden becerikli bir erkeği seçip damat alabilirim. Kendi oğlum olsaydı, aptal olsa bile, aile mallarının yönetimini ona vermek zorunda kalırdım," dedi.

Sonunda Mataiçi'nin, Teizo'nun istediği gibi Japon balığı yetiştirme yöntemleri üzerine çalışmak için meslek yüksekokuluna gitmesine ve okul masrafları için yardım almasına karar verildi. Masako, hiçbir şeyden habersiz bir yüz ifadesi takınıyordu. Mataiçi, onun farkına vardığı sıralarda artık Masako'nun etrafında Teizo'nun tabiriyle "başka yerin erkek balıklardan", Teizo'nun kesinlikle hoşlanacağı üç genç vardı. Altın düğmeli okul üniformalarıyla gidip gelmeleri Mataiçi'nin gözüne batıyordu. Mataiçi'nin gözlemlerine göre Masako, görülmeye değer tarafsız davranışlarla üç gençle arkadaşlık ediyordu. Teizo aslında güngörmüş biriydi ve burs gibi şeyleri bir ayrıcalık olarak düşünmeden, gençlere sadece konuşma arkadaşı olarak muamele ediyordu. Tomoda, Harigaya, Yokoçi adlarındaki bu üç gencin ortak özelliği olan özsaygılarının yüksek olması sanki seçilmelerindeki en önemli koşulmuş gibiydi ve hepsi de soğukkanlıydı. Bursuna bağımlı oldukları lütufkâr ailenin kızıyla tenis raketlerini rast gele sallıyor; Masako, Masako diye normal bir genç kızla konuşurcasına ona sesleniyorlardı.* Bu durum, bir dişiye karşı üç erkek adayın olmasını kendisi ve diğerlerinin bilincinde tamamen kamufle ediyordu. Masako için erkeklerin hepsine aynı nezaketle muamele etmek daha iyiydi belki de.

---

* Japon kültüründe, özellikle farklı cinsiyet ve sosyal konumdaki kişilerin birbirine sadece adıyla seslenmeleri çok nadir görülür. *–çn*

Uçurum Konağı'ndaki kadın ve erkeklerin böyle rahat, neşeli, sosyal bir çevre geliştirdiğini her gördüğünde, Mataiçi kendi mizacını gözden geçirip tekrar tekrar yetersizliğinin farkına vararak ister istemez ters istikamete doğru yöneliverirdi. Kim böyle omurgasız biriyle rekabete girerdi ki? Böyle gönülsüzce arkadaş gibi davranamazdı. Fethedilen ya da fatih. O sıralarda, Masako'nun kadın güzelliğine olan hisleri giderek artarak heyecanlı bir yönde ilerliyordu. Sevda ya da aşk denilen şeydeki muhatabı olan Masako'nun, her şeyde taban tabana zıt, sürekli kavga etmezse tatmin olmayan mizaca sahip kendi gibi bir gencin sadece önüne çıkarak onu güçten düşürecek bir kadın oluverdiğini düşündü. Mataiçi o zamandan sonra erkenden olgunlaşmış bir genç gibi hayat sorunları hakkında havadan sudan tuhaf düşünceleri aklının bir köşesine koymaya başladı. Sonunda uçurumun yukarısına bir adım bile atmadan Masako'ya ne olursa olsun, en güçlü yönü olduğuna inandığı inadıyla rekabet etmeye karar verdi. Onunki gibi cazibesi ya da havası bulunmayan bir yeteneği olan bir insanın uçurumun tepesindeki gruba girerse uyum sağlayamayıp ezici bir yenilgi alacağı kesindi. Özellikle Masako gibi bir peri kızıyla asla denk değildi. Onunla dostluk kurarsa ya mahcup bir soytarı olurdu ya da zorba bir kabadayı gibi davranabilirdi. Başka seçeneği yoktu. Gururundan buna katlansa bile mahiyetinde aşağılık duygusu vardı. Uzun lafın kısası, sıradan yöntemlerle başından beri Masako'nun dengi olamayacak bir rakipti. Tek yol aksileşip surat asmaktı. Belki bir ihtimal bu sayede kızı hâlâ kendine çekebilirdi. Mataiçi anormal şekilde Masako'ya zorbalık yaptığı çocukluğunun acı tatlı hatıralarıyla gitgide kendini kaybetmeye başladı.

Mataiçi çok geçmeden Tokyo'daki ortaokuldan mezun olup balık ve çiftlik hayvanları üzerindeki araştırmalara yoğunlaşan, Kansai'da bulunan göl kıyısındaki su ürünleri tesisine araştırma öğrencisi olarak girmeye karar verdi. Nihayet bir hafta sonra, yola çıkacağı eylül ayında bir akşam Masako, el fenerinin ışığıyla uçurumdaki yoldan aşağı inip babası Teizo'nun Mataiçi'ye seyahat masrafları için verdiği parayı ve kendi veda hediyesini teslim etmeye geldi. Soucuro çifti teşekkür ettikten sonra Masako, Mataiçi'ye şunları söyledi:

"Vedalaşmak için Ginza'ya gidip çay içmeye ne dersin?"

Masako istemsizce kimonosunun kuşağının dikiş yerini düzeltirken bunları söyleyince, Mataiçi'nin inatla surat asma yöntemi bir anda dağılıverdi ancak belli etmedi.

"Ginza gibi gürültülü bir yerdense Enokiço tarafına gitmeyi tercih ederim."

Mataiçi'nin Masako'ya karşı kullandığı kelimeler artık üç dört sene öncesine göre değişmişti. Mataiçi farkına varmadan arkadaş olarak daha resmi, sosyal statüleri biraz farklı bir kadın ile erkeğin arasında kullanılan ifadeler kullanır olmuştu.

"Gezinti yapmak için garip bir yer ama kabul. Enokiço."

Ne Akasaka semtindeki Sannoşita kadar şatafatlı canlılığı vardı ne de Roppongi ile Aoiço arasının boğucu canlılığı. Her iki anacaddenin çaprazlamasına dikleştiği, çok fazla geniş dükkânın olmadığı caddede samimi ve sakin bir kalabalık, mahalledeki gecenin havasını hissettirmekteydi. Vitrinler ürünlerle doluydu, ayrıca ürün çeşitliliği fazlaydı. Dükkân lambalarının ışıkları, yolun karanlığını kısmen geride bırakıp sonbaharın başını andırırcasına dağılarak suyun yüzeyinde

parıl parıl parlayarak akıyordu. Meyve tezgâhlarının önündeki rögarın üzerine fırlatılmış gülle gibi artık karpuzlar morumsu kara yığınlar hâlinde dizilmiş, vitrinde ilk çıkan naşi armudu ve üzüm, onurlu pozisyona oturtulmuştu. Tombul bir kız çocuğu taburede resimli bir kitaba bakıyordu. Ne gürültülü ne de ıssız olan, küçük, sakin bir yoldu.

Masako ve Mataiçi, bir yenci taksiler* tarafından nadiren taciz edildikleri şehrin merkezinde çekinmeden sakince yan yana yürüyordu. Mataiçi altı yedi yıl sonra ilk kez Masako ile bu kadar yakındı. İlk başlarda, yetişkinliğe erişen ve kadınlık feromonu ile dolup taşıyormuş hissi veren bir kadına dönüşmesine şaşırmıştı. Mataiçi, kadının vücudunun eğilip bükülmeye eğimli her bir yönünün cinsel bağımsızlık duygusunu etkilemesinden korktu ve tenini hissizleştirerek kendini korumak zorunda hissetti. Çok geçmeden Mataiçi'nin içinde bir şeyler eridi ve ne olduğunu anlayamadan kendiliğinden tenindeki o his zırhını kaldırıp Masako'nun atmosferinin menziline sürüklenmekten zevk almaya başladı. Sanki parfüm sisinden geçiyormuş gibi görünen dükkânların ışıkları ve sokaktan geçip giden insanlar, cezbedici bir muğlaklığa büründü. Gitgide kendinden geçmeye başladı.

Yine de Mataiçi'nin içinde hâlâ onu huzursuz eden bir direnç vardı ve bu onu Masako'dan iki üç adım geride yürütüyordu. Mataiçi, Masako'yla kendini olabildiğince objektif değerlendirmeye çalıştı. Bakışlarıyla, Masako'nun ensesi açıkta kalacak şekilde giydiği kimosunun yaka kenar kısmındaki İrlanda kenevirinden, dantelli *şitagasane*nin**

* Bir yen sabit ücretle çalışan taksiye verilen isim. *–çn*

** Resmi törenlerde kimonoda içliğin içine giyilen elbiseye verilen isim. *–çn*

temizliğine hızlıca göz attı. Ardından gözü toprak çömlek şeklindeki, tamamen silindir ense çukuruna kaydığı sırada dolgun, taze dövülmüş pirinç keki gibi yumuşaklığa bürünen etin göz alıcı tümseklerini gördü.

"Bu kız, bedeninde hiçbir eksiği olmaksızın kadınlık cazibesinin tamamına sahip."

Mataiçi, ah, diyerek derin bir nefes verdi. Masako'ya göre oldukça uzundu. Masako'yu acımasızca gözlemleyen kendini hor gördü ve hiçbir şekilde eşit olmayan özelliklerine karşı üzüntüsünü gizlemek için başını yana çevirip ara sokakların sonunda, gölgelerin toplandığı Sanno Ormanı'na kaçırdı bakışlarını.

"Mataiçi, ne olursa olsun Japon balığı satıcısı olma niyetinde misin?"

Masako, Mataiçi'nin yanında olduğunu zannederek yanlışlıkla kimsenin olmadığı yan tarafına dönüp sormuştu. Gerisinde kalan Mataiçi, adımlarını hızlandırarak Masako'ya doğru ilerleyip yanına geldi.

"Biraz daha zevk aldığım bir işi yapmak istiyorum ancak koşullar buna izin vermeyecek gibi görünüyor."

"Yapmaya değmez diyorsun yani! Yerinde olsaydım memnuniyetle Japon balığı satıcısı olurdum." Masako donuk, son derece ciddi bir yüz ifadesiyle bakışlarını Mataiçi'ye çevirdi. "Haddim olmayan bir şey söyleyeceğim ama insanın dilediği gibi yaratabileceği en güzel varlık Japon balığı değil mi sence de?"

Mataiçi bir garip hissetti. Şu âna kadar Masako'dan aldığı tek his, cömert ve lüks bir evde yetişen itibarlı biri olmasıydı sadece. Bu kızdan ilk kez hayatın değeri hakkında yorum yapan dokunaklı kelimeler duymuştu. Sadece yü-

rüyüş sırasındaki geçici bir düşünce miydi, yoksa bir süre düşünmenin sonucunda kelimelere dökülen ifadeler miydi?

"Aslında haksız sayılmazsın ama sonuçta bir Japon balığı işte."

Bu sözlerin üzerine Masako donuk bakışlarının içindeki kapkara, buğulu gözlerini ona dikerek, "Japon balığı satıcısının oğlu olduğundan bir Japon balığının gerçek değerini bilmiyorsun. Japon balığı için insanların ölüm kalım mücadelesi verdiği pek çok örnek var," dedi.

Masako, babasından duyduğunu söylediği hikâyeleri tek tek anlatmaya başladı. Japon balığı dükkânında yetişen Mataiçi, bu hikâyeleri üstünkörü anlatan Masako'dan daha ayrıntılı biliyordu ancak ondan duymak, Mataiçi'nin bilincinde Japon balığının değerini tazeledi. Gerçekler hemen hemen söylediği gibiydi.

Meici döneminin 27-28. yıllarındaki Çin-Japon Savaşı sonrasında ülkenin Japon balığına olan hayranlığı bir anda artmaya başlamıştı. Bu işin ustaları fırsatı değerlendirerek Japon Balığı Satıcıları Derneği'ni kurup Birleşik Devletler'e ihracata girişti. Yenilikçi satıcılar özellikle farklı türleri melezleyip nadir, yeni balıklar üreterek onlara olan merakı yaymayı amaçlıyordu. Tokyo, Sunamura'daki ünlü Japon balığı üreticisi Akiyama, *rançu*nun erkeksi yüzündeki etli yumrularını, *ryukin*in* yuvarlak gövdesi ve püsküllü kuyruğunu alıp başından kuyruğuna her iki balıktan mükemmel, yeni bir tür elde etmeye çalıştı. Neredeyse mucizevi bir çaba gösterip defalarca deneyerek sekiz yıllık uğraşın sonunda nihayet amaçladıkları şeye ulaştıkları söyleniyor. O meşhur

* Ryukin, sivri başlı, dayanıklı bir Japon balığı çeşididir ve başının arkasında belirgin bir kambura sahiptir. –*çn*

"şukin" balığının doğuşu, Japon balığına olan merakın patladığı ilk dönemi beraberinde getirdi.

Hevesli amatör yetiştiricilerin sayısı da çok arttı. Yetiştirilen güzel balıkların yarıştırıldığı fuarlar düzenlendi, güzellik sıralamaları yapıldı.

Tesisin maliyetleri, şirketler ve aracıların entrikalarla Japon balıkları üzerinden aldığı komisyonlar yüzünden, balıklar için –Japon balığı yetiştirmek için– ailesinin servetini tüketip tüm zamanını evden uzakta, boş eğlencelerle geçiren zavallı balık sevdalıları hiç de az değildi. Bu balık sevdalıları o zamanlar çılgınlık derecesinde tüm Japon balığı çeşitlerinin güçlü noktalarını bir araya topladıkları ideal yeni balık türleri üretmek için büyük ölçekli tesisler kurmaya başladı.

Öyle ki yeni tür, *vakin*in* düz yüzü ve sırtındaki bombeye sahip olacak, karnı ise *ryukin*in doğurganlığını taşıyacaktı.

Yüzgeçleri, Tanrıça'nın antik eteği gibi bedenini sararak salınmalı, gövdesinin rengi yeni boyanmış gibi canlı beş renkle bezenmeli, hepsinden önemlisi de İspanyol dansçı kızların uzun etekleri gibi değişken boyuttaki siyah benekler cilveli aralıklarla serpilmeliydi.

Gerçeküstü güzellikteki, büyüleyici Japon balığı Bay G.'nin kafasında canlandırdığı hayali bir balık değildi. Defalarca yeni türleri melezledikçe giderek gerçekliğe ulaşıyordu ancak Bay G.'nin aklı çoktan hayaller âlemine gitmişti. Servetini tüketmesiyle birlikte aklını kaybetmeye başladı ve kayıplara karıştı. Bay G., yarattığı balığına verilmesi gereken ismin, "Prenses Kaguya" olduğunu bağırırken dilenci

* Vakin, Japonya kökenli, ikiz kuyruklu Japon balığı çeşidi. –*çn*

gibi giyinerek aceleyle çekip gitti. Ondan geriye sadece yaratılışı yarıda kalmış biçimsiz bir balık ile balık üreticileri arasında dolaşan hikâyesi kaldı.

"Bay G. denilen kişi eğer aklını kaybetmeyip sağlam bir kafa ve kararlıkla bilimsel araştırmaları yürütseydi, hayalindeki Japon balığını üretip tıpkı bir kahraman gibi, cesaretiyle takdire şayan bir iş yapabilirdi."

Resimdir, heykeldir, mimaridir, bunlardan farklı olarak bir canlının varoluşunu malzeme yapıp mest edecek güzellikteki bir yaratığı meydana getirip suyun içine salmaya çalışmak ancak muhteşem sanatsallıkta ilahi bir yetenek olmalı, diyen Masako, bu abartılı sözlerle Mataiçi'nin gelecekte ilerleyeceği yolu övdü. Masako, Reinanzaka'dan Amerikan pastanesine gelene kadar Mataiçi'yi cesaretlendiren konuşmasına devam etti.

Üst katta bir iki güve, avizenin aydınlık ışığının etrafında sefil bir yalnızlıkla ıstırap çekiyor gibi vızıldayarak uçuyordu. Hemen altlarındaki masada ikisi çaylarını içerken Mataiçi aynı soruyu kıza sordu.

"Benim hakkımda yeterince konuştuk. Sen ne yapmayı planlıyorsun? Ne yapacağını düşündün mü? Çoktan okulunu bitirdin ve böylesine güzelleştin..."

Mataiçi doğal olarak konuşmakta tereddüt ediyordu. Bunun üzerine Masako, solgun, beyaz yüzünden hafif utandığını belli edip kollarını ovuşturarak konuştu.

"Ben mi? Biraz güzel bir kız olabilirim belki ancak yine de sıradan bir kızım. Önümüzdeki iki üç yıl içinde herkes gibi evlenip usulüne uygun bir anne olacağım muhtemelen."

"Evlilik öyle basit bir şey olmasa gerek, öyle değil mi?"

"Yine de bir eş için tüm dünyayı arayacak hâlin yok. Evliliğin her zaman istediğimiz gibi gitmesi de mümkün değil. Düşündüğümüz gibi olmuyor. Zaten insanlar o kadar özgür de değil."

Ümitsiz birinin sözleriydi bunlar ancak bu seste ne hayatın sıradanlığına duyulan özlemin pişmanlığı ne de umutsuzluktan kurtulup bilinmeyen geleceğin bilinen sayfalarını çevirme merakı ya da tutkusu vardı.

"Yaşama dair karamsar duyguları olan sen, benim gibi kararsız bir gencin kahramanlık yapma cesaretini körüklemeye yetkin değilsin."

Mataiçi tarif edilemez bir öfke hissediyordu. Bunun üzerine Masako artık nadiren yaptığı bir şekilde, çocukluktan kalma alışkanlığıyla, sessizce dudaklarını ısırdı.

"Ben böyleyim ancak yine de senin karşındayken bir şekilde bu konuda seni cesaretlendirmek istiyorum. Benimle alakası yok. Belki de bir yerlerde gizlediğin duyguların... Bir şekilde memnuniyetsizlik hislerin yankılanarak bana geliyor da konuşturuyor beni."

Sessizlik bir süre devam etti. Mataiçi sessizce Masako'ya baktığında kızın yaşamındaki hesapsız güzellik, durmadan amaçsızca yanıp kül oluyormuş ve boşluğa karışıyormuş gibi hissetti. Birini kaybetmenin hüznü kalbini delip geçti. Düşmekte olan taçyapraklarını durdurmaya çalışırkenki gibi kaçınılmaz bir hüsran ve acıma ile Masako'ya sıkıca sarılma arzusuna kapıldı, ancak...

Mataiçi iç çekti. Sonunda tek diyebildiği, "Ne sessiz bir gece," oldu çaresizce.

Mataiçi'nin araştırma öğrencisi olarak girdiği Deneysel

Balıkçılık Araştırmaları Enstitüsü, Kansai'daki büyük gölün kıyısındaydı. Vilayet konağının bulunduğu, adı "O" olan şehre akşam yemeğinden sonra ara sıra yürüyüş yapacak uzaklıktaydı.

Enstitünün yakınında bulunan, ahşaptan geleneksel yuvarlak ve kare kutular üreten bir zanaatkârın çalıştığı müstakil evin küçük bir odasını kiralamış, orada yatıp kalkıyordu. Basit bir teknisyen zihniyetiyle gündüz enstitüye gittiği, akşam yemeğinden sonra şehre inip kâh bira içmeye kâh film izlemeye gittiği öğrencilik hayatı başlamıştı. Araştırma öğrencileri, üst dönemler de dahil olmak üzerine toplam on kişiydi ve birbirleriyle oldukça samimiydi. Tatlı su balığı yetiştiriciliği, balıkçılık, ürün koruma gibi çalışma alanlarının içinde bile kısıtlı uzmanlık alanlarıyla ilgili araştırmalar yaptıkları göz önüne alındığında araştırma öğrencilerinin çoğu, işe girdikleri su ürünleriyle ilgili devlet dairelerinin, şirketlerin ya da derneklerin burslu gönderdiği kişilerdi. Tabiri caizse hayatları ve geçimlerine bir teknisyen olarak rota belirlenmiş insanlar olduklarından kaba, asabi mizaçlı gençlere benziyorlardı. Çoğu kırsal bölgedendi. Onlarla karşılaştırıldığında Mataiçi kıvrak zekâlı, ince düşünceli bir genç olarak öne çıkıyordu. Uzmanlık alanı, bir akvaryum balığı olan Japon balıkları olduğundan onun şehirli erdem duygularını yanlış yorumlayarak meslektaşları, Mataiçi'yi sanatçı, şair, deha gibi olağanüstülük atfettiler. Mataiçi'ye göre kendisi en yetersiz ve hor görülecek kişi olduğu için böyle unvanlarla anılır olmakta garip bir tutarsızlık hissediyordu.

Derslerden sorumlu olan profesör, Mataiçi'den faydalanarak sosyal görüşmelere sıklıkla onu gönderiyordu. Araş-

tırma göreviyle, göl kıyısındaki balıkçılıkla uğraşan evleri düzenli olarak ziyaret ederken bu evlerde yaşıtı birkaç genç kızla da tanıştı. Şehir hayatına özlem duyan kızların hayranlık dolu gözleri, şık şehir gençlerinin temsilcisi gibi olan Mataiçi'ye yöneliyordu. Bu yaşadıklarının gerçekliği hissine dayanmak ona cesaret veriyordu. Benzer duygularla şehrin meyhanesindeki kadınlardan da normal müşterilerden daha iyi muamele görüyordu.

Ancak Tokyo'dan ayrılan Mataiçi, yüreğinin sesine kulak verince Masako'ya olan bağının daha da arttığını fark ederek şaşırdı.

Masako kişiliksiz... sadece güzel bir kelebek gibiydi. Çiçek açtıkça açıyor, karşı konulmaz bir kadın oluyordu ve dolup taşan bir çekiciliği vardı ancak bu sadece fiziksel bir şeydi. Akıllıca laflar ettiği de olurdu fakat sanki robot konuşuyormuş gibi bir telaffuz tarzı vardı. Ya da şöyle diyelim, çok uzaklardan bilinmeyen, ürkütücü bir ses konuşuyordu sanki. Başka bir açıklaması yoktu. Biraz nahoş, dünyevi arzuları olması gereken bir kadının ruhuyla tıka basa dolu olan kadınlardan biri gibi görünmüyordu Masako. Doğuştan tüm tutkulardan yoksundu. Belki de Masako'yu böyle düşündüğünden Mataiçi o zaman Tokyo'dan ayrılırken gayet rahatlamış hissetmişti. *Bayan vitrin mankenine veda ediyorum. İnsaniyetsiz, güzel efsuncuya elveda artık. Elveda!*

Taşınmanın ve yeni bir okula başlamanın heyecanı içinde kaybolduğu birkaç ay böyle düşündü. Göl kıyısındaki öğrencilik hayatı, artık soluduğu hava gibi olmaya başlayınca, sabahtan akşama alıştığı gündelik koşturmacanın arasında delici yalnızlık, pişmanlık ve acı, kalbini ele geçirmiş kemiriyordu. Onun için Masako, çiçeğin dişil organı,

ercikle bir türlü karşılaşamadığından tükenmekte olan bitki türünün son çiçeğiydi, büyük bir güç tarafından oynatılırken kukla olduğundan habersiz hareket eden genç bir kızdı. Masako'yu düşündükçe acınası hâle geldi ve bir erkek olarak hareketsiz kalamayacağını hissetti. Hangi yöntemle olursa olsun kadının içini gerçek bir insanın duygularıyla yeniden doldurmanın yolunu bulmanın zorluklarını düşündükçe Mataiçi'nin genel olarak hayata karşı düşünceleri giderek umutsuz hâle geldi. O soğuk boşluk hissi, onun tutkulu gençlik arzularını rahatlıkla yalnızlığa boyadı ve sessiz bir iç çekişi ciğerlerinin derinliklerinden boşaltarak tükürdü. Buna rağmen Mataiçi, esrara bürünen bu aşktan giderek daha fazla gurur duymaya başladı.

Bununla bir ilgisi olup olmadığı bilinmez ama Mataiçi'nin Japon balığına karşı düşünceleri de tamamen değişti. İnsanları umursamayan, sınırsız iştahla yemek yiyen, tasasız görünen, neresi olduğu fark etmeden hayati noktalarını koşullara göre hızla değiştiren, gerçeğin anlamının gücünü bilmeyen bir kayıtsızlıkla hareket eden, bir yandan gerçek dışı olan bu balıklarda "yaşamın" ta kendisini görmeye başladı. Mataiçi, "Dur bakalım!" diye düşündü. Çocukluğundan gençliğine kadar Japon balığı dükkânında büyümüş, Japon balıklarını sabahtan akşama bakmaktan bıkacak kadar görmüş, ne var ki onlara ateşböceği boku kadar bile değer vermemişti. Küçük kappa böcekleri* tarafından geniş karınlarında delikler açılan, suyun içindeki yeşil ipliksi algler tarafından keyiflerince çekiştirilip duran, narin kırmızı bez parçalarını etrafa saçıp dağıtan yaratıkların Japon balığı olduğunu varsaydı. Yedi sekiz havuzun çoğunu beslemeyi

* Latince ismi, Lethocerus deyrollei olan dev su böceği türü. *–çn*

ihmal etmelerine rağmen her yıl soylarını devam ettirmeye çabalayan balıklar gölün yüzeyini, sonbaharda düşen kırmızı yapraklarla kabarmış gibi yükseltiyordu. Hayatta kalma ihtimali çok fazla olmayan bu değersiz Japon balıklarından geçimlerini sağlayan Mataiçi'nin üç kişilik ailesi, onları işe yarar ıvır zıvır olarak görüyordu.

Mataiçi'nin üvey babası orta yaşlı bir adamdı ve artık değerli balıklar yetiştirememesi doğaldı. En pahalı ürünleri olan beş altı yaşındaki *hibuna*lar dışındakilerin tamamı değersiz balıklardı. Mataiçi, bu laboratuvara geldiğinde numune olarak beslenen, sanat eseri gibi olan Japon balığı türlerinin çoğunu öğrendi. *Ranchu, oranda* başta olmak üzere *teleskop gözlü rançu, torba gözlü rançu, şukin, şubunkin, zenranşi, calico, azuma nişiki'ye*, –ayrıca 18. yüzyılda Washington balık çiftliği göletlerinde doğan, akademisyenlerin çabaları sonucunda modellenen, kökenleri Amerika'ya dayanan, kuyruklu yıldız Japon balığına bile– sahiptiler. Bu balıklar Japon balığındansa kavgacı Siyam balığına benzer hareketlilikteydi. Bu zengin balık örnekleri Mataiçi'nin sorumluluğuna bırakıldı ve her gün öğleden önce Mataiçi'den balıkların yemlerini vermesi bekleniyordu.

Sularını değiştirdiğinde Japon balıkları keyifleri yerine gelmişçesine, güneşin vuruşuyla renklenip uzun bir gökkuşağına benzeyen dışkı yapıyordu.

Mataiçi, araştırmalara devam ettikçe enstitüdeki laboratuvarla ahşap sepet zanaatkârının dükkânından ayrılan konutu arasında sessiz sedasız gidip gelmesi dışında, gitgide eve kapanır oldu. O kendini eve kapadıkça göl kıyısındaki kızların dışarı çağıran davetleri aksine daha da şiddetlendi.

Kızlardan biri, gölü iki kilometre kadar geçip kalenin

bulunduğu küçük yarımadanın berisinde balık ağlarının her zaman kurumaya bırakıldığı beyaz sıvalı ambarı kuran balıkçı ailenin kızıydı.

Bu büyük balıkçı ailenin kızı Yoşie'nin; tiz sesi, rahatsız edici oyuncu yanı ve Kansai ham ipeği gibi direngen bir kadınsı gücü vardı.

Laboratuvarın isteği üzerine gölden olağandışı balık yakaladıklarında da onları almakla görevli olan Mataiçi, Yoşielerin evine son zamanlarda hiç uğramıyordu. Yerine başka bir öğrenci geliyordu. Yoşie zaten Mataiçi'nin ömür boyu sadık bir âşık olacağını düşünmemişti. Kesin erkek bencilliği başlamıştı, yoksa başka bir durum mu olmuştu? Tekrar tekrar tahminlerde bulunurken çeşitli yollarla soruşturmaya koyuldu. Bu işi ayarlayan abisi ile konuşup genç balıkçılara kurs öğretmeni olarak Mataiçi'yi aday gösterdi ve onu burundaki kasabaya birkaç günlüğüne getirtmeye uğraştı. Abisinin çocuğunu ayartıp masum kartpostallar göndertti ve gelen cevaplara dayanarak dolaylı yoldan Mataiçi'nin ruh hâlini anlamaya çalıştı. Bizzat kendi mektup gönderip telefon etse de Mataiçi'den samimi bir cevap gelebileceğine dair ümitleri soluyordu. Abisinin evinde bir hizmetçinin görevlerini üstlendi ve evi layıkıyla döndürmeye başladı. Mataiçi ve kendisiyle ilgili söylentiler abartılarak göl civarına yayıldığından laboratuvarın yakınlarına yaklaşamadı.

"Tokyo'dan ayrıldığımdan beri bu ikinci sonbaharım."

Mataiçi, sakin gün batımını ayna gibi yansıtan göl yüzeyine bakarken motorbotun palamarını çözdü. Karşı kıyıdaki kumsal üzerinde M Dağı, Fuji Dağı şeklinde yükseliyor, dikkatle bakınca bile gözü acıtmayan yumuşak ışığıyla ak-

şam güneşi artık sürgülü kapının bakır tokmağı gibi belirginleşiyor ve vakur bir görünüm alıyordu. Motor çalışıp da bot gölün yüzeyinde kaymaya başladığında, botun sudaki izi bir kuyruksallayanın* kuyruğu gibi uzadı, pistonun vuruşlarıysa dikkati dağıtıyor ve bu huzurlu dağ ve göl manzarasını bozuyordu.

Mataiçi tekneyi karşı kıyının plaj bulunan geniş kumluk burnuna yaklaştırdığında gölün üç çatala ayrıldığı yöne baktı. Kıyıya doğru gittikçe sığlaşıp genişleyen sol taraftaki en geniş cepteki suya vuran mor renkli akşam pusu, gölün yüzeyini olduğundan da geniş gösteriyordu. Sağ tarafında, sazlıkların bulunduğu kumluktaki balıkçı evlerinin göründüğü tepedeki düzlük, göle dökülen diğer nehir ile göl suyunun tek çıkış noktası olan S. Nehri'nin kaynağını ayırıyordu. S. Nehri'nde demiryolu köprüsü ile binek hayvanlarının ve yayaların geçtiği ahşap köprünün üst üste bindiği manzara ve trenin dumanı tüterken demir yolu köprüsünden geçtiği sahne, oyuncak izlenimi veriyordu.

Mataiçi, kıyısı geniş kumluk olan burnun yakınından botuyla ilerliyordu fakat nadir görülen haşin akşam rüzgârına kalmıştı; öfkeli denizdeymişçesine dalgalar kabarırken sazanlar durmaksızın havaya sıçrıyordu. Rüzgârdan kaçınmak için göle dökülen nehre doğru olan akıntıya girince burundaki kalenin kuleleri, çam ormanının siluetinden ayrışıp görünmeye başladı. Yoşie'nin köyünün bağlama halatlarının karartıları görüş alanına girdi. Sonunda her zaman olduğu gibi göle dökülen nehir ile S. Nehri sınırındaki düzlüğe doğru botunu döndürüp sazlık alanın dışındaki

---

* Kanatları ve vücudunun üst bölümü kül rengi, alt bölümü sarı olan, uzun kuyruklu, küçük, ötücü kuş (Lat. Motacilla). *–çn*

aşina olduğu yerde duran Mataiçi, göldeki akşam yalnızlığının keyfini çıkarmaya çalıştı.

Mataiçi botun içinde sırtüstü uzandı. Gökyüzü, batan güneşin son ışıklarıyla, o farkına bile varmadan soğutulup cilalanmış bakıra çalan bir siyaha dönmüştü. Bu yüzeyde âdeta kavlayıp hafifçe kıvrılmış kırmızı renkli seyrek bulutlar gökyüzüne serpilmişti. Gökyüzünün tamamen kılıç rengine döndüğü zamanı işaretlercesine bu bulutlar da mika rengini aldı. Mataiçi başını kaldırıp baktığında tam daire şeklindeki ay, O. şehri üzerinde yükseliyordu. Ayla karşılaştırıldığında O. şehrinin ışıkları, çok daha kırmızıydı. Bel hizasındaki bir paravan gibi arkaplanda güneye doğru uzanan zikzaklı tepenin mürekkep siyahına çalan yamaçları yabanıl kıvrımlarla yükseliyordu.

Karşı kıyıdaki plaja vuran dalgaların sesi sakinlediğinde suyun yükselip alçalma sesleri Mataiçi'nin kulağına çok nostaljik geldi. Gölün bu kısımlarında artık nasıl oluyorsa dipteki bir kaynaktan su fışkırıyor, bu su gölün yüzeyine yükselip sürekli bir girdap oluşturuyor ve durmaksızın dönerek dört bir yana dağılıyordu. Göl kaliteli suyla dolduğundan "Mokumoku"* diye adlandırıldı. Kyoto'daki çay töreni ustaları özellikle bu sudan getirtmek için araba gönderirdi. Bir keresinde çifte intihar için kendilerini suya atan sevgililerin ne olursa olsun batmadan yüzeyde kaldıklarından ölemedikleri söyleniyordu. Bu göl, çeşitli özellikleriyle ünlü bir yer olmuştu.

Mataiçi bu çevredeki kumlu balçığı çok sayıda söğüt ağacının bulunduğu yerde, Japon balıklarının yumurtalarını bıraktığı saçaklı söğüt kökleri toplamaya geldiğinde keşfetti.

---

* "Buram buram" gibi bir anlamı olan yansıma sözcüğü. *–ybn*

"Hayatta olma duygusunu Japon balıklarından, aşk acısını Masako'dan, bedensel yakınlığı da Yoşie'den öğrendim. Varlığım ustaca bölünmüş hâlde."

Mokumoku'nun suyunda güçlenen girdabının sesini duyunca Mataiçi'nin yalnızlığı, hükmünün odağını daha da daralttı.

Mataiçi yarı uykulu, yarı uyanık, kafası bulanık hâlde sırtüstü uzanıyordu. Baygınlık sırasında fotoğraf plakası gibi olan bilincinin baskılı yüzeyinde aniden Masako'nun beyaz yüzü ve kocaman, buğulu gözleri belirdi; kuyruğundaki göz alıcı siyah benekleri darmadağınık Japon balıkları boşlukta dans ediyor, Yoşie'nin bedeninin bir kısmı iştahını kabartan bir yemek gibi capcanlı görünüyordu. Bunlar dönüşümlü olarak art arda gözünde canlanıyordu. Zaman zaman da çok anlamı olmayan şekiller, gereksiz yere aklına takılan anlamsız düşünceler beliriyordu. Bazense gözünü aniden gökyüzüne doğru açtıracak kadar parlak bir şey, yüreğini hedef alıp tehditkâr düşüncelerle devamlı onu meşgul ediyor ve bu durum Mataiçi'nin zihnini hayli yoruyordu.

Mataiçi'nin bedeni, bir ara sol yana doğru kaydı. Böylece kaykılan botun küpeştesinden sadece o engin mavi sularla birlikte akşamın rengini alan göl yüzeyi göründü. Akşamın çöktüğü kumlu plajda, gece olduğunda ikinci kez fırtına kopacak gibi görünen beyaz köpüklü dalgalar perspektif hissini ortadan kaldırıyordu. Foş foş su sesleriyle birlikte Mataiçi uyandı. Onu tekrar uyutacak olan bilinci ortaya çıkmadan hemen önce, o karanlık ve aydınlık dünyaların orta yerindeki bir başka dünyaya dalıverdi Mataiçi. Derken Mataiçi'nin puslu, fotoğraf plakası hâlindeki bilinci, gör-

mekte olduğunun, karşısındaki akşam mı olduğundan, yoksa bu akşam manzarasının sadece bilincinde mi olduğundan emin değildi. Bu belirsizliğe düşmek onu durgunlaştırdı ve burada arzu ettiği her şeyi özgürce meydana getirebilecek bir güçle dolduğundan keyifli bir ruh hâline büründü.

Mataiçi'nin dizginlenemeyen kalbi yarı uykulu yarı uyanık hâlde düşünmeye başladı. Yunan efsanelerinde görülen yarı-Tanrılar sadece düşüncelerde değil, gerçekte de vardı. Şu an bile bu dünyada yaşadıkları söylenebilirdi. Gerçeklikte yaşamaktan yorulmuş, gerçekliğin kabalığı ve vahşiliğinde aşkı ile nefreti tamamen tüketmiş, ruhlarının aşırı hassas dokusu yüzünden gerçeklik tarafından amansızca takip edilen varlıklardı ve ölüm için çok fazla yaşama coşkusuna sahiplerdi. Bu bağlamda da tümüyle Tanrı ya da göksel insan olmak için çok saftılar ve hayata bağlılık duyuyorlardı. Bu tür varlıklar bu dünyanın çeşitli yerlerinde kendi hâllerinde eğleniyor olamaz mıydı? Masako desen, gani gani Japon balıkları desen, yaşam sürdükleri memleketlerinden böyle bir dünyaya gelmiş ve yüzlerini gerçeklik dünyasında göstermiş olamazlar mıydı, diye merak ediyordu. Kendi gerçekliklerinden de insanların ideallerindekinden de uzak olan orta düzeyde bir güzelliğe sahip olsalar, rahatça bu dünyada yaşayamazlardı. Sözü geçmişken, hem Masako'nun hem de Japon balıklarının fal taşı gibi açılmış gözleri, her zaman sabah yeni uyanmış gibi savunmasız yüzleri, gerçekleri aşağılayan tepeden bakışları, insanüstü nitelikleriyle çevrelerini değerlendirirkenki alaycı basitlikleri birer maske olamaz mıydı?

Mataiçi, Masako'yu yeniden görme isteğine karşı koyamaz olmuştu.

Dalgaların sesi biraz daha yükseldi. Suyun üzerindeki sisin gökyüzünde parlamaya başlayan ayın ışığını sarmala-

yıp bembeyaz örttüğü göl yüzeyinde kayığın gölgesi havada asılı kalmış gibi görünüyordu. Teknenin kıç tarafından bir ses duyulduğuna göre rüyada olamazdı. Kürek çeken bir kadın siluetinin kıç tarafından yaklaşmakta olduğunu fark etti. Kadın kürek çekerek gitgide yaklaştı. Bir elini kaldırıp dağılmış saçlarını parmaklarıyla geriye doğru taradığı görülüyordu. Mataiçi kadının tam o anda kaldırdığı başını ay ışığında inceledi. Yoşie'ydi. Mataiçi, görmemesi gereken bir şeyi görmekten kaçınır gibi hızla gözlerini kapadı. Kadın kayığının pruvasını Mataiçi'nin teknesinin karnına sürttü.

"Hey, uyuyor musun?"

"..."

"Şşt, uyudun mu?"

Kürek çekerek yaklaşan kadın, bir süre nefesini tutup Mataiçi'nin uyuyan yüzünü dikkatle izledi.

"Bizim teknelerden birkaç tanesi geri döndü ve senin mehtabı izlemek için tek başına motorla Mokumoku'ya açıldığını söyledi, ben de davetsiz geliverdim."

"İyi yapmışsın. Ben de seni görmeyi çok istiyordum."

Genç kadın candan söylenen bu sözleri birden duyunca kuşkuyla karşıladı.

"Ne sayıklıyorsun? Taciz edercesine böyle sözler söylesen de itaatkâr bir şekilde geri dönmeyeceğim. Şayet sayıklıyormuş numarası yaparak beni aldatmak niyetindeysen, haberin olsun: Ben böyle biriyim. Tokyo'nun havalı genç kızlarıyla asla kıyaslanamayacak bir taşra balıkçısının kızıyım..."

"Aptal, sus!"

Mataiçi önceki sırtüstü uzanır pozisyonunu hiç bozmadan bağırdı. Bu ses suda yankılanıp sertçe kulağına çalınınca kız irkildi.

"Senin gibi iğnelemekte usta kadınlardan nefret ederim. Böyle laflar etmeye geldiysen geri dön."

Kadının utanç ve hasetten vücudunun titrediğini gözleri kapalı hâldeki Mataiçi bile hissetti.

Kendini dizginleyerek gözyaşlarını tutan Yoşie beklenmedik bir şekilde çabucak sakinleşti. Küpeşteden su çekme sesi geldi. Mataiçi kasten gözlerini kaçırarak yalnızca bir an için kadının durumuna kaçamak bir bakış atıp hemen tekrar gözlerini kapadı. Kadın ay ışığından faydalanarak sessizce el aynasına bakıp ağlamaklı yüzünü düzeltiyordu. Sıcak bir şey, tıpkı uçan bir ejderha gibi, Mataiçi'nin yüreğini deldi geçti ancak gönlü Masako'yu hatırlayınca bir kez daha o büyüleyici muğlaklıktaki bilinci onu kızıl bir sis gibi sardı. Yoşie yeniden aklını toparlamış olsa gerek ki küpeşteye elini koyup şimdiye kadarki sert ses tonunu yılışık bir gülümsemeyle değiştirerek tatlılıkla konuştu.

"Teknene gelebilir miyim?"

"...Hı hı..."

Mataiçi aniden şöyle hissetti: "Hepimizin işleri ters gidiyor ve üzgünüz. Bazı şeylere sahibiz ama hep bir şeyler eksik. Kimse istediği her şeye sahip olamaz. Bir de herkes yalnız." Mataiçi ne diğerlerine ne de kendisine karşı duyduğu merhameti bastırabilecekmiş gibi hissetti.

"Hasat ayı
Gölü geçen
Yedi Komaçi"

Bu, Başo'nun haikusu değil miydi? Kesin olarak hatırlayamadı ancak bunu söylerken Mataiçi kolunu uzatıp Yoşie'nin omzunu kavradı. Yoşie, tıpkı bir yumuşakçaymış gibi, Mataiçi'nin hoşlandığı her türlü şekle girerek ona doğru bıraktı kendini.

*

Mataiçi zaman zaman Masako'ya sıradan mektuplar gönderirdi. Göl manzaralı bir kartpostalla, "Bu güzel suda çamaşırlarımı yıkıyorum," ya da ada resmi olan kartpostalla "Bu ünlü adaya giden vapura vereceğim para iki sen eksik kalınca handan ödünç aldım," gibi.

Mataiçi'nin yazdığı üç ya da dört kartın ancak birine Masako'dan cevap geliyordu. Bunlar da giderek daha mesafeli hâle gelen mektuplardı. "Şu sıralar şair arkadaşım Fucimura Hanım ziyaretime geldi ve Barok Dönemi kıyafetlerini incelemeye başladık," ya da "Fucimura Hanım'la birlikte Japon Barok Dönemi dâhi heykeltıraşı Hidari Cingorou'nun Uyuyan Kedi'sini görmeye Nikko'ya gittik. Çok tatlıydı," gibi.

Kız gitgide gerçeklikten uzaklaştığının belirgin işaretlerini göstermeye başladı.

Mataiçi, Barok Dönemi bilmediğinden enstitünün kütüphanesindeki ansiklopedileri kurcaladı. Bu, Avrupa'daki Rönesans hümanizminin doğallıktan gittikçe ayrılarak sadece insanoğlunun emeğinin yüceltildiği, acınası yapaylıktaki şatafatın plastik çiçekler gibi her yerden fışkırdığı 17. yüzyıla ait bir tarzdı. Birden aklına gelenleri birleştiren Mataiçi, oradan buradan araştırdığı Japon balığı tarihine dayanarak bu üslubun gelişinin, Japonya'ya ilk kez Japon balığı ithalatının revaç bulduğu Genna Dönemi'ne* denk düştüğünü fark etti. Yani Japon balıkları bir Barok Dönemi ürünüydü. Her durumda Masako ile Japon balıkları arasında ayrılmaz bir bağ mı vardı?

Zamanın ötesindeki o ideal kadına bir yandan acıma ve küçümseme hisseden Mataiçi aniden telaşa kapıldı.

* Genna, Japonya tarihinde Temmuz 1615 ile Şubat 1624 tarihlerini kapsayan dönemin adı. –*çn*

Masako'nun doğaüstülüğünü yıkıp onu gerçekliğe çekmeyi, onun ve kendisinin şehvet duygularını tutkuyla birleştirmeyi isteyen arzusu karşı konulmaz şekilde alevlenmişti. Bu, üzerine sayısız planların kurulup her seferinde belirsizlikle sonuçlandığı bir arzuydu. Ancak ateşi her canlanışında Mataiçi yeni bir tutkuyla doluyor, ondan vazgeçmesi imkânsızlaşıyordu.

"Hem fizyolojimizin hem de yaşamamızın gerektirdiği şekilde karşı cinsin bedenine övgülerimizi sunmalıyız. Şu an, gölün kıyısında yaşayan bir kız bunu bana saygıyla sunuyor."

Mataiçi'nin kendisi de bunun nahoş bir ifade tarzı olduğunu düşündü ancak yapacak bir şey yoktu. Aslında Yoşie ile bir süre ara verdikleri ilişkilerinin şu an neredeyse bitme noktasına geldiğini söyleyen abartılı mektubunu yazarken giderek ciddileşip sanki kızla kavgaya tutuşmuş gibi hissederek kendi kendine heyecanlandı. Masako'da biraz bile olsa bulunan kadınsılığın, yazdığı cevaplarda belli belirsiz görünmemesi mümkün değildi. Masako'nun babası bunu öğrenip de bursunu kesecek olsa bile Masako'yu sınamak şu an Japon balıklarıyla ilgili yaptığı araştırmalardan çok daha acil bir şeydi.

"Bu kız senin kadar güzel değil, ancak..." yazıp "Senin kadar ruhsuz değil," yazamayan Mataiçi acı acı güldü.

Giderek şiddetlenen kışkırtmalarıyla Mataiçi, her mektubunda durmadan Yoşie ile aralarındaki ilişkiye dair yoğun duygular ima edip duruyordu ancak Masako'dan gelen cevaplarda Mataiçi'nin arzuladığı kadınsılığın vücut bulmuş hâli en silik şekilde bile görünmedi. Masako, babasıyla birlikte Japon balığına daha da merak saldığından bahsedip

babasının ilgisine iş çıkarlarının da karıştığını ancak kendisinin garip bir şekilde sadece çıkarsız bir ilgi ve sevgi duyduğunu yazdı. Japon balıklarıyla ilgili araştırmasını ihmal etmediği sürece Mataiçi'nin ne yaptığı ya da ne tür kadınlarla ilişkisi olduğu umurunda değilmiş gibi görünüyordu. Mataiçi gitgide Masako'ya karşı olan duygularından kaçınma kararlılığını tamamen tüketmek üzereyken Masako'dan şöyle bir mektup geldi:

"Sen çeşitli itiraflarda bulunmana rağmen ben susup hiçbir şey söylemediğim için üzgünüm. Çok yakında bir bebek dünyaya getireceğim. Ondan sonra da evleneceğim. Önce ve sonra olması gereken sıra biraz karıştı gibi. Zaten öyle tutkulu bir evlilik de değil."

Mataiçi şaşkına döndü. Sonuç olarak, doğduklarından beri aynı yaşam yolunda gittiği bu kızın yolu birdenbire değişmiş ve o, gökyüzüne yükselirken Mataiçi o eski yolda kalakalmıştı.

"Evleneceğim kişi tanıdığın o üç gençten biri değil. Biraz daha sade biri. Şefkatsiz, kötülük besleyen bir adam gibi görünmüyor. Bunlar benim için kâfi."

Mataiçi bir kez daha tüm süslü numaralarının ve zekâsının işe yaramaz olduğunu fark etti. Bu cüretkâr çizgide yaşayan kadınların günümüzde de var olduğunu düşününce Masako'nun ne denli modern olduğunu hissetti.

"Bana düşmez ancak bence sen de bahsettiğin o kızla evlenmelisin. İnsan kendisi evlenecek olunca başkalarına da evliliği tavsiye edesi geliyor. Japon balıkları konusunda elinden gelenin en iyisini yap. Şaşalı, gördüğünde her şeyi unutup kendinden geçeceğin yeni bir tür üret lütfen. Nedense doğuracağım çocuktansa senin araştırmalarından doğacak yeni tür Japon balığını görmeyi daha büyük bir sabırsızlıkla

bekliyorum. Tavsiyelerim üzerine babam da Japon balıklarına daha fazla çaba göstermeye ikna oldu."

Hemen hemen aynı zamanlarda Teizo'nun mektubu da Mataiçi'ye ulaştı. Açıkça ekonomik krizden bu yana kendi mali durumunu nasıl idare ettiğinden söz edip kararlı kesintiler sayesinde küçülmüş olan kuruluşunu yeniden canlandırabildiğini, dolayısıyla bundan böyle ihracat gelirlerinin yüzde yüzünü Japon balığı yetiştiriciliği ve satışı için sermaye olarak kullanmayı planladığını net bir şekilde yazmıştı. Ayrıca, "Yani, senin bundan sonra hovardalık eden bir burs öğrencisi olarak değil, bu işletmenin bir teknik personeli olarak bu işin amacına hizmet edecek şekilde davranmanı istiyorum. Sana gönderdiğim parayı bundan sonra maaşın olarak düşünerek artırmaya karar verdim..." diye de eklemişti.

Mataiçi geçim kaynağının istikrara kavuşturulmasına memnuniyet hissetmekten çok Uçurum Konağı'nın aşağılık ahalisi olan baba ve kızın onu yiyip bitirmesine karşı isyankâr bir ruh hâline büründü.

Mataiçi, Masako ve babasının mektuplarına cevap yazmadı ve bir süre Japon balığı araştırmalarını tamamen terk edip Kyoto'da kendini kaybetmiş vaziyette gezip tozdu. Ancak bir ay kadar sonra geri döndüğünde Mataiçi'nin kalbi çoktan kararını vermişti. Henüz bu dünyada hiç var olmamış nadir güzellikte yeni bir Japon balığı türü yaratacaktı. Bu ömür boyu sürecek görev için gizli ve trajik bir mutluluğa sahip bir adam olarak gizemli kaderinin cilvesiyle isimsiz bir kahraman olacağını düşündü. Hayatı pahasına da olsa görevini tamamlamaya karar verdi. Bunun sonucunda Uçurum Konağı'ndaki baba kız fayda sağlar mıydı? Sağlarsa

sağlasınlardı. Eğer bu, bir türlü vazgeçemediği Masako'yu sevindirirse bu sevinç Masako ile onu birbirine bağlardı... Yine de bu gerçek dışı güzellikteki kadının, gerçek dışı güzellikteki balıklar tarafından cezbedilmesi ne kadar garip ve dokunaklıydı. Mataiçi, laboratuvarın penceresinden şeker gibi eriyip pırıldayan gölün ilkbahardaki hâlini izlerken çocukken Masako'nun onun ağzına tıktığı kiraz çiçeğinin hatırasıyla, taçyaprağı hâlâ damağına yapışıkmış gibi hissederek damağını diliyle yokladı.

"Masako, Masako," diye adını sayıklarken Mataiçi'nin kendisinin bile garipsediği derece içli gözyaşları döktü.

Mataiçi'nin sinir krizlerinin kötüye gittiği ve birazcık tuhaflaşmaya başladığıyla ilgili dedikodular yükseliyordu. Gerçekten de sessiz gecenin geç saatlerinde laboratuvarda tek başına kalıp numuneler üreten Mataiçi'nin görüntüsü korkutucuydu. Çevresi sessiz ve karanlık olan laboratuvarda, Mataiçi sadece masanın üzerinde yanan lambanın ışığıyla birbiri ardına Japon balıklarını diklemesine kesiyor, yuvarlak dilimlere bölüyor, kesip çıkardığı iç organlarını zemine saçıyor, gözünü dikip büyüteçle bakıyor, cımbızla kurcalıyordu. Gece yarısına ulaştığında bile gece olduğunu unutacak kadar yoğun odaklanıyordu. Onun bu hâli geceleri avlanan bir yırtıcı kuşun beklediğinden çok daha fazla av bulunca yemeği unutup bir süre avıyla oynaması durumuna benziyordu. Kestiği Japon balıklarının kafaları ampul ışığında aydınlanıyor, saydam bir yakut gibi parıldayan gözleri ardına kadar açık, ağızları sanki bir şey hatırlamış gibi ara sıra açılıp kapanıyordu.

Şehirde büyümüş, çok sayıda uyarana maruz kalmaya bağlı olarak aklı çok yönlü çalışmakta sıkıntı yaşamayan

bir genç olan Mataiçi, uzmanlık alanının içinde bile bir uzmanlık alanı oluşturup sabırla monotonluğa katlanmak zorunda kaldığı Japon balıklarının yalnızca genetik ve üremesi ile ilgi araştırmaları için, kendi yeteneklerini küçük bir odak noktasına sıkıştırırken diğerlerinden çok daha fazla çaba sarf ediyordu. Gözleri ve yanakları çökmüş olan Mataiçi, gücünün de tükendiğini hissettiğinde yorgun bir hâlde pencereye doğru yönelip orada yan yana sıralanmış cam fanuslardan birinin kapağına elini uzattı. Uçları soğukkanlılıktan buz gibi olmasına rağmen heyecandan tir tir titreyen parmakları birbirine dolanmıştı. Sonunda kapağı açtığında çakıl taşlarının üzerinde gözleri açık uyuyan Japon balıklarının başyapıtı *calico*lar ampulün ışığında gözleri açık hâlde uyandı. İki tanesi yan yana gelip sakince kâh birlikte kâh ayrı ayrı fanusun içinde dolandı. Gövdesine göre üç dört kat daha büyük olan kuyruğu ve yüzgeçleri, siyah benekli ince ipekten yapılmış şal gibi, etek gibi açılıp yayıldığından bir an için ne vücudu ne de başı göründü. Neredeyse etine dolgun Fransız güzelleri gibi, Tempyo Dönemi* genç kızları gibi nazik, büyük, yuvarlak gövdeler ve hilal kaşlar çizmek istemeyi sağlayacak kadar genişçe açılan göz ve ağızları ortaya çıkmıştı.

Birkaç yıl önce O. şehrinde bir balık yetiştiriciliği yarışması düzenlenmiş, burada altın madalya kazanan başyapıt niteliğindeki Japon balıkları enstitüye bağışlanmış, özenle yetiştirilmekteydi. Çoktan yedi sekiz yaşlarına gelmiş ve orta yaşı biraz geçmenin sakinliğini edinmiş olmalarıyla, çekicilikleri zarafet kazanmıştı.

---

* Tempyo Dönemi, Ağustos 729'dan Nisan 749'a kadar olan yılları kapsayan döneme verilen addır. *–çn*

Bir süre hayranlıkla izledikten sonra Mataiçi, fanusun kapağını başta olduğu gibi kapayıp ardından kendi sandalyesine geri dönerken az önce *calico*ların yaptığı vücudu bükme hareketlerinin aynısını defalarca tekrarladı. Biri sorsa gülüp, "Japon balığı egzersizi" diye açıklayarak sağlık için faydalı olduğunu etrafa yayardı ancak bu sefer Mataiçi bunu yaparken daha da gizemli nitelikteki bir güç aklını ve bedenini iyileştirmeye başladı. Mataiçi bunu asla kimseye söylemedi.

Her halükârda gecenin yarısında bir insanın balıklarla aynı ritimde bedenini eğip bükmesi son derece ürkütücüydü. Gece nöbetindeki bir hademe, "En azından ben odaya girdiğimde bunu yapmayı bırakın lütfen. Bir tuhaf oluyorum," demişti.

Mataiçi, Kansai Bölgesi'nin balık çiftlikleriyle ünlü Nara ve Osaka illerine bir gözlem gezisine çıktı. Nara'daki Koriyama kasabası eskiden beri özellikle Japon balığı çiftliklerinin geliştiği bir bölgeydi. Bunun nedeni, küçük feodal beyliklerle bağlantılı olup fakirleşmiş savaşçılara, gelirlerini telafi etmeleri için sadece onlara Japon balığı üretme ayrıcalığı verilmesi ve korumaya teşvik edilmesiydi.

Mataiçi, bu kolza çiçeği bezeli arazilerle çevrilmiş şirin kasabada bir süre kalıp farklı uzmanlara danışarak pratik deneyim kazandı ancak özellikle yüreğini titreten şey, Koriyama'nın ta Kan'ei Dönemi'nde* Japon balıklarında yeni türler üretmesi ve o zamandan beri defalarca birinci sınıf balıklar çıkarmasına dair kayıtlara göz atabiliyor oluşuydu. Burada Japon balıkları yetiştirilirken, beklentiler doğrultusunda, insanların güzellik ideallerinin mantıksal

* Kan'ei, Japonya tarihinde Şubat 1624 ile Aralık 1644 arasındaki dönemin adı. *–çn*

çıkarımlarla balıklara yansıtılması denenmiş ve neredeyse Taişo döneminde* üretilmiş o meşhur balıkların görüntüsü yakalanabilmişti. Yine de bu benzerliğe rağmen günümüz Japon balıklarının hâlâ kusurlu oluşu, Mataiçi'ye eski insanların bu balıklarda muhteşem bir cümbüş bulmayı arzu ettiğini düşündürdü. Dünya her yeni nesilde değişiyordu ancak Japon balıkları –bu yenmeyen süs balıkları– kısmi değişimlerle yalnızca narin güzelliklerinin gücünü kullanarak başa çıkarken, öyle veya böyle kendilerini tamamlama amaçlarına yaklaşıyordu. Bunun farkında olan insanlar, yeni türler üretmek için uğraşmıyordu artık. Japon balıkların hedefinin, insanoğlunun "güzellik"e yönelik en zayıf içgüdülerini kullanıp onu baştan çıkararak amaçladıkları yönde istikrarla ilerlemek olduğuna inanır olmuşlardı. Yenilmez Japon balıkları! Bunu fark eden Mataiçi, bu türe boyun eğdirme arzusu da üstüne eklenince giderek Japon balıklarını bir saplantı hâline getirdi.

Bütün yaz boyunca gözlemlerini yürüten Mataiçi, göl kıyısındaki hana yerleştikten iki hafta sonra Büyük Kanto Depremi'nden** haberdar oldu. Mataiçi başlarda bunu fazla önemsemedi ancak sonrasında durumun oldukça ciddi olduğunu fark etti. Yamanote tarafının kurtulduğu anlaşıldı fakat Tokyo'dan korkunç yıkımının gerçek boyutuyla ilgili haberler art arda gelmeye başladı. Mataiçi, "Bir süreliğine Tokyo'ya geri döneyim mi?" diye soran bir telgraf çekti.

---

* Taişo, Japonya tarihinde 30 Temmuz 1912 ile 25 Kasım 1926 tarihlerini kapsayan dönemin adı. –*çn*

** 1 Eylül 1923'te 7.9 büyüklüğünde bir deprem Kanto Bölgesi'ni vurdu. Bölgede çok büyük hasara yol açarak Tokyo ve çevresini harap etti. Japonya tarihindeki sosyal etkisi en büyük depremlerdendir. –*çn*

"Buna gerek yok," diye on gün kadar sonra cevap gelince nihayet içi rahatladı.

Teizo, Mataiçi'ye sık sık Japon balıklarıyla ilgili emirler ve sorular gönderiyordu.

Mataiçi böyle bir felaket zamanında Japon balığı gibi keyfi şeylere artık kimsenin dönüp bakmayacağıyla ilgili endişelerini dile getirdiğinde Teizo'dan şöyle bir yanıt geldi:

"Yaşlıların dediğine göre, eski *şogun*luk döneminden beri böyle büyük felaketlerden sonra Japon balıkları hep çok satarmış. Yangın enkazlarının üzerine kurulan derme çatma kulübelerde Japon balıkları dışında insanları teselli edecek başka hiçbir şey yoktur. Tokyo'daki Japon balığı satıcılarının hepsi aynı yerlerinde kalıp iki katlı olacak şekilde iş yerlerini yeniden inşa etmeye karar verdi."

Mataiçi, bunun tüccarlara özgü abartıdan öteye geçmeyen bir söz olup olmadığı konusunda şüphelenmişti ancak öyle değildi. Japon balıkları, yüzde yirmi zamla satışa çıkarıldı; yüzde yirmilik bir zamla satılsa bile talepleri karşılayamaz oldu birden.

Şitamachi Bölgesi'ndeki balık çiftlikleri neredeyse yok olmuştu ancak Yamanote tarafı kurtulmuştu. Bu yüzden Kansai Bölgesi'nden getirtilebildiğinden, Japon balığının kendisinde bir yokluk hissedilmedi fakat Japon balığı havuzları yangın felaketinde ciddi hasar almıştı. Elinde balık bulunan işletmeler, olanları yakınlarına dağıtıp adamlarını dört bir yana göndererek üretime hız verdi.

Kansai Bölgesi'nden ülke içine gönderilen balıklar ve havuz siparişleri gibi işler yüzünden Mataiçi bir süre daha Kansai'da kalmak zorunda kaldı.

Mataiçi, Tokyo'ya, dört yıl sonra ilk kez, Teizo onu eve geri çağırdığında dönebildi. Tezini de asla tamamlayamadı.

Mataiçi'den daha basit araştırmalarını belirlenen sürede bitiren sınıf arkadaşları, yarım yıl önceki sonbaharda tezlerini teslim etmiş, enstitü araştırma öğrencisi bitirme diplomalarını alıp her biri vadedilen görev yerlerinde işe başlamıştı. Teizo'dan bir süre daha Tokyo'ya dönüşünü ertelemesini isteyebilirdi fakat tezini bitirip bitirmemek umurunda değildi. O anki ruh hâliyle, "Böylesine küçük bir başarıyla ne işim olur!" diye küçümsedi. Bir an önce kendi gölünde, kendi yeteneğiyle Masako'ya benzeyen cümbüş hâlindeki Japon balıklarından bir tane dahi olsa üretip zafer şarkısı söylemek istiyordu. Şu an onu hayatta tutan tek umut kırıntısı buydu... Başlarda dünyada eşi benzeri görülmemiş güzellikte, yeni bir tür Japon balığı üretmeye karar verip özveriyle Masako'nun dileğini gerçekleştirmek için çabalıyordu ancak aylar yıllar geçmesi ve araştırmaların ilerlemesiyle onun da zihni değişmeye başlamıştı. Gerçek Masako'ya asla sahip olamamasının telafisi olarak neredeyse Masako'yu anımsatan güzellikte bir balık üretme arzusu, baştaki kararından daha baskın çıktı. Solgun Masako'nun güzelliği... Olağanüstü Japon balıklarının güzelliği dışında ona benzeyecek başka bir şey olamazdı. Şu an itibarıyla araştırmaları ve bunların sonuçlarının gerçekleşmesi Mataiçi için giderek daha telaşlı bir ölüm kalım meselesi hâline geldi.

Bunları düşünürken yorgunluktan tükenmiş olmasına ve yatakta uzanmasına rağmen karanlıkta coşkuyla parlayan gözlerini kapayamadı.

"Seni aptal! Çalışmalarını bir tezle sonuçlandırsaydın dünyanın dört bir yanındaki Japon balığı araştırmacılarına kaynak olabilirdin belki de..."

Mataiçi, üzüntüsünü bu şekilde ifade eden hoşnutsuz profesörüne ayrılacağını haber vererek dönem bitmeden

okulu bırakıp Tokyo'ya geri döndü. Bitmemiş taslaklarını yakmayı ya da göle atmayı düşündüyse de bu kadar gösterişli bir dramatikliğe gerek yoktu. Müsveddelik kâğıttan biraz daha değerli oldukları hissiyle çantasına koyup eve götürdü.

Depremin ertesi yılıydı, baharda Şitamaçi tarafları hâlâ kötü durumdaydı, Yamanote ise eskisi gibiydi. Vadideki evlerde kaynak suyu çıkan yerler biraz değiştiğinden, kenevir ipleriyle bağladıkları bambudan su borularıyla göl suyuyla idare ediyorlardı.

Mataiçi hem eve döndüğünü hem de işbaşı yapacağını bildirmek için uçurumu tırmanıp Uçurum Konağı'nı ziyaret etti.

Teizo, Mataiçi'ye Kansai'dan Japon balığı taşımadaki çabalarından dolayı teşekkür etti ve ardından, "Dürüst olmak gerekirse, kendimi kaptırıp sazan ve yılan balığı gibi su ürünleri yetiştiriciliğine el attım fakat ilgilenecek uygun birini bulamadım. Benzer tatlı su balıkları olduğundan Japon balıklarından çok farkları yok. Senden onlara bakmanı isteyebilir miyim? Japon balıklarından farklı olarak yenilebilir olduklarından, başarılı olursak, pazar inanılmaz büyük!" dedi.

Elbette Mataiçi hemen reddetti.

"Yapamam. Şiir düzen birine, tarla düzdürmek gibi bir şey bu. Ayrıca sizden rica ediyorum, birinci sınıf Japon balığı üretmede uzmanlaşmama izin verin lütfen. Eğer izin verirseniz karşılığında tüm hayatımı bu gayeye adayacağım.

"Bir eşe ihtiyacım yok, soyum devam etsin diye bir hevesim de yok. Muhteşem güzellikte yeni tür bir Japon balığı üretmek... Bu benim hayatım boyunca tek isteğim. Yanlış kişiye yatırım yaptığınızı düşünüyorsanız gerçekten çok üzgünüm."

Mataiçi'nin coşkusunu gören ve fikrini değiştiremeyeceğini anlayan Teizo bir sonraki aşamaya kafa yorup onun bu takıntısının ticarette kullanabileceği bir tarafı olup olmadığını etraflıca düşündü.

"İlginç. Devam et lütfen. Sen tatmin olana kadar ben de ısrarcı olmadan bekleyeceğim."

Teizo'nun kendisi de bu içten sözleriyle uzun bir süreden sonra ilk kez kahraman gibi hissetti ve keyfi yerine geldi. Akşam yemeğini birlikte yemek istediğini ancak verilmiş sözleri olduğundan kalamayacağını söyleyip hizmetçiye onu temsilen Masako ve damadının yerini almasını tembihleyerek ayrıldı.

Mataiçi'nin nefesinin kesildiği birkaç dakika sonrasında nihayet salonun kapısı yarıya kadar açıldı ve kapı aralığından beklenmedik şekilde utangaç yüzlü Masako'nun hafif eğilmiş üst bedeni göründü.

"Görüşmeyeli uzun zaman oldu."

Hemen içeri girmedi. Mataiçi uzun zamandır hasret çektiği sevdiğini sadece görmekle tatmin olup rahatlayarak istemsizce derin bir iç çekerken buldu kendini. Onun gülen yüzüne koşulsuzca karşılık vermek istedi ancak yalnızlığın hüznü birden içini doldurdu ve bir şeyler bunu yapmasına izin vermedi. Bunu yaparsa hemen kadının çekiciliğinin etkisi altına girip büyük çabalar harcayarak inatla sürdürdüğü kararlılığının bir çırpıda yerle bir olacağına dair bir sezgi, onu tetikte olmaya itti. Onun arzusu daha ziyade Masako'nun bu beklenmedik çekingen tavırlarından yararlanarak olabildiğince güçlü ve soğuk görünme cesareti bulmaktı. Görmüş geçirmiş bir adammışçasına cesur bir tavırla, "İçeri girsene. Neden orada dikiliyorsun?" diye sordu.

Masako, çocuk gibi bir kez daha başını kapının arkasına doğru biraz çekti ve ardından bu sefer kapıyı resmi bir tavırla açıp göğsünü eskiden olduğu gibi gererek içeri girdi. Dik oturdu, başını gururla dik tuttu. Eskisi gibi solgun yüzündeki dudaklarında bal kadar tatlı bir tebessüm tutturdu. Mataiçi'nin gözlerine diktiği hafif mahzun, iri gözleri buğulu görünüyordu. Sadece kaşlarını dönemin modasına uygun kalın çizmişti. Mataiçi, artık mahzunlaşıp korkuyla boyun eğerek hüzünlü yalnızlığının kabuğuna geri çekilmek zorunda kaldı.

"Uzun zamandır görüşmedik. Oldukça zayıflamışsın."

Aslında Masako, Mataiçi'yi bunu söyleyebilecek kadar dikkatle gözlemlememişti.

"Doğru. Epey zor zamanlar geçirdim de, ondan..."

"Öyle mi? Yine de zorluklar en iyi ilaçtır derler."

Ardından bir süre depremden, Mataiçi'nin kaldığı göl kıyısından falan bahsettiler.

"Özel bir Japon balığı yetiştirebildin mi?"

Mataiçi için şu an buna cevap vermek, çeşitli sebeplerden dolayı mümkün değildi. Cesaretini toplayan Mataiçi karşı saldırıya geçti.

"Kocan nasıl?"

"Fena değil."

Masako bir an pencereden, ana binanın balkonunun dibinde dal budak salmış çalılıklara baktı.

"Şu an evde değil. Basketbolu sevdiğinden YMCA'ya* gidiyor. Akşam yemeğine ucu ucuna yetişiyor. Ha, ha, ha!"

Kocasını çocuk gibi gördüğü anlaşılan konuşma tar-

---

* YMCA, mezhepsiz, ruhban sınıfına bağlı olmayan küresel bir Hristiyan hareketidir. Grup aktiviteleri ve vatandaşlık kursları aracılığıyla Hristiyan kimliğinin geliştirilmesi yolunda çalışmalar yapmaktadır. *–çn*

zından, kadının onu sevmemekle birlikte reddetmeyeceği yargısına varmak Mataiçi'ye çok acı verdi. Daha ileri gidip çocuğu hakkında soru sormaya ise gönlü elvermedi.

"Seninle tanıştırsam bile ilgini çekecek biri değil."

Gerçekten öyle, diye düşündü. Hayranı olduğu kadını kırmayacak bir kocaysa bununla yetinmek zorundaydı. Bu standartlarda bir kocaysa şayet, yanında getirdiğinde kendini rahatlamış hissedebilirdi belki de.

"Zaman zaman gönderdiğin hediyeler için teşekkür ederim."

"Bu, gölün yakınlarında yapılmış bir çömlek."

Mataiçi kâğıda sarılmış bir paketi yere koyup ayağa kalktı.

"Niye zahmet ettin? Sırf döndüğünü görmek içimi rahatlattı."

Mataiçi, onu görünce kızın sıradanlığı sebebiyle hayal kırıklığı yaşamıştı. Neden böyle bir kadının tüm hayatı üzerinde bir etkiye sahip olduğunu merak etti. Hava kararmak üzereyken uçurumdaki yoldan aşağı iniyordu. Gece bülbülleri ötüyor, kanarya güllerinin dökülen yaprakları havada sessizce süzülüyordu. Mataiçi yeniden Masako'nun çocukken onun üzerine savurduğu, damağının gerisine yapışan kiraz çiçeğinin taçyaprağını anımsadı ve istemsizce dili oraya gitti. Ne olursa olsun ona âşıktı. Bu aşk çok kafa karıştırıcıydı ve Mataiçi âdeta boşlukta yüzüyordu. Bu noktada onun yüzüne karşı duygularını açık edemezdi ancak öte yandan hislerini kalbine gömüp saklayamazdı da. Sonunda aşina olduğu canlılar olan Japon balıklarından ortaya çıkarmaktan başka seçeneği kalmadı. Mataiçi gözlerinin önüne serilen vadideki göle tepeden bakarken tuhaf bir cesaretle doldu.

*

Vadideki evin bahçesine betondan, mütevazı bir laboratuvar ve yeni türler üretebileceği havuzlar inşa edildiğinden Mataiçi'nin hoşnutsuz olacağı bir şey yoktu. Akrabalarıyla ya da arkadaşlarıyla sosyalleşmeden tüm benliğiyle işine odaklanıp kendini laboratuvarına kapadı. Uçurum Konağı sakinlerine araştırmalarını bitirene kadar mümkün olduğunca ayağının altında dolaşmamalarını imalı olarak iletti.

"Onun yüzeyin altında gömülü duran özünün en derinlerine işleyeceğim."

Böyle bir duygunun gerçeklik payı vardı. Sevgilisini kendi elleriyle yaratacak... O aynı zamanda bu dünyaya tüm güzelliğiyle doğmuş yeni bir yıldız... Bunu dünyada kimse bilmiyordu. Yalnızlığın hüzünlü, derin duygularının içine dalıp gitti. Kooriyama'daki bir ikinci el eşya dükkânında bulduğu bir ilahi balık keman* çizimini çerçeveletip duvara astı ve sundurmaya koyduğu bir sandalyeye oturup onu izler oldu. Yazın başlarındaydılar ve rüzgâr hafif hafif ona doğru esiyordu. Taze yaprakların uçucu kokusu duyuluyordu. Mataiçi aniden göl kıyısındaki laboratuvarda beslediği orta yaşlı, güzeller güzeli *calico*larla yeni bakıcılarının uygun şekilde ilgilenip ilgilenmediğini merak etti.

"Eskilerin ölmesine izin verecek cesaretin yoksa, yeni şeyler yaratmanın büyük sorumluluğunun üstesinden gelemezsin."

Tam o esnada Yoşie'nin silueti bir anlığına gözünün önüne geldi.

Mataiçi, kasten *calico*ların neredeyse hastalıktan çürümekte olduğu, bedenlerinin kir pas içinde kaldığı, kesik

* Keman, tapınağın ana salonunda, kutsal tapınağın önündeki iç kutsal alanın kirişine asılı duran bir Budist ritüel dekorasyonudur. *–çn*

kesik bile nefes alamadıkları, su yüzeyinde kokuşmuş hâlde yüzdükleri bir görüntü hayal ediyordu. Zaten Yoşie'nin silueti de bu vesileyle gözünün önüne gelmişti. Bunun üzerine sıcak bir şey omuriliğinin her iki tarafından hızla yükselip boğazını düğümledi. Mataiçi dudaklarını ısırdı ve bunu gırtlağının oralarda durdurdu.

"Ben sakinim," dedi.

Bu yıl Japon balıklarının melezleme dönemi biraz gecikmişti. Ayrıca havuzlardaki küllü su yeterince tahliye edilmediğinden Mataiçi, balıkları yumurtlatma planından vazgeçip vaktini döl alabileceği yeni balıklar aramaya harcadı. Tokyo'daki tüm çiftliklere, amatör yetiştiricilere sordu. Göz koyduğu balığı da karşı taraf ona bırakmadı. Bunun üzerine Mataiçi zehir zemberek laflar edip o Japon balığını aşağıladı.

"Mataiçi kadar iğrenç bir herif olamaz. O, tam bir dev su böceği!"

Şöhreti Japon balığı satıcıları arasında böyle yayıldı. Dev su böceği, Japon balıklarına musallat olan vahşi bir haşereydi. Hakkında bunlar söylense de Mataiçi bir şekilde, istediği balığın kardeş balıklarını elde etti. Onun inanıp uyguladığı plan, mükemmeliyetçi kültür balığı olan *calico* gibi, *şukin* gibi balık türlerinin bir diğer türle melezleşmesini sağlayarak ideal balığı yaratabilmekti.

Ertesi yıl çiçeklenme döneminde, erkek balıkların göğüs yüzgeçlerinin etrafında çiftleşme döneminde olduklarını gösteren beyaz yumrucuklar ilkbahardaki akşam gökyüzünü andıran şekilde su toplayarak göz göz oldu. Derken balıklar "cinselliklerini" durduramıyormuş gibi davranmaya başladılar. Tıpkı bir filoymuşçasına balıktan ziyade daha

heybetli birlikler hâlinde devriye gezip horoz dövüşüne benzer şekilde bir anda birbirlerini gagalıyorlardı. Bedenlerini yakan yapışkan sıvıdan kurtulmaya çalışarak garip bir şekilde çırpınıyor, sallanıyor, titriyorlardı. İradesine set çekmiş, teninin arzularıyla neredeyse esnekleşmiş ahşap bir kukla hâline gelen Mataiçi, bunu görünce muhtemelen az da olsa yaşadığını hissedip garip bir şekilde, tek başına yalpalayarak Roppongi'nin* gece hayatının olduğu sokaklarında dolaşmaya çıktı. Sonra akşam yemeğinin yanına bir şişe bira istedi.

Şişeyi taşıyan annesi Otsue, "Biz artık emekli olduk, bu yüzden sana bir an önce gelin alıp gerçekten rahatlamak istiyoruz," diyerek herhangi bir anne gibi evlenmesi için oğlunu sıkıştırdı.

"Benim karım, Japon balıkları."

Mataiçi, sarhoşluktan dikkati dağıldığından ve bu konuyu kapatmak istediğinden böyle söylemişti. Annesi, "Ciddi olamazsın... Çocukluğunda Japon balıklarına düşkün değildin bile!" dedi.

Babası Soucuro, o sıralar önem kazanan geleneksel kültürün yeniden canlanmasından cesaret alarak bir kez daha *ogiebuşi* hocalığına geri dönmeye heveslenip verdiği kırk yıllık arayı hatırlatırcasına *şamisen*** mızrabını eline aldı.

Ogiebuşi
Çam ağaçları da zor zamanlar yaşar, insan da.
Her insanın kökü çam ağacıdır.
Oh, henüz yaşın küçük, ah, akçam!
Kaç çiçeğiniz var, kayısı ağacı, şeftali ağacı, kiraz ağacı?

---

* Roppongi, barları ve kulüpleriyle ünlü bir eğlence bölgesidir. –*çn*

** Şamisen ya da sangen, baçi adı verilen bir mızrap ile çalınan üç telli bir Japon çalgısıdır. –*çn*

Bir ağaçtan sarkan süs kirazı çiçekleri...

Mataiçi, babasının yetenekli olup olmadığını anlamadı ancak araya giren altın çanağı çiçeklerinin de etkisiyle ana binadan ona gelen kaygısız, pürüzlü sesi dinleyince, inatçı akıntıya karşı zar zor yüzmeye çalışan bir insanın derin acısını hissetti.

Üvey babası her zaman sıradan, düşük kaliteli Japon balıklarını ot gibi yetiştirirdi ancak ürettiklerinin hepsini Teizo'nun şirketi aldığından, satmak için uğraşmak zorunda kalmazdı. Yine de, "Malları çok ucuza verdiğimden acemi tüccarlığı bir türlü aşamıyorum. Mataiçi, Teizo seni seviyor, benim yerime sen konuşup yüksek fiyat ver," diyerek homurdandı.

Sonrasında Mataiçi'nin aracılığıyla Teizo'dan büyük meblağdaki araştırma fonunu aldığı için keyfi epey yerine geldi.

Ailesi ne derse desin Mataiçi cevap vermedi ve duydukları da bir kulağından girip diğerinden çıktı. Gidip özenle havuzdaki suyu yeniledi. Ayrı ayrı koyduğu dişi ve erkek balıkları nazikçe bir araya getirdi. Ardından ta Mokumoku Gölü'nden topladığı söğüt köklerini dezenfekte etti ve büyük bir ciddiyetle bir iple sıkılaştırıp suya batırdı.

Güneş ışığının minik kuşların kanatlarına ve sırtlarına âdeta nişasta şurubu gibi yapıştığı, berrak, masmavi gökyüzünün olduğu bir sabahtı. Sundurmada ellerini havaya kaldırmış, yanaklarını şişirmiş Mataiçi sonunda, "Hiç rüzgâr da yok. Güzel!" dedi.

Güneşten koruma sağlayan bambu paravanların üç tanesini kaldırıp gözetlediği aralıktan doğru zamanı bekledi. Hizaya giren üç erkek balık sırayla bir deniz savaşında gemi

mahmuzuyla saldırıya geçer gibi bir dişi balığı söğüt kökleri demetinin içine doğru kovalamaya çalıştı. Dişi, onları sadece savuşturmakla yetinip kurtulmaya çalışıyordu. Neden acaba? Bir bakirenin utangaçlığı yüzünden mi ki? Tüm canlılar doğuştan cinsel özgürlüğe önem verdiği için mi? Ya da bilakis erkekleri baştan çıkarmak için bir cilve mi bu? Nihayet kaçmayı bırakan dişi balık, söğüt köklerine inci benzeri küçük, güzel yumurtalarını dağıtıp sıvıştı. Erkek balıklar, zafer duygusuyla göbeklerini sağa sola savurarak, bırakılan yumurtalara tek tek elektrik şoku verdi.

Mataiçi yere çömelmiş, her iki dirseğini dizlerine dayayıp ellerini sıkıca birleştirerek ağzına dayadığı parmak boğumlarını sertçe ısırırken en içten duygularla dua ettiğini fark etti. Her ne kadar küçük yaratıklar olsalar da bir yaşamı dünyaya getirmekte dikkatsiz davranılamazdı. Mataiçi gibi, insanları sevmeme belirtileri gösteren biri için, canlılar insanlardan ne kadar uzaklaşırsa onlara o kadar yakınlaşma dürtüsü hissediyordu. Üstelik, tereddütleri olan cins Japon balıkları ile normal Japon balıklarının, Mataiçi'nin bencil amaçları için işbirliği yapıp yeni bir canı hayata getirmelerine ne kadar şükretse yeterli gelmeyeceğine inanıyordu.

Dinlenmeleri için dişi ve erkek balıkları ayırdı. Ardından onları beslemek için beyaz etli bir balığı hafif haşlarken, bir erkek olmasına rağmen annelik şefkatinin zayıf bedenini doldurup şişirdiğini hissetti.

Ancak o yıl yumurtadan çıkan balık larvaları Mataiçi'nin arzu ettiğinden daha gösterişli ve bayağıydı.

İki yıl üst üste başarısız olan Mataiçi, stratejisini ilk adımdan itibaren tamamen yeniden düzenlemeye başladı. Yeni balık türünün iskeletinde hata yaptığının farkına vardı. Arzu et-

tiği güzellikteki balık ne olursa olsun zarafet ve çekicilik ekleyebileceği, genç bir kızın masumluğunu bulunduran bir gövdeye sahip olmak zorundaydı. Bunun için saf soydan gelen bir *rançu*dan başka, bu role uygun gövdeye sahip başka bir balık yoktu. Masako'nun çocukken *rançu*ya benzeyen saf görüntüsü geçti Mataiçi'nin zihninden. Her nedense uzun zamandan sonra ilk kez, kendisinin Masako'dan böylesine çok etkilenmiş olmasına tekrar üzüldü. Bu acı şimdilerde nostalji hissini artırıyordu.

Ne var ki mahzun kalbini avutuyordu Mataiçi: Tek seferliğine Masako'nun etkisine boyun eğip saf *rançu*ya geri dönse bile, bir kez olsun onun şimdiki güzelliğine benzeyecek bir Japon balığı yapmayı başarabilirse şayet, bu yeni tür balık yavrular dünyaya getirebilirdi. Ondan sonra gelecek yeni nesiller yavaş da olsa Japon balıklarını güzelliğe bir adım daha ilerletecek ve onu zafere bir adım daha yaklaştıracaktı. Bu zaferi ona getirecek olan güzeller güzeli balıkları kontrol etmeyi başarmak düşüncesiyle mücadele ruhu alevleniyordu.

Düşündüklerinin gerçekleşmesi için bir süre daha sabretmesi gerektiğini biliyordu. Kansai'dan görülmeye değer güzellikte yeni tür bir *rançu* sipariş edip melezlemek için baharın gelmesini bekledi. *Rançu*nun bedeni masum ve sevimliydi fakat yüzü bir buldoğunki kadar vahşiydi. Güzel yüzlü bir Japon balığı yaratmak söz konusuyken bu vahşilikten kurtulmak öncelikli şarttı.

*

Uçurum Konağı'na çok yaklaşmayan Mataiçi, Masako'nun kocasıyla da nadiren karşılaştı. Masako'nun kocası olan adam, gözleri gerginlikten yukarı kalkık, burun kemiği düz, elmacıkkemikleri biraz çıkık; vücudundan erkeksi, keskin

bir enerji yayan yakışıklı, genç bir beyefendiydi. Bir pazar sabahı beraberine Masako'yu ve kızını da alarak romanesk tarzdaki çay evine gelmiş, yabancı dilde gazete falan okuyordu. Tam o sırada hemen altlarındaki uçurumun ortalarındaki çamurlu su birikintisinden Japon balıklarını beslemek için denizhıyarı toplamaya inen Mataiçi, tesadüfen onların tarafına baktıysa da onları görmemiş gibi yaptı ve hızla uçurumdan aşağı iniverdi. Bunu gören Masako, yanındaki kocası olmasına rağmen onunla birlikte olmaktan nedense suçluluk duydu.

"İyi misin? Ne oldu?" diye üstünkörü sordu kocası.

"İkimizin yan yana oluşu her taraftan görünüyor değil mi?" dedi Masako sakince.

"Burada beraber görülmemizin nesi yanlış?"

Kocasının konuşması birazcık hoşnutsuzluk içeriyor gibiydi.

"Yanlış bir şey yok ama vadideki evlerdeki insanlar burayı görebiliyor. Oradaki adam da hâlâ bekâr biri."

"Japon balığı teknisyeni Mataiçi'den mi bahsediyorsun?

"Evet, öyle."

Bunun üzerine kocası biraz huzursuzlaştı ve küçümseyerek, "Onunla evlenseydin daha iyi olurdu sanırım," dedi.

Masako, adamın görüş alanından çıktı ve her zamanki donuk yüz ifadesine bürünüp cevap verdi.

"Benim yüz güzelliğini ne kadar sevdiğimi biliyorsun. Özellikle de kocam ise. Yüzü güzel olmayan biriyle yemek bile yiyemem."

"Sana kimse rakip olamaz cidden." Ne kızabilen ne de gülebilen kocası, "Hadi, banyo yapalım," diyerek çocuğu kucağına alıp içeri girdi.

Sonrasında romanesk çardakta oturan Masako, sıradan

insanların ne düşündüğünü tahmin edemeyeceği bakışları için için yanarken ıssız kış güneşinin vurduğu Azabu taraflarına gözlerini ayırmadan uzun uzun baktı.

"Sazan ve yılan balığı yetiştirmede başarılı olmadığından Teizo, şu sıralar sıkıntı içinde görünüyor. Balık üretme çiftliğinin para yemesi de önemli bir mevzu tabii."

Ne kadar tamir ederlerse etsinler, kaynağın suyu seti yıkıyordu. Teizo yer olarak düşüncesizce ildeki tatlı ve tuzlu suyun karıştığı bir koyun kumlu kıyısını seçivermişti. Üstelik Tokyo'ya yakın olan Şizuoka ilindeki balık çiftlikleri gelişmişti ve ulaşım kolaylığından faydalanarak sazan ile yılan balığı tedarik ediyorlardı. Bu durumlar göz önüne alındığında Teizo'nun şirketinin ürettiği balıkları satmakta zorlu bir mücadele vermesi kaçınılmazdı fakat en büyük darbeyi vuran, kesinlikle, o bahar finans dünyasını alt üst eden, benzeri görülmemiş ekonomik krizin gelmesi ve çiçeklenme sezonun sonu itibarıyla erteletime gidilmesiydi. Teizo'nun iş birliği yaptığı bankaların geçici olarak kapatıldığı, yeniden açılmalarının belirsiz olduğu söylentileri dolaşıyordu.

"Mataiçi'nin araştırma giderlerini biraz kısabilir miyiz?" diyen Teizo'nun uğursuz yüzünden başarısızlık okunuyordu.

Yaşlı adam, sonunda Teizo'nun karşısında, Mataiçi'nin araştırma giderlerini üçte bire indirmeyi kabul etmesine rağmen Teizo'nun yaşadığı mali sıkıntıyı keyifle anlatıyordu Mataiçi'ye.

Anlattıkları sanki başkasının sorunuymuş gibi kulak asmayan Mataiçi, Kansai'dan getirttiği *rançu* çiftini kışa hazırlıyordu. Kalın, dokuma hasır ile kaplanan havuzun içine nüfuz eden yumuşak ışıkta, kısa yüzgeçlerini ve kuy-

ruklarını heyecanla hareket ettirdiklerinde gri derilerinden yansıyan sıcak, altın parlaklığındaki ışık göz kamaştırıyordu. Biçimsiz, yuvarlak, şişman, sevimli balıkların gövdeleri yavaşça ilerliyordu. Mataiçi ikiye bölünmüş gibi hissediyordu. Bir tarafı, yaşayan ruha sahip bir nesne gibiydi, diğer tarafıysa soğumuş küller kadar cansız bir boşluk. Bu durum ona komik geldi ve uzun zamandan sonra ilk kez yüksek sesle güldü. Soucuro, sırtına vurup, "Beni korkutmaya mı çalışıyorsun? Delirmiş gibi gülmen, benim gibi kaygısız birini bile korkuttu!" dedi.

Yılbaşı geçtikten sonra, Masako'nun ikinci kızını doğurduğunun haberi geldi. Mataiçi, Uçurum Konağı'nın ortasındaki *şidou*da Masako'nun siluetini göremeden yeni yıla geçtiler. Masako'yu ilk kez gördüğünde erik ağaçlarının çiçeklendiği zamandı. İkinci çocuğunu doğurmasıyla, suyu yenilenen yosunların rengi gibi kadının güzelliğine daha da parlaklık ve göz alıcılık eklenmişti. Kadının, laboratuvarına çerçeveletip astığı ilahi balık kemanına benzediğini bile hissetti Mataiçi. Bugün Masako, öğleden sonra kadın şair Fucimura Hanım ile birlikte romanesk tarzdaki çardağa gelmişti. İki kadın hararetle tartışıyordu. Âdeta ölmüş birinin ufalanmış kemikleri gibi toplumdan uzaklaşan Mataiçi, kadınların ne konuştuğunu bilmek istedi hâliyle. Akşama doğru denizhıyarı topluyormuş gibi yapıp gizlice uçurumun ortalarındaki çamurlu su birikintisine kadar tırmanıp oraya çömeliverdi. Henüz otuz yaşında bile olmamasına rağmen vücut yapısı ve hareketleri yaşlı bir adamınkini andırıyordu. İki kadın uzun süredir bir konuda tartışıyor gibi görünüyordu ancak Mataiçi bulunduğu noktadan onları net duyamıyordu. Aslında Fucimura Hanım ile Masako'nun karşılıklı

tartıştıkları konunun ana fikri şuydu: Masako odanın dekorasyonunu rokoko tarzında döşemeyi önermiş, Fucimura Hanım ise bir süre yüzünü ekşitip sonrasında da, "Dört beş yıl önce Barok tarzına kafayı taktığında bile içimden aşırı yapay olduğunu düşünmüş, onaylamamıştım. Şimdi daha da yapay olan rokokonun sırası geldi demek! Zevkin çöküşünden bir adım önceki estetik anlayışı," dedi.

"Yine de ne olursa olsun böyle istiyorum! Yapacak bir şey yok."

"Masako Hanım'cığım, sen çok sıradışısın."

"Öyle miyim ki? Senin de bir zamanlar dediğin gibi, mavi gökyüzüne, bulutlara bakıp bunların deniz ve ada gibi göründüğü söyleyecek yaratılışta biriyim, değil mi?" Mataiçi sessizce bahçesine indi ve fark edilmeyecek şekilde evin saçakları boyunca gidip havanın kararmasına yakın laboratuvarına girdi. Orada külüstür sandalyesine yaslanıp sıkıca gözlerini kapadı. Son zamanlarda neredeyse Masako'yla hiç doğrudan karşılaşamamıştı. Bugünkü gibi *şidou*da arkadaşlarıyla birlikte geldiğinde ya da çocukları ve kocasıyla birlikte olduğunda oradaki konuşmaları çoğunlukla duyamıyordu. Buna rağmen Mataiçi uzaktan bile onun varlığını hissedebiliyordu. Masako şimdilerde kendisini görevlendirdiği Japon balıklarını unutmuş bile olabilirdi. Masako giderek gerçekdışı güzellikte bir kadına dönüştüğünden belli belirsiz bir kederle yüreği sızladı.

*Rançu*lardan yola çıkarak melezlemeye girişen Mataiçi'nin, genel olarak istediği vücut yapısına sahip bir Japon balığı oluşturması üç yılını aldı. Sonrasında her yıl başarısız oldu.

"Gün kısa ama yol çok uzun."

Mataiçi hedefinden farklı Japon balıkları ürettiğinde

böyle derdi fakat bunlar sadece sözden ibaretti ve herhangi bir duygu içermiyordu. Mataiçi günbegün yaşayan bir iskelete dönüştüğünü hissediyor, kendine bunun olmasına izin vermeyeceğini söyleyerek uzaktan bile olsa onun için imkânsız olan Masako'ya bakıp düşmanlığının, kıskançlığının ve nefretinin sınırlarını zorlayarak iradesini toplamaya çalışıyordu.

Eski bir gölette başarısız olduğu çok sayıda ünlü balık birikmişti. Mataiçi onları satmayı kesinlikle reddettiğinden Soucuro çifti homurda homurdana uçurumun altındaki gölete yem atarak onları besliyordu. Çift acı acı gülümseyerek bu göle "Japon balıklarının *Ubasute-ba*'sı* derdi.

Ardından başarısız olduğu bir on yıl daha geçti. Bu süre zarfında, uçurumun üstünde de altında da bazı şeyler değişti. Teizo öldü ve damadı Uçurum Konağı'nın efendisi oldu. İşleri büyük ölçüde küçülttü ve Teizo'nun yolunu takip etti. Evin efendisi olan adamın, Masako gibi güzel bir karısı olmasına rağmen Pekinez köpeklerine benzeyen bir hizmetçiyle ilişkisi olduğu ve onu metres olarak tuttuğuyla ilgili söylentiler dolanıyordu. Damadın devraldığı uçurumun tepesinden gelen araştırma fonu kesildiğinden, Mataiçi tamamen yalnız ve yardımsız mücadele eden bir araştırmacı olmuştu.

Soucuro öldüğünde sadece bir iki öğrencisi vardı ve yolun girişindeki küçük kapıda *Ogiebuşi* Okulu yazan tabela da kaldırıldı.

Masako eskisi gibi zaman zaman romanesk çardakta boy gösteriyordu. Hayatın değişen gerçekleri, sadece

* Ubasute-yama, yaşlı ya da hasta yakınlarının bir dağın, ormanın ücra bir köşesinde ölüme bırakmak anlamına gelen eski bir Japon âdetidir. Burada, dağ anlamına gelen "yama", yer anlamına gelen "ba" ile değiştirilmiştir. *–çn*

Masako'nun kaşlarını çatıklaştırarak çekiciliğinin artmasını sağladı. Giderek orta yaşlarına yaklaşan güzel bir kadın olarak yine mesafeli davranır olmuştu.

1932 yılı sonbaharının sonlarında Tokyo ve Yokohama'da büyük fırtınalar gerçekleşti. Tokyo'da üç metrekareye yaklaşık 560 litre yağış düştü. Vadideki büyük hendek taştı ve Mataiçi'nin özenle yetiştirdiği çok sayıda Japon balığı türünü alıp götürüverdi.

Benzer bir durum 1935 yılı sonbaharının ortalarında da yaşandı ve üç metrekareye düşen yaklaşık 250 litre yağışla yine hemen hemen her şey sular altında kaldı.

Bu olaylardan sonra her yıl sonbahar geldiğinde Mataiçi'nin sinirleri gerilmeye başladı. En ufak basınç düşüklüğünde asabileşiyor, bütün gece panikten gözüne uyku girmiyordu. Uzun süredir uykusuzluk çekiyordu ve ilaç almazsa uykuya dalmakta zorlanıyordu. Sonbaharın yaklaştığı gecelerde uyumak için ilacın dozunu giderek artırmak zorunda kalıyordu.

O gece, özellikle düşük basınçla ilgili bilgilendirme olmadı ancak gece yarısından itibaren hafif hafif yağmur çiselemeye başladı. Mataiçi sonbaharın başlarında olduklarından ötürü, "Hah işte, başlıyor!" diyerek yatağın içinde paniklerken birkaç kez doğrulmaya çalışsa da bilinci bulanıktı ve tüm vücudu uyuşmuş gibiydi. Yağmurun sesinin şiddetlenmesiyle panikliyor fakat gergin sinirleri ilacın etkisiyle sakinleşiyor ve hemen arkasından daha derin bir uykuya dalıyordu. Mataiçi yatakta sırtüstü uzanmış, her iki dirseği gergin, kalkacakmış gibi bir duruşla, gözleri ve ağzı yarı açık hâlde bir süre horuldadı. Nihayet ilacın etkisi zayıflayıp kalktığında şafak sökmek üzereydi.

Yağmur dinmişti, gökyüzündeki bulutlar hızla hareket ediyordu. Kurşun rengi vadinin yerden göğe uzanan ağaçları, ıslak bir şemsiye gibi ağırlıktan aşağı eğilmişti, beyaz katreler oraya buraya damlıyordu. Uçurumun zemini ıslandığından siyaha dönmüş, ayrıca suyu emen kumlu katmanda büyük, yatay şeritler oluşmuştu. Uçurumun kenarındaki romanesk çardak eski bir kale gibi gözlerden uzakta, etrafındakilere uyum sağlamayan sağlam bir görüntüsü vardı.

Rüzgârın şiddetiyle ezilmiş su yosunu ve sazların arasında yedi sekiz Japon balığı ölü gibi hareketsizce duruyordu. Kulağına gelen tek ses, damlayan suyun sesiydi ve bunun dışında herhangi bir anormallik yok gibi görünüyordu. Duygusuz, ahmak kargaların çığlıkları, yolun yakınındaki evin çatısından, şafağın ince sisini yararak geçiyordu.

Büyük hendeğin suyu, taşacak kadar olmasa da artmıştı. Normalde cılız olan dere, ağzına kadar dolarak güçlü akıntıya dönmüş, aralardan kaçıyordu.

"Bu kadarsa, önemli değil," diye mırıldanan Mataiçi, her ihtimale karşı havuza doğru kırmızı kil yoldan sendeleyerek ilerledi. Pijamasının etekleri yalın ayaklarının topuğuna yapışıyor, her adım attığında üstüne bastığından düşecek gibi oluyordu.

Havuzu gördüğünde Mataiçi aniden irkildi ve kalbi elektrik şoku almış gibi hızla çarpmaya başladı.

Büyük hendekteki su yolun ortasındaki katmandan dışarı sızmış, sessizce sazlıklardan yapılmış havuz paravanını sürükleyip götürmüş, tel örgülerde büyük delikler açmıştı. Havuza akan suyun olanca kuvvetiyle, dibe vurup oradan geri yukarı sekiyor, dört bir yana dağılıp bir pınardan fışkıran doğal kaynak suyu gibi havuzun kenarından taşıyordu.

Mataiçi havuza baktığında dipteki çakıl taşlarını ve par-

çalara ayrılmış yosun köklerini görebiliyordu ancak Japon balıklarının kendisinden de gölgesinden de eser yoktu.

Mataiçi öfkeden deliye döndü. Ucundan bağlı olduğundan geride kalmış olan son tel örgüye sinirle tekme attı. O an çıplak ayakları kırmızı kile basıp kaydı. Yana yuvarlanıp, eğimli yolda şelale gibi kuvvetle akan suda bir deri bir kemik olan Mataiçi kolayca sürüklendi ve uçurumun dibindeki eski göletin seddesine kadar indi. Mataiçi nihayet buradaki humuslu çamurda zar zor durabildi.

Yıllardır idealindeki yeni türü elde edebilmek için çok sayıda melezleme ve tasarıyı tekrar tekrar yapmak zorunda kalırken gelecek karanlık olsa da şu an havuzdaki yeni türleri bu selde kaybederse, on dört yıllık çabası sabun köpüğü gibi uçacak, hem atalarını hem çocuklarını yitirecekti. Mataiçi'nin enerjisi de sabrı da bir kez daha tükendi, mağara gibi bir karanlığa gömüldü, dizlerinin bağı çözüldü ve eski göletin yanına çöküp bir süre bilincini kaybetti.

Bir zaman sonra Mataiçi'nin bilinci yerine geldiğinde sema, şafağın pembe rengine dönmüştü. Vadideki tüm tabiat canlı bir ruhla havzayı hoş kokularla dolduruyordu. Başının üstündeki ince tabakalı bulutlar, incecik yayılıp kurutulmaya bırakılmış kâğıt hamuru gibi göz açıp kapayıncaya kadar soyularak parlak, mavi gökyüzünü ortaya çıkardı.

Çimenlerin ve ağaçların nefesi ne kadar taze ve şefkatliydi. Yeşil, kiremit rengi, turuncu, sarı yapraklı çalılıkların her biri şişirdikleri güçlü ciğerlerinde bu nefesi tek seferde depoluyor, taşan yaşam enerjisiyle nefes nefese kalmış gibi görünüyordu. Dağınık çimler, çiy damlalarını titreşimlerle silkip atarken, damlalar sarkan göğüs gibi balya şeklinden yuvarlağa dönüşüyordu.

Kulak kesildiğinde her yerden gelen şırıltıyı rahatlıkla

duyabiliyordu. Bu çabucak oluşmuş küçük dağ deresinin çalkantısı, gözlerinin önünde uzanan doğaya dinamik bir ritim katıyordu. Dikkatle dinleyen Mataiçi'yi toprak zeminle birlikte sonsuz boşluğa taşıyarak engin bulutların üzerinde seyahat ediyormuş gibi hissettirdi.

Tüm gölgeler koyu laciverttaş rengine, tüm aydınlıklar soluk kehribar rengine bulandığında yolun yanındaki kiremit çatıların birer köşesi kızarak sıcak renkli bir ışık yaydı. Mor, beyaz ışık demeti ayrışıp tekrar birbirine geçerek güçlü bir ışıltı şeridiyle vadiyi istediği şatafata kavuşturdu.

Ayna yüzeyini parlatırcasına erken sonbahar güneşi yükseliyordu. Küçük kuşların çığlıkları yeniden canlandı. Kuşlar berrak boşlukta, bir duvar halısındaki nakışları işlercesine oradan oraya uçuyordu.

Aşırı stresten beynine yeterince kan gitmeyen ve bir süre bilincini kaybettikten sonra tekrar kendine gelen Mataiçi'nin bedeni ve zihni etrafı yalnızca izleyen bir hâl aldı. Hiçbir şey hatırlamadan, hiçbir şey düşünmeden doğanın çekici güzelliğini olduğu gibi, sadece bir görüntü olarak algılayan, büyülenmiş birine dönüştü.

Yedi adet Japon balığı gölünün mavi, çarpık şekilleri, antik zamanlarda yaşamış büyük hayvanların ayak izlerini anımsattı ona ve yeryüzündeki bu güzel, belli belirsiz lekelere hayranlıkla baktı. Güneş ışımaya başladıkça bilinci de netleşti. Hemen gözünün önündeki eski gölet, ilk kez o anda gördüğü antik bir mağaraymış gibi geldi ona. Başarısız balıkları satmaya yanaşmadığı, serbest bırakmaya da dayanamadığından on yıldan fazladır eski gölete atıp onları kendi hâllerine bırakmıştı. Soucuro çifti merhamet edip ara sıra onları yemle beslemişti ancak çift ölünce kimse yem vermeye gelmemişti. Zavallı balıklar uzun süre su bitkileri-

nin ve deniz yosunların oluşturduğu pisliklerle yaşamlarını sürdürmüştü. Bu göldeki kusurlu, garip balıklara bakmak, başarısızlığının kanıtını görmek gibi olduğundan, Mataiçi eski gölete neredeyse hiç yaklaşmazdı. Mataiçi zaman zaman kasvetli yaşam şartlarına mecbur bırakılan bu yaratıkların sitemkâr duygularla bu yarısı eski hasır kaplı gölette içten içe yandıklarını hissetse de bunu sinir bozukluğundan kaynaklanan sanrılara bağlardı.

Şimdi, fırtına eski hasırları söküp parçalamıştı ve parlayan sabah güneşinde neredeyse uzun yıllardan sonra ilk kez göletin yüzeyini görmüştü. O an, yüreğinde güçlü duygular uyanmadan hemen önce gölün yüzeyine gözlerini dikip güçlü bir nefesle ciğerlerini doldurdu.

Baksana işte, gölet yosunlar yüzünden iyice koyu renk almış! Ortasında tam bir cümbüş hâlinde, beyaz tülbentten daha zarımsı, onlarca şeritli dalga yavaşça titreşerek salınıyordu. Sallanıp ayrılanlar tekrar genişliyordu. Boyutları, iki elin başparmağı ile işaretparmağı birleştirildiğinde oluşan daire büyüklüğünde diye tariflenen beyaz Çin şakayığı kadar var mıydı acaba? O bir Japon balığı! Çin şakayığı gibi beyaz tülbent yüzgeçlerinde menekşe, kızıl toprak, mor salkım, açık mavi benzeri renklerde noktaları vardı. Ayrıca kuzgun karası ve hurda metal renklerindeki benekler birbirine karışarak çiçek dürbünü gibi muhteşem bir karmaşayla üst üste binmiş, göz kamaştırıcı ve süslüydü. Bir hanımefendinin zarafeti, utangaçlığı, masumiyetiyle sallanıp dalgalanıyor, titreyip dolanıyordu. Sallanıp dalgalanırken sonsuz uzaklıktaki bir yerlerden hayatı kontrol ediliyormuş gibi gizemli bir şekilde hareket ediyordu. Mataiçi'nin göğsü gerilip şişti ve bedenini bir ağacın köküne, bir taşın köşesine

sürtmek istedi. Gerçekle gerçek dışı arasındaki perişan edici arzu krizine dayanmakta zorluk çekiyordu.

"On yıldan fazladır acılar çekerek yaratmaya çalıştığım ama başaramadığım ideale ulaşan balık. Başarısız diye atıp ilgilenmediğim balıklardan hangileri, nasıl, ne zaman çiftleşerek bunu yumurtadan çıkarabildi?"

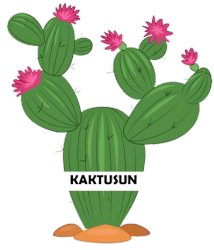
Bunları kafasının içinde tekrarlarken şehveti giderek bu taşkın cazibe tarafından ele geçirildi, içine çekildi, dağıtıldı ve sonunda sessizce kalbinin en derinlerine kadar sızan bir başarı duygusuyla hareket edemez oldu.

"Bilinçli olarak aradığın şeyi aradığın yoldan elde edemezken o şeyi düşünmeyi bırakıp terk ettiğin geçmişinden ya da ummadığın bir ara yoldan, havadan süzülürcesine sunan hayat ne garip." Bu düşünce Mataiçi'nin kalbinden geçerken bir kez daha batıp tekrar su yüzeyine çıkan güzel balık, püsküllü kuyruğunu açıp gösterdi ve yıldızları andıran yuvarlak, sevimli gözlerini; top gibi ağzını açıkça Mataiçi'ye doğrulttu.

"Ah, Masako'ya ya da şu ilahi balık keman çizimine benzemiyor... Onlardan çok daha... Çok daha... Çok daha güzel bir Japon balığı bu!"

Hayal kırıklığından mı, yok hayır, çok fazla mutluluktan mı bilinmez, duygularının üstesinden gelemeyen Mataiçi'nin bedeni gücünü kaybedip gölün seddesindeki çamura çöktü. Mataiçi kimbilir ne kadar süre o şekilde kaldı. Derin derin nefes alıyordu. Gözlerini kapatmadan önce, göl yüzeyinde az önce Mataiçi tarafından keşfedilen yeni yıldız benzeri güzeller güzeli balık, arkasına çok sayıda balığı takmış, sakin ve vakur bir tavırla, muhteşem, süslü kuyruğu güneş ışığında parlarken cümbüş hâlinde gezinmekteydi.

1937

YEMEK İBLİSİ

Her ne kadar Japonca ismi hindiba olsa da gurmeler aralarında ondan orijinal adı olan *endive* diye bahsetmeyi tercih ederdi. Bu yeşillik, bizzat en büyük kız olan Oçiyo tarafından soğuk suda yıkandı, kevgirle suyu süzüldü ve odanın ortasındaki kesme tahtasının üzerine yerleştirildi.

Burası amatör birinin evine göre çok fazla ekipmanın hazırda bulunduğu bir mutfaktı. Sadece birazcık sıkışık görünüyordu.

Genç bir aşçılık öğretmeni olan Betsuşiro, bir sandalyenin arkasına yaslanıp ayaklarını uzatarak elinde sigarasıyla durmuş, dikkatle dışarıdaki sesleri dinliyordu. Dışarıda ise, henüz yeni başlamış kış mevsiminin rüzgârı kasabanın gürültüsünü bastırıyordu. Bu ses, *kogaraşi* rüzgârına benzeyen gürültülü ve ıssız bir sesti.

En küçük kız kardeş Okinu, çocuk gibi, ablasının arkasından yaptığı her şeyi dikkatle inceliyordu. Şimdi de kesme tahtasının yanına oturmuş, kevgirdeki yeşilliklere gözünü dikmişti. Yeşillikler ufak tefekti, bir insanın orta parmağından biraz daha uzun hâldeki Çin lahanası gibiydiler. Bu-

nunla birlikte, gövdenin şişmanlamış şeklinin bir hoşluğu ve kıymetli bir eşyaymış gibi hissettiren bir yanı vardı, tabiri caizse tatlı ökse otu mu desem, çim filizinin soyuna aitmiş gibi görünüyordu.

Kevgirin deliklerinden altına akan sebzenin suları, daha yeni olan doğrama tahtasının ıslak ahşabının dokusundaki şekillere nüfuz ederken yayılma hızı gitgide yavaşladı. Bu sırada raflardan, dolaplardan, çekmecelerden yemek pişirmek için kullanılacak gibi görünen aletleri ve çeşnileri çıkarıp ürkek ürkek taşıyarak doğrama tahtasının üzerine yerleştiren Oçiyo, dizmeyi bitirdikten sonra bile hareket etmeyen aşçılık öğretmeni yüzünden biraz huzursuz oldu. Öğretmeniyle kendisinden daha rahat konuşan kız kardeşine, her şeyin hazır olduğunu öğretmene haber ver, dercesine göz kırptı. Kız kardeşi bilmezlikten geliyordu.

Genç aşçılık öğretmeni, içtiği sigaranın izmaritini çöp kutusunun içine atıp ayağa kalktı. Dikkatle doğrama tahtasının üzerindekilere baktı. Buna ihtiyaç yok dediği aletlerden iki üç tanesini seçip çıkardı ve doğrama tahtasının diğer tarafına hiçbir şey söylemeden fırlatıp attı.

Daha sonra kevgirdeki sebzeleri beyaz porselen bir kabın içine aktardı. Kasten üstünlük taslıyormuş gibi görünen kibirli tavırları, son derece kaba ve samimiyetsiz görünüyordu. Öğretmen sol elindeki kaşığı tenceredeki sebzelerin üzerine doğru getirdi. Tuz, karabiber ve hardal ekledi. Sirke koydu. Daha sonra sıra sağ eline aldığı çatalın ucuyla kaşıktaki sirkeyi karıştırmaya gelince, aniden telaşlı bir görünüme büründü. Çatalın sivri ucu, dar kaşığın ortasında dikiş makinesi gibi hareket ediyordu. Adam, "gıcık" edecek kadar yetenekliydi ve bunun görülmesinden de mahcup olurdu.

Sirkenin yüzeyinde ince kırışıklıklara benzeyen minik dalgalar durmaksızın yükseliyordu.

Evin küçük kızı Okinu, onun bu tutarsızlığına kıkırdayarak güldü. Betsuşiro, elinin hareketini durdurmadan, yalnızca gözleriyle yan yan keskin bir bakış attı.

Büyük kız dehşete düşmüştü.

Bir kaşık sirke, kaptaki yeşilliklerin üzerine eşit bir şekilde dağıtılarak döküldü.

Genç aşçılık öğretmeni tekrar kabın üzerinde tuttuğu metal bir kaşığı yanlayarak bu sefer de bir şişeden zeytinyağı döktü.

"Bir kaşık sirkeye, üç kaşık yağ."

Çok önemli bir resmi açıklamada bulunuyormuş gibi bunları söyleyip üç kaşık zeytinyağını sebzelerin üzerine döktüğünde tekrar kibirli, umursamaz ve soğuk tavrına geri dönmüştü.

Soslu yemeklerde çeşni, genelde kadının makyajı gibidir, malzemenin tazeliğini olabildiğince bozmamaya çalışmalısınız. Pudraya bulanan yüz gibi, aşırı çeşniyle harmanlanan yemeğin zarafeti ve canlılığı hissedilmez.

"Aynı şey derin yağda kızartılan yiyeceğin una bulanması için de geçerlidir."

Bunun öneminden bahseden Betsuşiro, söylediklerini ispatlar gibi kaptaki sebzeleri şöyle bir karıştırdı. Her şeye rağmen kabın dibindeki yeşilliklerin eşit şekilde karışmış görünümü, yeteneğinde ustalaştığının bir kanıtıydı.

Beyaz porselen kaptaki hindiba saplarının her tarafı yağın parlaklığıyla kaplanmıştı ve camdan gelen güneş ışınlarını keskin bir şekilde sektiriyordu.

Baharatlı sirke, açık sarı renkteki sebzelerin görüntüsü-

nü pekiştirecek güzellikte kokuyordu. Kışın başı olmasına rağmen, baharın erken gelişi kadar ferahlatıcıydı.

Bu sefer Betsuşiro kaşığı bırakıp bıçağı aldı ve kaptaki sebze yığınını gelişigüzel birkaç parçaya böldü. Kesilen yaprağın güzel bir parçasını seçip çatala saplayarak, "Tadına bakın lütfen," diye ablanın önüne doğru uzattı. Bu tavrı, yemeğin tadının denenmesini teklif eden birinden ziyade bir tiyatro oyuncusunun karşısındakileri korkutmak için keskin bir kılıç uzatmasına benziyordu. Oçiyo ürkerek kendini geriye çekti ve teklifi kız kardeşine aktardığını belirtircesine yüzünü kız kardeşine doğru döndü.

"Ha? Peki madem. Hadi."

Betsuşiro çatalı küçük kardeşe doğru kaydırdı.

Okinu'nun gırtlağı, pürüzsüz boynunun içinde hop diye kıpırdandı. Puslu gibi duran uzun kirpiklerinin arasından gözlerini kırpmadan çatala doğru bakıyordu. Gözlerinin odağı, kesilen yaprağın üzerindeyken küçük yuvarlak parmak uçlarıyla uzanıp hindibayı tuttu. Okinu'nun küçük yüksek burnunun tohum şeklindeki delikleri iştahla genişledi.

Okinu hindibanın kesilen parçasını ağzında dikkatlice çiğnedi. Yeşilliğin ekşiliğiyle zenginleşmiş yemeğin özsuyunu yuttuğu anda "vay be!" dedirten ve yüreğini boşaltan lezzeti onu heyecanlandırdı. Hoşuna gitmeyen şey, sonradan ağızdaki hafif acı tadın âdeta bir hilalin gölgesi gibi belli belirsiz kalmasıydı. Bu hafif acılık, biraz önce yediği öğle yemeğindeki etin yağlı tadını hafızasından hafifçe silip düşüncelerini aşina olduğu bir hatıraya çevirdi. Hindibanın kesilen yaprağının böyle bir tesire neden olmasıyla birlikte yaprağın kendisi de varlığını hissettirmeyecek kadar yumu-

şak bir şekilde ağzının içinde kayboldu. Ağzında artık dile getirilebilecek bir tat bile kalmadı.

"Kabul etmek acı verse de çok lezzetliydi."

Okinu salyası akan dudağının kenarını bir an için elinin tersiyle örterek böyle dedi.

"Öyle değil mi? O yüzden yemeği yemeden laf söylememek gerek."

Betsuşiro'nun küçük gözleri gururla parladı.

"Normalde insanların en ufak kusurunu bulup sorun çıkaran kızlar bile benim yaptığım yemeğin lezzeti için tek kelime bile edemiyor. Nasıl, pes ediyor musun?"

Betsuşiro kötü olan durumu daha da kötüleştirerek dobra dobra konuşuyordu.

Okinu her iki kolunu göğsüne doğru kaldırıp genç aşçılık öğretmenine sırtını döndü ve, "Sen öyle diyorsan pes ediyorum," diye gülerek karşılık verdi.

Normalde sürekli laf dalaşına giren genç öğretmen ve küçük kız kardeşin, bu sefer tartışmayı uzatmadıklarını ve aralarını daha da bozacak inatlaşmalara girmeyip konuyu kapattıklarını gören Oçiyo rahatladı. Rahatlayınca da yemeğin tadına bakma isteği arttı.

"Öyleyse ben de biraz tadına baksam mı acaba?" diye çekingen bir şekilde konuşarak, usulca parmak uçlarını kâseye götürüp küçük bir parçayı tutup yedi.

"Ah, gerçekten çok lezzetli."

Gözlerini kaçırıp mutfak önlüğünün kenarıyla ağzını silerken Oçiyo'nun yüzü biraz kızarmıştı. Okinu ablasının omzunun üzerinden hindiba kâsesinin içine bakıp, "Bay Betsuşiro, bunu kaldırın, olur mu? Akşam yemeğinde yiyeceğiz," dedi.

Sarma sigarasını çıkarmakta olan Betsuşiro bunu duyunca, sigarası ağzında kollarını uzatıp kâseyi kaptı ve çöp kutusuna boşalttı.

"Ah!"

"Yemek müzikal bir varlıktır, aynı lezzetin akşama kadar sürmesi mümkün değil. Bir anlık mükemmellik o an geçince ortadan kaybolur. Zira yemeğin en yüce sanat olduğunu söyleyebilmemiz bu niteliğe sahip olmasındandır."

Okinu hâlâ çöp kutusunun içine bakıyordu. Hindibanın ilkbahar renklerine bakarken, "Betsuşiro, çok kabasın," diye canı sıkılmış gibi konuştu. "Babama söyleyeceğim." Genç aşçılık öğretmenine dik dik bakıyordu. Oçiyo da sessiz kalamayacağını hissettiğinden elini kız kardeşinin omzuna koyup kızgın bir şekilde baktı.

Betsuşiro, kızların bakışlarına tepki olarak, tam da ondan beklenen bir tavırla kamaşmışlar gibi küçük gözlerini kırpıştırdı. Tavırları giderek daha da küstahlaştı, üstünlük taslayan bir tavırla ağzındaki sigarayı kibritin ateşiyle yaktıktan sonra, "Madem yemeyi bu kadar çok istiyorsunuz, akşam kendiniz yapıp yiyin. Yine de bunun birebir taklidi olamaz. Kendi tarzınıza ait bir şeyler ekleyin... Yaratıcılık yemek pişirmenin anahtarıdır," dedi.

Hâlâ içinde yeşillikler olan kese kâğıdını Okinu'nun önündeki doğrama tahtasına fırlattı.

Bunları söyleyenin, eğitim geçmişi bile olmayan alaylı bir aşçılık öğretmeni olması ve her fırsatta ufak ya da önemsiz ayrıntılar üzerinde fazlasıyla durup sanatçı rolüne bürünmesi çok gülünçtü, ne var ki bu genç adamın hem bedenen hem de ruhen yemek için kendini feda ettiği su götürmez bir gerçekti. Genç bir bedenin *tasuki*sini bağlayıp turşu fıçı-

sındaki pirinç kepeğini kurcalayan görüntüsü, insanın istese bile elde edebileceği bir beceri değildi. Doğuştan gelen sıradışı bir oburluğa mı sahipti, yoksa intikam arzusuyla oluşan bu içgüdülerine mi tutunmaya çalışıyordu?

Okinu'nun zihninde, Betsuşiro'nun sarf ettiği sözlerin izleri canlandı. "Dünya değişir, insanlar değişir ama insanların yemek yeme arzusu değişmez." "Yemek kadar dürüst bir şey yoktur, lezzetli veya lezzetsiz olduğu hemen anlaşılır." "Lezzet denilen şey tam bir muamma." ... Aynı şey, insanların diğer içgüdüleri ile onların nesneler arasındaki çekimi için de söylenebilinirdi fakat Betsuşiro söyleyince bu yalnızca benzersiz bir lezzette aitmiş gibi geliyordu. Muhtemelen bu genç adamın engelli mizacından olacak ki geri kalan diğer eğilimlerinden, sezgilerinden ve yeteneklerinden daha filizlenmeden koparılması, kaderinde istemeyerekten de olsa lezzeti tek özelliği olarak büyütüp gelişmişti. Betsuşiro yemek yapışını göstereceği zaman tadına asla bakmazdı. Tüm vücudu dilinin temsilcisi olurdu. Öyle görünüyor ki yemeğin pişirilme sırası, ilerleyişi ve zamanına göre sezgileriyle tadında sorun olup olmadığı sonucuna kendiliğinden varabiliyordu. Sadece iştaha odaklanarak insanlık medeniyetine katkıda bulunmak kaderinde yazılmış, anormal bir dâhiydi. Zaten dâhilerin genellikle anormal insanlar olduğu söylenir. Sözü açılmışken bu iştahlı, güzel genç adam aynı zamanda sırsız çömlek ya da yapay çiçek gibi garip şeylerin hissettirdiği bir güzelliğe sahipti. Belki de bunun sebebi tutkularını yalnızca iştahına yönlendirmesinden, normal insanlığa ulaşmamasıdır.

Aralarında en konuşkan kişi olan Okinu, böyle düşüncelerde kaybolduğunda artık üçü arasında iletişimin yolu

kalmamıştı. Betsuşiro durmadan sigarasının dumanını üfleyip sandalyede bacaklarını uzatarak sırtüstü uzanmıştı. Büyük kız kardeş Oçiyo korkusunu bastıramadığı için çaktırmadan mutfak eşyalarını toparlıyordu. Kısa bir süre için rüzgârın pencere camına uçurup çarptığı kum tozunun sesi çok yüksek geldi.

"Dâhi bile olsan!" Okinu kendi kendine konuşur gibi dedi.

"Bir erkek olarak yemek pişirmede maharetli olman çok aşağılık bir deha," diye konuşurken Betsuşiro'nun yüzüne bakıyordu.

Sonrasında biriktirdiği şeyleri kusarcasına birbiri ardına kahkahalar attı. Betsuşiro öfke dolu fakat sessiz bir hâlde Okinu'ya bakıyordu ama öfkesini yutmuş gibiydi.

"Pekâlâ, yavaştan gideyim ben."

Keyifsizce ayağa kalkıp ocağın kıyısına bıraktığı şapkasını aldığında, onu yolcu etmek için kalkan büyük kız kardeşe doğru dönüp, "Bugün babanızı görmedim, o yüzden lütfen kendisine saygılarımı iletin," diyerek mutfak kapısından çıkıp gitti.

Betsuşiro, kışın başlarını yaşayan kasabada, ayakkabılarının tabanları ile toprağın sertliği arasındaki kum ve tozu hissederek kendi evine dönmek üzere yürüyordu. Abla kardeşe yemek öğretmeye gittiği Araki Ailesi'nin Keisetsu Konağı'nın olduğu Şiba'nın Atago bölgesinden, kendi evinin olduğu Kyobaşi ilçesinin Nakahaşi Hirokoji bölgesi arasında hatırı sayılır bir mesafe vardı ancak o en yakın tren hattına gitmek yerine yavaş yavaş yürüyerek eve dönüyordu. Bunun birinci sebebi, mali durumunun tren ücretlerinden

bile tasarruf etmesini gerektirmesiydi, ayrıca acelesi de işi de olmayan biriydi. Diğer bir sebebi ise Yokomaçi Tüneli denen garip bir sokaktan geçmesiydi.

Muhtemelen Meiji Dönemi'nin başlarında hızla giren batı mallarının kalıntılarıydı. Şehrin küçük sokakları üzerine tuğladan örülmüş geniş tüneller inşa edilmişti. Yukarıdaki evler, sanki ikinci katta oturuyormuş gibi gözüküyordu. Kiremit çatının altındaki duvarda açılan yatay pencerelerden çocuk kimonosu gibi eşyaların bambu direklerde kurutulduğu gözüne ilişiyordu.

Koyu gri kiremit çatılar, hardal rengi duvarlar ve kırmızı tuğlalı tüneller paslanıp ağarmış ve gerçek renklerini tamamen kaybetmişti. Betsuşiro, bunların eğer bir tadı olsaydı çavdardan yapılmış esmer ekmeğe benzeyeceklerini düşünürdü.

Ayrıca kendine özgü doğasını kaybeden görkemli kalıntıların sağ ve solunun her iki tarafında bulunan iki katlı *nagaya* evleri donuk, yapışkan hissi nedeniyle gölgeli pamukçuk kuşunun bağırsaklarından yapılan *şiokara*yı hatırlatıyordu. Betsuşiro etrafın güzelliğini kendini zorlayarak tada dönüştürmekten zevk almıyordu ancak buraya geldiğinde çavdar kokusu ve gölgeli pamukçuk kuşunun bağırsaklarına kadar sinmiş ahşabın gerçek kokusunu doğal olarak alıyordu. Sakuma mahallesinin ulu Mabet ağaçları *nagaya* evlerini fırçalarken süpürge gibi görünüyordu.

Bu arka sokağa girip tünelden geçtikten sonra sokağın sonuna geldi. Oldukça geniş bir sokağa doğru zikzak çizene kadarki sürede talihsiz hayatını, tutkuyla yanıp tutuşan hırslarını, aman vermeyen fani dünyayı, insanı çileden çıkaran koşullarını kısa bir süre unutup belirsiz bir ruh hâli

içerisine girmişti. Bu, gökler düşse bile dünyanın dibinde olmanın sakinliği ve gerçek dışılığıydı. Asil bir ruh taşıdığı düşüncesiyle nötr hâle gelmişti. Betsuşiro acaba buna "vabi" mi deniyor diye düşündü. Bu patikadan geçtiği sırada kendisine bakıldığında bile fark edilecek kadar dürüst bir insan olduğunun bilincindeydi. Eğer arkasını dönüp bir kez daha tünelde dolaşabilseydi kendini bu belirsiz ruh hâline tekrar kaptırabilir miydi diye sorulursa, bunun imkânı yoktu. Sadece bir kez geçince etkileyiciydi burası. Geri dönüp Yokomaçi Tüneli'nde dolaşsa bile sadece kirli ve karışık Japon ile Batı stillerinin arıtılmamış sahteliğini hissettirmekten öteye geçemeyecek bir bölgeydi. Bu nedenle, yalnızca günde bir kez yolun her iki tarafından Keisetsu Konağı'na ders vermek için gelip giderken geçiyordu buradan.

Toprak köprüden geçip Nişinaka sokağına doğru yürüdüğü sırada kasabada tek tük ışıklar yanmaya başladı. Betsuşiro oradan Nakahaşi Hirokoji'deki evine giden kestirme yolun eğimli virajlarına yürüdü. Anacaddeye çıktıktan sonra tekrar yan yola giren bir kasaba hattına döndü ve bir ara yolun arasına saptı. Baktığı her önemli noktada istisnasız irili ufaklı yiyecek dükkânlarının vitrinleri vardı. Bu vitrinlerin yanından geçerken gece restoranlarının müşteri çekmek için ne tür yemekler hazırladığına daha yakından bakabiliyordu.

Bir dükkânın armalı *şoci* kapısının camının ardında sergilenmekte olan kırmızı yengeçler ve jumbo istiridyeler görünüyordu. Bir başka restoranın vitrininde çulluk kuşları şişe geçirilmiş, küçük kırmızı turp ve maydanozla birlikte servis tabağına dizilmişti.

"Her yerde, her zaman olduğu gibi yine sadece sıradan ve vasat şeyler pişirilmiş! Bilgelikten yoksun herifler."

Betsuşiro böyle mırıldanırken hem kızgın gibiydi hem de yüzünde bir gurur ifadesi belirmişti. Eğer ben olsaydım... diye zihninden mevsimsel yemeklerin ay düzenine göre, şaşırtıcı ve en uygun olan malzemelerini aramaya çalıştı.

Onu görenler, yiyecek dükkânlarına girmesi için davet etti.

"Merhaba, üstat geçerken bir uğrayın."

Ancak bu selamlaşmalar sosyal yükümlülüktendi ve samimiyetsizceydi. Dükkânda ne kadar insan varsa hepsi, onun pek çok acemi tekniği dersine katılmıştı.

"Uğrasam bile yiyebileceğim bir şeyin olduğunu sanmıyorum."

"Haklısın sonuçta burası değersiz bir lokanta, öyle değil mi?"

Bu tür bir karşılama ile birçok dükkânın yanından geçti. Cehaletini gizlemek için üstünlüğünden yararlanıp saldırmak ve insanlarla muhalefet etmek onun alışkanlığı hâline gelmişti. Sonunda dışlanacağını bilse de kendine engel olamıyordu. Yalnız başına evine yaklaştı.

Anacaddedeki kimono kumaş mağazası ile tatami matı toptancısı arasındaki dar oluk yoluna ayak bastığında, sanki yolunun üzerinde küçük bir şeyler zıplıyormuş gibi zayıf bir ses duyuluyordu. Başını kaldırıp karanlık gökyüzüne baktığında, bu sefer küçük şeyler eski şapkasının tereğinden kayıp soğuk bir şekilde yüzünü okşadı. "Şimdi de dolu mu yağıyor?" Bir anda teyzesinin zorla dayattığı vasat karısı ve küçük çocuğu ile yoksulluk içinde yaşadığı şu anki haya-

tı aklına geldi. Birkaç adım sonra bunu gözleriyle görmek zorunda oluşunu düşündüğünde Betsuşiro bıkkınlıktan daha çok öfke duygusuyla dolmaya başladı. Aniden Keisetsu Konağı'nın genç kızı Okinu'nun figürü gözünün önüne geldi. Her zaman küçümseyen bir yüzü vardı ve katı yürekli soğuk nevalenin tekiydi ama yine de hassas karakterli, zarif ve münzevi hâli; tınısı yüksek, harflerle yazılamayan genç *vaka* şiirini düşleten gizemli bir varoluştu.

"Neden bu kadar sevdiğim Okinu ile birlikte olup istediğim hayatı yaşayabileceğim zengin bir konakta kalamıyorum ki? Kim insanlara sevme arzusunu ekerken bu arzuları gerçekleştirmek isteyenlere direk ihsan etmez? Kim bilmiyorum ama bu dünyayı yaratan adamdan hoşlanmıyorum."

Öfkeyle adım attığı için eve girerkenki sesi delici bir düşmanlık taşıyordu.

"Hey! Bira aldın mı? Unutmadın ya!"

50 voltluk lambanın altında çocuğuyla karşılıklı oturmuş, bir kaşık çocuğunun ağzına bir kaşık kendi ağzına koyarak akşam yemeğini yiyen eşi İtsuko, yedikleriyle yakalanmamak için alelacele ağzındakileri yuttu. Ağzını koluyla örterek koşup kocasının yanına geldi.

"Eve hoş geldin. Atsuşi'nin karnı acıkmıştı ve çok ağlıyordu, ben de onu yedirmekle uğraşırken zamanın nasıl geçtiğini fark etmemişim. Pardon!"

Konuşurken aynı anda arka dişleri ile yanakları arasına sıkışmış lokmalarından arta kalanları temizliyordu.

"Bira var mı diye sordum."

"Tamam, tamam."

İtsuko, yemek çubuklarını baston tutar gibi tutan

Atsuşi'yi çapraz şekilde sırtına alıp dolunun kapladığı tahtaların üzerinden, takunyalarını sürterek Higaşinaka sokağındaki içki dükkânına kadar bira sipariş etmeye gitti.

Şimdi tek bir darbeyle öfkeden köpürecek ya da gözyaşı dökecekmiş gibi hissettiği anlamsız, acınası bir ruh hâli tarafından köşeye sıkışan Betsuşiro, taşlaşmış bir ifadeyle çay masasının önünde bağdaş kurarak oturdu. Çay masasının üzerinde birkaç küçük kâse dağılmıştı ve yarım bırakılan pirinç kâsesi eğimli olduğundan içindeki pirinçler dökülüyordu. 50 voltluk loş ışığın altındaki zavallı, dağınık manzara, bir hayvanın hayatta kalmak için en ufak şeyi çaresiz bir açgözlülükle yiyip yutarken davetsiz bir misafir tarafından kovalanmasının izleri gibi görünüyordu.

"Acınası."

Betsuşiro tükürür gibi bunları söyledi ve kollarını kavuşturdu.

Oturdukları Şiin Konağı, Okinu ile ablasının babası, Çin bilgini Araki Keisetsu'ye aitti. Nakahaşi'nin ana caddesinde resim albümleri ve frotaj metinleri satan "Keisetsu Ticaret Evi" dükkânını açtığı zaman dükkânın evi kendisine küçük geldi. Şansına karşı çaprazındaki sokakta bir ev satışa çıktığında vakit kaybetmeden satın alıp tamirini yaparak geceleri orada kalmaya başladı. Evin küçük bir de avlusu vardı. Yirmi metre karelik ana tatami odası ithal ahşaptan yapılmış *tokonoma* ile zarif görünüyordu. Keisetsu daha sonra Çince ve Japonca sözlüğü gibi şeyler üreterek başarı sağladı ve kâr elde etme yeteneği sayesinde giderek daha da zengin oldu. Anacadde üzerindeki dükkânı birine devredip konağını Şiba'nın Atagoyama Dağı'nı gören yükseltilmiş bir alana inşa edip Keisetsu Konağı'na sahip oldu. Sokak

arasındaki Şiin Konağı'nın kapısı bir süre kapalı kaldı ancak Betsuşiro, Keisetsu'ya yalakalık yapıp gözüne girerek Araki Ailesi'nin çalışanı gibi olduğunda Keisetsu, bu satılık evi Betsuşiro'ya küçük bir aylık yaşam gideri ile birlikte ödünç verdi ancak bir koşulu vardı: Ana tatami odasını güzelce temizleyip düşüncesizce kullanmamak... Bu sebepten dolayı Betsuşiro ve karısının daimi konutu on metre karelik giriş salonuydu. Geçen yılın sonbaharında çiftin çocukları olduğunda Keisetsu evin kirleneceğini söyleyerek iğrenircesine suratını buruşturmuştu.

"Sadece azıcık bir maaşla kafasına göre atıp tutuyor. Er ya da geç bir gün ağzının payını vereceğim."

Betsuşiro böyle söylese de herhangi özel bir planı da yoktu. Bunun hakkında ne kadar çok düşünürse, kendini o kadar sefil hissediyordu.

Betsuşiro dilini tıklatıp tekrardan başını çay masasına çevirdi. Ellerini kollardan çıkarmadan kimonosunun cebine sokup avuç içlerini sıkıca karnına bastırdığında, karın boşluğunun etrafında gurul gurul diye bir ses yükseldi.

"Bizimkiler ne yedi acaba?"

Sığ tabağın üzerinde haşlanmış tatlı patatese pirinç taneleri yapışıp yuvarlanmıştı.

"Hay, tatlı patates yiyorlarmış! Zavallı şeyler!"

Betsuşiro küçümseyen bir yüz ifadesi takınmıştı ama genellikle ailesinin sadece ucuz şeyler yemesine izin verirdi. Ailesinin kurallarına uymuş olması bir dereceye kadar onu eski neşesine ve canlılığına kavuşturmuş gibiydi.

"Hı, hı, hı! Patatesleri hangi yöntemle pişirip yedi acaba? Bir kereliğine deneyeyim."

Tatlı patatese yapışan pirinç tanelerini üzerinden ayıkla-

yıp kocaman açtığı ağzına attı. Şaşırtıcı bir şekilde iyi haşlanmıştı.

"Şuraya bak! Lezzetli. Aptal değilmiş."

Betsuşiro'nun tam olarak açıklanamaz, huzursuz edici bir ifadesi vardı.

İtsuko kâküllerine dolu birikmiş hâlde eve geri döndü. Çocuğunu tutmadığı eliyle yanında getirdiği iki bira şişesini uzattı.

"Şimdilik bu kadarını getirdim. Gerisini dükkânın çırağı teslim edecek."

Betsuşiro her zaman karısına ayrıntılı talimat verirdi. Bir şişe bira içeceği zaman, sonrası için üç şişeyi hazırda bulundurmalıydı. Sadece böyle bir hazırlık yapıldığında sınırsız ve doyurucu ruh hâliyle bu ilk şişeyi içebilirdi. Bir şişe içeceği zaman sadece bir şişesi varsa, limiti konusunda huzursuz olur, gönül rahatlığıyla bu bir şişeyi bile içemezdi. Sonuç olarak içmek için kötü bir yoldu. Şişelenmiş bira çürüyecek bir şey olmadığından çok fazla alıp kenara koymanın bir sakıncası yoktu. İyi ruh hâli üzerindeyken artçı miktar olarak ekstra şişe bulundurması gerekirdi. İtsuko'nun biraz önce içki dükkânından bira sipariş etme şekli, Betsuşiro'nun alışagelmiş ayrıntılı talimatlarının yerine getirilmesiydi.

Betsuşiro, "İyi, iyi," dedi.

Karısına akşam yemeği için ana salonda bir yer hazırlamasını emretti. Bu olağandışı bir olaydı. Karısı, "Eğer kazara kirleniverirse sorun olmaz mı?" diye çekinerek hatırlatma yaptıysa da kocası sadece kaşlarını kaldırıp cevap vermedi. Bunun üzerine İtsuko kocasının öfkesini dile çekeceğinden çocuğunu bir kordonla sırtına bağlayıp ana odayı hazırlamaya başladı.

Kirlenmesinler diye tatami paspaslarının üzeri *şihugami* kâğıtlarıyla kaplanmıştı. Paravan ve kolonlar arasında uzanan kirişin çerçevesinden, *tokonoma*ya yerleştirilen süslere kadar her şey tozlanmaması için bezle örtülmüştü. Sanki tatami odasındaki eşyalar, kendileriyle yaşayan aileye farklı ırktanmış gibi davranıp hizmet etmeyi, bakılıp dokunulmayı küfür addediyor, mümkün olduğunca kaçınmak istiyor gibiydi. İtsuko da evini kendilerine veren ev sahibi Keisetsu'nun merhametsizliğini açıkça göstermesinden nefret ediyordu. İntikamın verdiği hazla bu örtülerin hepsini çıkardı. Çocuğunun gözünü ve burnunu toz girmesin diye el havlusuyla örttü ve tatami odasının kabaca tozunu alıp süpürdü. Nedendir bilinmez, bu gece kocasının ruh hâlini hissettiğinden elektrik ışığını da 50 voltluk bir ampulle değiştirdi. İtsuko ışıl ışıl parlayan tatami odasında durup etrafını seyrettiğinde, uzun zamandan sonra ilk kez tazelenmiş hissetti. Ancak İtsuko'nun ürkek kalbi, ev sahibinden sır saklıyormuş gibi hissettiğinden, uzun süre etrafına bakmasına izin vermedi. Bir yastık ve yanına bira şişelerini koyup bitişiğindeki oturma odasına çekildi. Akşam yemeği yarıda kesilen anne ve çocuk yemeğini yemeye devam etti.

Bu sırada mutfakta gürültülü sesler çıkarıp bir şeyler hazırlayan Betsuşiro, sürgülü kapıyı açıp içerden ısıtmalı porselen tencereyi çıkardı. Dağ şeklinde yemek servisi yapılan beyaz bir tencereyi, açık kahverengi pıtı içeren kâseyi, beyaz yatay tabağı, salamura sebzeleri ve güzelce düzenlenmiş cilalı yemek çubuklarını çıkardı. Soya sosu, küçük servis tabağı, seramik kaşık gibi şeylerin yerleştirildiği tepsiyi de götürdü. Dördüncü kez tıpkı bir centilmen gibi resmiyetle tatami odasına girerken dirseğini uzatıp tek eliyle bira açа-

cağını ve bardağı tutuyordu. Belindeki tuhaf örtüyü çıkarıp mutfağa fırlattı. Sürgülü kapıyı kapatınca tatami odasını geçip dış koridorun yanına geldi ve cam *şoji*yi ardına kadar açtı. Karanlık bahçe ışıkla aydınlandı. Küçük yapay tepe ile göletin görünüşü, kabartma oyma gibi göze çarpıyordu ve dışarıda yağan ufak dolu taneleri içeri düşüyordu. Neyse ki rüzgâr olmadığından sadece soğuk vardı. Hem odanın içindeki ocağın ve hem de mangalın ateşi sakindi.

Minderin üzerine bağdaş kurup oturunca, bira şişesini eline alıp gülümseyerek duvarın öteki tarafına yüzünü döndü.

"Hey, rica ediyorum bu gece çocuğu ağlatma."

İlk bira bardağını ağzına götürüp tek seferde içti. Avucuyla dudaklarındaki köpüğü silerken çok zevk alıyormuş gibi yüksek sesle geğirdi. Bu abartılı zevk şekli, duvarın diğer tarafındaki karısı İtsuko tarafından sanki *rakugo* hikâye anlatıcısının performansını taklit edip oynuyormuş gibi yorumlandı. Ardından ocağın üzerindeki porselen tencerenin kapağına eliyle dokundu ve, "Vayy," diye bağırarak kapağını yukarı kaldırdı. Haşlanmış turpun, sebze ve et suyuyla karışan kokusunun buharı havaya yükseldi.

"Sonu, işi taçlandırır."

Tonlama yapacaktı ama kapağın sıcaklığına dayanamıyor gibiydi. İtsuko duvarın arkasından Betsuşiro'nun, "Ay, ay, ay!" diyerek kapağı aceleyle yere bıraktığını tahmin edebiliyordu.

"Doğrudan yere koymuş gibi görünüyor. Kapaktaki su damlaları tatami matına zarar vermez mi?" Ani korkuya kapılan ve sonrasında endişelerini bir kenara bırakan İtsuko neşeyle doldu. Kıkır kıkır güldü. İnsanlara karşı küs-

tah, kendi ailesine karşı zorba olan kocası sadece yemekle ilgilendiği zaman uysal ve masum bir çocuğa dönüşürdü. Nedendir bilinmez, dokunaklı ruh hâli yüzünden ağlamamak için yanında yatan çocuğunun üstünü örttü. Çocuğun pamukla doldurulmuş kolsuz kimono ceketi ile giysisinin arasına elini sokup kendine doğru çekti. Uykuya dalan çocuğun vücudu yumuşak, kabarık ve sıcaktı.

Ana salonda Betsuşiro, meze olarak turp yemekleri ile bira içmeye devam etti. Kullandığı malzemeleri mutfakta zar zor bulmuştu. Hem de sadece bir tane sıradan nerima turbu bulabilmişti. Bunu bir kâse çorba, bir kâse pirinç ve bir ana yemek, iki garnitürden oluşan sete göre pişirip servis etmişti. Şöyle ki *Namasu* için turpları rendeleyip *nimono* içinde turpu yuvarlak dilimler hâlinde kesip küçük parçalar hâlinde doğradı ve kuru palamut ile birlikte kaynattı. Porselen tabağa turpu küçük balık şeklinde ince ince kıyarak yerleştirdi. Tenceredeki yemek, çorba yerine geçiyordu.

Böylece *İçicu Sansai*'nin menüsünün kendine göre tamamlandığını düşünüyordu.

Öyle ya da böyle inatçı biriydi. Zengin bir yemeğe rastladığında tek çeşitle yetiniyordu ama zarafetten yoksun bir yemekle karşılaştığında biçimsel güzellik istiyordu. Erken Meici döneminde batılılaşmayı eleştiren ve daha sonra İçikava Dancuro için oyun yazarı olan ve Oçi takma adıyla bilinen rahmetli Fukuçi Geniçiro'nun yaşayışından ders almıştı. Hatamoto kökenli doğma büyüme Tokyolu olan yazar, yoksulluk içinde yaşadığı zamanlar misafirine yemek ikram ederken evde mütevazı bir garnitür bile olsa bunu her zaman çorba, pirinç ve üç yemekten oluşan tam teşekküllü

set tarzında düzenlerdi. Bu sebeple *yakimono* için sık sık tuzlu somon filetolarını bile kullandığı söylenirdi.

Yemekle ilgili gerçek hikâye ve anekdotlar anlatıp çeşitli aşçılarla ilgili her zamanki kibirli tavrıyla vaaz verirken kulaktan dolma bilgiler ve çok sayıda söylentiler biriktirmişti. Özgün biri olmaktan ziyade çok iyi bir hafızaya sahip biriydi. Görünüş olarak tam teşekküllü bir set olarak ayarlanmış olan yemeğe bakarken biranın arasında rendelenmiş turp yemeye devam etti. Bu yemek hakkında temel bilgilere sahipti. Saionci Kinmoçi'nin en sevdiği yemekti. Bu söylentiyi duyduğu zaman bir politikacı olmasının yanı sıra zevk adamı olan yaşlı asilzadenin damak zevki bu kadar basit mi diye düşünmüş ve kendisine alışılmadık gelmişti ama yine de kabul edilebilir bulmuştu. Böylece tabiri caizse, büyük adamların en sevdiği yemekleri mutlaka bir kere denemek onun en içten arzusu oldu. Bir yandan onun kahramanını somutlaştırması, diğer yandan da büyük adam arayışıydı bu. İnsanların sevdiği yemekleri tatmak ve onların nasıl biri olduğunu geçmişin izini sürerek öğrenmek onun için insanları tanımlamanın en doğru ve kolay yolu gibi göründü.

Tenceredeki çorba suyunu uzun bir süredir muhafaza ettiği kendi özel yapımı olan sebze özleriyle tatlandırdı. Kışın ilk aylarına girildiğinden turplar bereketli büyüyordu. Yedi sekiz köpükle tencerenin dibinden yüzeye çıkan mabet ağacı şeklindeki parçaların arasından en iyi piştiğini düşündüğü parçayı yemek çubuğuyla seçti.

Küçük bir tabaktaki tamari soya sosuna parçanın bir ucunu bandırıp üfleyerek yedi. Ağzına attığı her lokmada taze ve saflığıyla doğanın kaliteli, mütevazı lezzeti ağzında hiç zorlanmadan yumuşak bir şekilde eridi. Basitçe söyle-

mek gerekirse sebze kökü gibi kokuyordu. Beklenmedik bir şekilde tatlı bir kokuydu.

"İşte bu!"

Hayranlıkla kendi kendine konuştu.

Yemek iyice piştiğinde birbiri ardına üfleyerek yedi. Yemekten ziyade yutuyor demek daha doğru olurdu. Kendini yemek yemeye kaptıran bir köstebeğin doymak bilmez görünüşüydü âdeta.

Bu arada, ara sıra çubuğunu rendelenmiş turp kâsesine uzatıyordu ama katiyen haşlanmış turp tabağına uzatmadı.

Yemekten sonra genel olarak tatmin olmuş gibiydi. Ocağın ağzını kapatıp dolu yağan bahçesini izlemeye başladı.

Alkole karşı pek dayanıklı değildi. Bağdaş kurduğu sol dizine sol elinin dirseğini dayamıştı, vücudunun üst kısmı sersem sersem sallanıyordu. Sürekli geğirip kusacakmış gibi olması artık memnuniyetinden değil, mide şişkinliğinin mide duvarını daha az gergin hâle getirmesiyle yeme, içme uyarısı tarafından karşılanan dalgalanmaların dürtüsüyle geri dönmesinden kaynaklanıyordu. Ara sıra ağzına tatlı, acı, yapışkan bir kitle boğazına tıkanmış gibi bir his geliyordu. Bazıları çiğ çiğnenmiş turp parçalarının karışımıydı. Yemekten sonra her zaman geğirmek ve sonrasında başkalarının ne düşüneceğinden korkmadan derin düşüncelere dalmak alışkanlığı hâline gelmişti. Duvarın diğer tarafından dinleyen İtsuko, "Yine başladı," diye utanç içinde düşündü. Evde yemek yedikten sonra bunu yapan babasını görmeye alışacağından çocuğu, Atsuşi'sinin de onu taklit etmesi kaçınılmazdı.

Geğirmekten rahatsızdı ancak bu rahatsızlığının üstesinden gelmek için her zaman olduğu gibi bira ve sigara

içtiğinde vücudunda gerçekçi olmayan ve güzel kaygılar ortaya çıkardı. "Bu zamanlarda, kendimi sıradan bir insan gibi hissediyorum. Karım ve çocuğum tarafından sevilen..." Bunu sık sık İtsuko'ya söylerdi. İtsuko, uyuyan çocuğun üzerine bir şilte koyarken, "O zaman, bu zamanlar dışında kocam kendini Keisetsu'nun ona taktığı lakabı olan Betsu, yani yumuşak kabuklu kaplumbağa gibi mi hissediyor acaba?" diye şüphelenirdi.

Betsuşiro sigarasını içerken normal bir insan gibi hissederek dolu bahçesinin tadını çıkarıyordu. Gün geceye dönünce, karanlığın derinliği de artmıştı. Bahçedeki ahşap çit görünmediğinden, sonsuz ufkun solan görüntüsünün karanlığı hissedilebiliyordu. Küçük yapay tepe ile ağaç dallarından çalı çırpı, göl ve avludaki yabani otlara elektrik ışığı vursa bile sadece ince metal levhaların uzandığı tellerle çevrilmiş küçük bir set gibi görünüyordu.

Sadece içen ve kusmayı bilmeyen karanlık. Ya insanlar böylesine korkutucu, karanlık ve duyarsız, sonsuz bir sindirim gücüne yakalansaydı ne olurdu acaba? Ağlayıp çığlık atsan, bağırsan da kaçamazdın ve bedenin güneş gülüne yapışan böcek gibi yavaş yavaş erirdi. Tamamen eriyeceğini bilmene rağmen hiçbir şey yapamaz ve erirken ciyaklardın sadece. Sonsuza kadar... Betsuşiro ara sıra ölümü düşünmüyor değildi. Beraber doğduğu, kendisinin bile kontrol edemediği bu gücü en azından, insanların anlamasını sağlamak için insanlara ittiriyordu. İnsanlarsa başkalarının meseleleriyle ilgilenecek zamanları olmadığından kısa ve sert bir şekilde onu başlarından defediyorlardı. Öfkesini kaybettiğinde yine cesaretle peşlerinden gidiyordu. Delilik içine işlediğinde bile bu sefer bedeniyle ilerliyordu. Her

yolu denedi. İnsanlar tarafından reddedilip zihnen ve bedenen iliklerine kadar ağırlaştığını hissettiğinde bile sadece hafif kaşıntılı karıncalanmanın geride bıraktığı yorgunluktan bitkin düşüp ölümün hayalini görür olurdu. Ölüm her şeyi telafi ederdi. Hayallerinde yerde uzanan ölü bedenini gördüğünde kendi hayatına dönüp bakarak, "Yani her şey buraya kadar," diye kolayca yaşamından vazgeçerdi. Dudaklarına saf acı bir gülümseme yerleşti. Gelecek ölüm zamanını düşünüyor gözükmese de, "Benim gibi vahşi bir adam nasıl olur da otuz yaşına kadar bu dünyada hayatta kalabilir?" diye merak ediyordu.

Geriye dönüp baktığında ve, "Yani her şey buraya kadar," diyerek yaşamaktan vazgeçtiğinde hayal ettiği ölüm artık düşünmekten vazgeçmesi nedeniyle son derece hafiflerdi. Hayat, "Her şey buraya kadar"sa, o zaman ölüm de "Her şey buraya kadar"ın ötesine geçmezdi. Bilgiççe konuşmayı seviyordu ama derin düşünme kabiliyetine ya da beyin gücüne ihtiyacı olmamalıydı.

Bu tamamen köşeye sıkıştırıldığında deneyimlediği duygulardan kaynaklanıyordu ve işte tam da bu nedenle artık rol yapmayan biriydi. Gençlik zamanlarına kadar taş kabartma işçisi olarak çalışmıştı ve bu taş kabartmaların içinde sık sık gördüğü "Ölüm ve yaşam birdir", "Hayat bir köpük gibi gelip geçicidir" gibi ifadelerden bu izlenimi edinmişti. Bundan dolayı, nihayetinde "Ne olursa olsun lezzetli yemek ye!" sonucunu çıkarmıştı. İnsanlara resmi davranarak yaşamaya da böyle zahmetli oyunlara da değmezdi.

Ancak bu geceki karanlığın derinliği ve koyuluğu, hayal ettiği o kolay kabul edilebilen ölümü farklı kılan inanılmaz bir güçle doluyordu. Umutsuzluğun boşluğu ile acımasız

aşk bir olduğunda ele geçirdiği kişiyi tadıp eriterek tüketen, tekrardan orijinal formunda yeniden doğuran ve tekrar tadıp eriten ve üretmeyi sonsuza kadar tekrarlamaktan tatmin olmayan bir inatçılığa sahipti. Dünyada böyle bir güç var mıydı acaba? Betsuşiro bu zamana kadar pek çok yemeği mideye indirmişti ve her yemeğin kendi karakteristik iradesi ve gücü olduğunu hissetmişti. Bu durum genişletildiğinde bir çeşit tadı olduğu sürece yemek dışındaki şeyler için de geçerliydi. Söylenen her şeye karşın bu gece karanlığının tadı! Sonsuzluğun sınırsızlığını ve tekrarlamasını bu şekilde simgeleyen başka hiçbir şey yoktu. İnsanlar çok sevdiği yemekleri yedikçe yer ve yemekten hiç bıkkınlık hissetmezler. Bu sevme duygusuyla doğrudan doğruya ortak bir noktaları olamaz mıydı?

Merak ediyorum, göklerin ve yerin Tanrılarının iştahı dedikleri bu olabilir mi acaba? Bununla karşılaştırıldığında insan iştahı önemsiz kalırdı.

"Batırdım!" diye mırıldandı.

Uzun zamandan sonra ilk kez kendi nefret ettiği geçmiş hayatını gözden geçirdi.

Kyoto'daki köklü geçmişi olan büyük bir tapınağın tek çocuğu olarak dünyaya geldi ve babasını erken yaşta kaybetti. Genç annesi, nikâhsız ikinci eş olduğundan aile defterinde kaydı yoktu ve tapınakta da bazı yasal anlaşmazlıklar vardı. Tapınağın sonraki varisi beklenmedik bir yerden geldi. Anne ve çocuğu neredeyse beş parasız bir hâlde tapınaktan atıldı. Bütün bunlar, dünyevi arzularını aşan ve parlak bir rahip olduğu söylenen babasının dünya işlerinden rahatsızlık duyma eğiliminin sonucuydu ancak annesi nedendir bilinmez babasını hiç suçlamadı. "Ne olursa olsun,

bir çocuk gibiydi, bu yüzden bir suçu yok," derdi. "Babanın tek vasiyeti sen doğduğun zamandı," diyerek babasının sözlerini ona aktardı. "Bu çocuk etrafında neler olup bittiğini anlama yeterliliğine eriştiği zaman ben de yaşlanarak ölmüş olacağım muhtemelen. Bunun sonucu olarak zor zamanlar geçirip istemememe rağmen beni neden böyle acı verici bir dünyaya getirdiniz diye bizi suçlayabilir. Eğer böyle olursa, o zaman ona söyle. Biz de aynı durumdayız. İstemememize rağmen ebeveynlerimize yük olarak bu acı verici hayata doğup sona eriyoruz. Hepimiz aynı gemideyiz." Bu sözler çok duygusuzca gelse de Betsuşiro'nun kalbinde yalnızca duygusuzlukla ortadan kaldırılamayacak garip bir yankı bıraktı.

İlk başlarda, tapınağın öğrencileri, ölen ustalarının yaslı ailesine şükran borçlarını geri ödemek için sırasıyla kendi tapınaklarına kabul edip onlarla ilgilendi ancak bu çok uzun sürmedi. Her tapınakta insanlara kendilerini rahatsız hissettiren aileler vardır. En sonunda bakımlarını üstlenen kişi, babasının *go* oyunundaki rakibi, taş kabartma ustası, yaşlı bir adamın evi oldu. Fakirdi ama dul olduğu için kendilerini evinde rahat hissettiler. Anne, yaşlı adamın evinin yemek ve çamaşırlarıyla ilgilenirdi. Betsuşiro da ortaokuldan yeni mezun olduğundan, onun yaşlı adamın yanında defter ustası olarak yetiştirilmesine karar verildi. Yaşlı adam eksantrik biriydi. *Go* oynamaya gittiği zaman birkaç gün eve geri dönmezdi. Daha da önemlisi ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde ilkokul atletizm karşılaşmaları başladığında, neredeyse hiçbir gün evde olmazdı. Karşılaşmalar Kyoto kenti veya çevresinde düzenlendiğinde araştırıp soruşturur ve seyretmeye giderdi. "Bugün XX İlkokulu sporda uyum içindeydi" veya "Bugün XX İlkokulu'nun hızlı koşma yarış-

masında eşi görülmemiş süratte koşan bir çocuk vardı" gibi dedikodularla eğlenirdi.

Onun yokluğunda Betsuşiro tutkal kokulu iş yerinde eski hat ustalarının eserlerinden basılmış defterler hazırlardı ancak siyah mürekkebin renginde hafif değişiklikler olurdu ve buna "ağustosböceğin kanadı" ya da "altın karga" denirdi. Bu safi siyahlıktı; melankolik bir siyahlık, bir daha asla canlı bir şeye renk veremeyecek olan, hatırlanan geçmişin siyahlığı gibi. Kâğıdın soğuk beyaz enginliğinde bu siyahla yazılmış karakterler, genç Betsuşiro'nun istemeyeceği kadar kasvetliydi. Yırtık giysileri onaran annesi, "Yağmur dindikten sonra nehre git de küçük balık yakala. Lezzetli bir şeyler pişirip yiyelim," dedi. Betsuşiro elinde bambu sepetiyle hendekten karşıya geçip nehre indi.

O zamanlar Kamo Nehri'nde hâlâ küçük balıklar vardı. Sezondan sezona bağlı olarak siyah kaya balığı, nehir kaya balığı, golyan balığı, yağışlı havalardan sonra ise Çin sazanı, yılan balığı gibi beklenmedik avlar da ortaya çıkardı. Mahalledeki bir grup çocuk bir süredir nehir kıyısında balık tutarak yaygara çıkarıyordu. Karşı kıyıda bir aile su kenarına kadar gelmiş, ot topluyordu. Kurama Kavşağı'nın köşesinde şemsiyesini açan insanların sayısı da artıyordu. Hayat koşullarına yenilip çekingen bir çocuk olan Betsuşiro, kalabalıktan kaçınmış, kıyının girintili gölgelerinde bulunan nehrin kollarından birinde filizlenen söğüt ağacının uzun dallarını kalkan olarak kullanarak kendini saklayıp balık yakaladı. Mançurya menekşeleri tatlı kokuyordu. Tadasu Ormanı puslandığından görünmez olmuştu. Ah, ağlayacağını hissettiğinde gözkapaklarını kapadı ve bir damla gözyaşı teneke çöpün üzerine düşmüş gibi şıp diye ses çıkardı. Be-

cerikli olduğundan her şeye rağmen yine de kısa süre içinde bir avuç kadar küçük balık yakalayabildi. Tuttuklarını eve geri getirince annesi balıkları ustaca kaynattı. İlkbaharın başlarında bir akşam alacakaranlığının loş ışığı altında, bir yabancının yokluğunda evine göz kulak olan anne ve çocuk baş başa akşam yemeğini yedi.

Annesi oğluyla geçmişi hakkında konuşmaktan hoşlanmazdı. Yalnızca yemek konusunda belirgin bir arzusu vardı. Sabahları bile biraz balık ve et olmadan yemek çubuklarını eline almazdı. Bahanesi ise şöyleydi. "Ne yapayım, baharatlı çubukların olduğu bir yerde özgürce büyütüldüm."

Betsuşiro annesinin geçmişi hakkında başkalarından duyduklarıyla zar zor bilgi alabildi. Osaka'nın Senba Bölgesi'nin önde gelen bir yerinde köklü bir dükkânın sahibi babası, Betsuşiro'nun babasına derinden bağlı bir mümindi. Bir dizi akıl almaz talihsizlik sonucunda dükkânı iflas etti ve geriye tek kızını bırakarak kendisi de ölümcül bir hastalığa yakalandı. Betsuşiro'nun babası o zamana kadar beceriksiz olmasına rağmen finansal konularla uğraşıp çeşitli sorunlarıyla ilgilendi ancak sonunda yaptıkları hiçbir işe yaramadı. Hasta adam tüm geçmiş günahlarının kötü karmasına boyun eğdi ve hem günahlarının kefareti hem de uzun yılların şükran borcunu ödemek için eşini kaybedip bir süredir dul olan Betsuşiro'nun babasına en azından kendisiyle ilgileneceğini umarak kızını tapınağa hizmet etmeye göndererek vefat ettiği söylendi. Diğer durumlar hakkında konuşmayan annesi bile, "Günahlarının kefareti için tapınağa geldim ancak gerçekte, yeme arzumun üstesinden gelemediğimden suçluluk duyuyorum ve geçmişten kalan bir günah olup olmadığını da merak ediyorum ama bu konuda

yapabileceğim bir şey yok." Sadece bu hatırayı ara sıra dile getirerek kendini çok az suçlu bulsa da yemek için balık tutmaktan vazgeçmedi.

Gençlik dönemlerinde olan Betsuşiro'ya, her yerden zarif toplantılarda asistan olması teklif edildi. Orta sınıfta, kendini zevk sahibi biri olarak görmenin yaygın olduğu bu antik kentte sözde sanat toplantılarının sayısı çoktu. İlk başta taş kabartma ustası yaşlı adamın düzenli olarak ziyaret ettiği bir antika tüccarının sergi eğlentisine yaşlı adamın yerine asistan olarak katılması birçok kişi tarafından istenir oldu. Potansiyel sahibi, ürkek doğasının gölgesinde kalan genç bir adamda her nedense dikkat çeken bir şeyler vardı. İnce tenli, kiraz çiçeği rengindeki cildi ve yuvarlak yüzünde kendisini örten taze yeşillikler gibi bir koku ve çekicilik vardı. Taş kabartma ustası yaşlı adamın eski moda kimonosu veya hakamasını yenileyip kendi için kıyafet dikmesi de toplantıda arabuluculuk yapması da hobiciler arasında çok sevimli bulunuyordu. İnsanlar şakasına ona Sen no Yoşiro -çayın atası Rikyu'nun çocukluk ismi- diye seslenmeye başladılar. Rikyu gençlik zamanlarında gerçekten onun kadar yakışıklı mıydı bilinmez ancak en azından Rikyu'nun Yoşiro olduğu sıralarda, sonbahar bahçesini süpürüp temizledikten sonra bahçeye bir avuç sonbahar yaprağı serpen Rikyu'nun, yaşına göre erken gelişmiş zevklerini anlatan anekdotun çağrıştırdığı Yoşiro, onun gibi yakışıklı bir genç olmalıydı. Kendisine verilen bu şakacı ismi kabul etti. Hatta büyük bir gururla kendini böyle tanıtır bile oldu.

Şık giyinip *bento* yiyebildiği ve hatta her seferinde belli bir miktar bahşiş parası alabildiği için bu yardımcılık ro-

lünden oldukça memnundu. İki *bento* kutusu alıp yedikten ve bir fincan *matcha* çayı içmeye davet edildikten sonra, bir süre dinlenmek için tatami odasına gerilmiş kırmızı-beyaz renkteki geniş, yatay çizgili perdeyi kaldırıp altından geçerek dışarı çıktı. Burası avluya uzanan *engavalı* bir verandaydı. Güneş pırıl pırıl parlıyor, sanki bahçeyi dolduran genç yeşil yapraklardan güneş ışığı damlıyor gibi görünüyordu. Engavalı veranda bile tamamen aydınlık ve sıcaktı. Verandaya uzanıp yattı ve tok karnını ovuşturarak uyuklamaya başladı. Çion-in ve Şogoin Tapınakları'nın öğlen çanları hâlâ çalıyordu. İnce yaz sisi uzanırken gözleri kısıp rahatlama hissine benzeyen bir yoldu Higaşiyama Sanjuroppo. Verandada hiç kimse yoktu ancak bekleme odasından, gösteri salonuna giden orta koridorda insanların ayak sesleri sanki devamlı dört tekerlekli *tanjiri* ileri geri geçiyormuş gibi uğultu yapıyordu. Şimdiden bekleme odasında öğleden sonraki müzikal performansın hazırlıklarına başlanmışa benziyordu. *Şakuhaçi*nin akortları yapılıyordu. *Koto* ve *kokyu*nun sesleri, kulağa tırmalama sesi gibi geliyordu. Araya kör bir adamın genizden gelen sesi ve genç kızların kahkahaları karışıyordu.

Genç adam Betsuşiro, bu tür manzara ve seslerle çevrilse de durumundan rahatsız değildi. Kaçıp tek başına uyuklarken bunları eğlenceli buldu. Midesini ağzına kadar doldurduğu sindirilmiş yiyecekler, güneş ışınlarının ısısına maruz kalıp lezzetli bir yağ gibi eriyerek kemik ve etini nemlendirdi. Ayrıca vücudunun her yerine sızıp baştan çıkarıcı ve parasal değeri olan, kıymetli bir beden gibi hissettirdi. Bu lüks ete hapsolmuş, her zaman onunla birlikte olan korkunç düşünce, içsel bir baharattan başka bir şeye dönüşmedi. Hoş,

tatlı bir koku, bahçede bir yerlerde bir şakayık olduğunu düşünmesine neden oldu.

Antik kentin üzerindeki gökyüzü, bulutsuz soluk mavi-yeşil renkteydi. Sakinleşen kirpiklerinin arasından ve ağzına kadar dolu olan midesinin üzerinden beyaz bir bulut neşeyle usulca geçip gidiyordu. Betsuşiro kestirirken, bu gezici bulut aynı anda rüyasına doğru uçarak parlak, beyaz tüylü bir kuşa dönüştü ve kanatlarını çırparak geçti. Erken gelen yaz hüznü! "Bay Yoşiro, burada uyuyordun demek. Yapılacak işler var, artık uyan." Burnunun ucunu sıkan güzel, orta yaşlı bir kadının yumuşak ve zarif parmaklarıydı.

Betsuşiro yavaş yavaş eve gitmez oldu. Zavallı bir taş kabartma ustasının evinde, aç bir saray hanımının hayaleti gibi dolanan annesiyle birlikte sefil bir hayat yaşamaktansa genç kadınların olduğu gösterişli ve kalabalık ziyafetlere gitmeyi ve o günü eğlenceli bir şekilde kapatabilmeyi tercih ederdi. Tek bir düşünce, kalbine ulaşıp sağlam bir şekilde yerleşmişti. Herhangi bir işte insanlardan daha fazla öne çıkan bir yeteneğe sahip olmazsa varlığını sürdürmesinin tehlikede olacağından duyduğu kaygı, özellikle kalbinin derinliklerinde gizlenen panik ve öfke duygularıyla körüklendiğinde, içi içini yiyen ıstırabın alevleri olup onu yakardı. Bu kavurucu sıcağı ne kadar çok hissederse o kadar çok etrafındakileri ovalayıp çıkarmaya çalışır, sonunda daha çok karışık ve değişik insanların içinde kaybolup giderdi. Bu süre zarfında doğuştan sahip olduğu yeteneği sayesinde neredeyse çoğu hobi sanatıyla ilgili genel şeyleri kendi kendine öğrenerek becerilerini kırsalın amatör seviyesine kadar yükseltti ve Yoşiro ismine layık biri hâline geldi. Her ustanın evinde hoş karşılandı. *Go* salonlarında deneyimsiz misafir-

lerin partneri olur, *koto* evinde, ustası istemeden, *koto*nun gevşeyen tellerini sıkılaştırırdı. *İkebana* evinde genç bayanlar için çiçekler hazırlar, çay seremonisi evlerinde ise genç hanımlara ve evli kadınlara çay hazırlama ya da *kaiseki* için iyi bir danışman olurdu. Taş kabartma zanaatkârlığında, taş baskısıyla eski hat ustalarının eserlerinden basılmış defter hazırlayıp resim çerçevesine benzer şeyler de yapardı. Taş ve ahşap baskı bloklarını oyup baskı yaptığı oymacılığa benzer çalışmaları da vardı. Daha sonraları montajlama ve keskiyle ahşap oyması mühür gravür çalışması da yaptı. Karakterleri Song Hanedanı'nın kabartmalarını görüp taklit etti. Resim onun en iyi olduğu alandı ve ciddiyetle bu konuda ilerlemeyi düşündüğü zamanlar bile oldu.

Eğer isteseydi, her şeyi yapabilirdi. Böyle kullanışlı biri, nerede baş üstünde tutulmaz ki?

Farkına bile varmadan kendisini o kadar kaptırmıştı ki her geçen gün, üzüntülerini unutarak oradan oraya dolaşıp duruyordu. Annesi, Betsuşiro'nun çalışmak için insanlardan bilgi aradığına ve çok geçmeden bir şeyler kapacağına inandığından anlayışlı bir ifadeyle izin veriyordu. Taş kabartma ustası yaşlı adam işlerini kendi başına yaptığını söylese de Betsuşiro'yu azarlayacak kadar da şikâyet etmiyordu.

Ustalar ve nüfuz sahibi öğrenciler, Kaiseki ve Tavara Restoranı başta olmak üzere kentin ünlü mutfaklarından yiyip içmesi için onu, bir takipçiymiş gibi yanlarında götürürlerdi. Sadece gurme yemekleri tatmakla kalmadı, ayrıca doğal yeteneğiyle yemek yapmanın sırrını da kavradı.

Tüm bunlar olurken Betsuşiro aniden bir şeyin farkına vardı. Herkes tarafından böyle hoş karşılanırken hiçbir zaman kendisine saygı duyulmadı. Büyük bir tapınakta doğ-

muştu ve sadece çocukken bile olsa en büyük oğul konumundan dolayı saygılı davranılan biri olmanın deneyimini yaşamıştı. Ayrıca köklü bir tüccarın kızı olmasından dolayı annesinin sahip olduğu gurur kendisine aktarılmış olacak ki kibirli bir adamdı. Sadece kullanışlı Yoşiro muamelesiyle yetinmek küçük düşürücü hissettiriyordu. Kalbinin derinliklerinde sakladığı her zamanki korku ve öfke duygularının da muhtemelen yarısının oradan geldiğini düşünüyordu. Her nasıl olursa olsun, "üstat" olarak çağrılmak istiyordu.

İnsanlarla çeşitli deneyimlere sahip olmak ürkek kalbini kökünden söktüğünden, en derin duyguları tarafından baş göstermeye başlayan bu yeni arzuları, giderek onu daha da agresif bir şekilde cesaretlendirdi. Kibirli bir tavırla insanları aşağılama, küçümseyip hor görme becerisini kazandı. Ayrıca her şeyi eleştirmeye ek olarak kendini gösterme sanatını da öğrendi. Görünüşüyle bile böbürlenmeyi unutmadı. Bir el aynası çıkarıp dikkatle kendine bakardı. Aynaya yansıyan delikanlı çok genç ve güzeldi. Üstat olarak adlandırılacak uygun olgunluğa ve haysiyet sahip olmayışına hayıflanırdı. En azından sadece konuşma şekliyle bile olsa ciddi ve olgun görünmek için elinden geleni yapıyordu. Zayıf insanlar, onun aniden değişen yapmacık tavırlarından korkup ondan uzak dururken güçlü olanlar ise tepki gösterip ona lanetler okudular. "Değersiz taş baskı işçisi olmasına rağmen..." En nihayetinde, ona üstat diyenler yalnızca aşçılar oldu.

"Yoşiro değişti", "Tuhaf biri oldu çıktı" gibi sözler zarif sosyetenin genel bir yorumuydu. Duygularında yaşayan, günçiçeği gibi tatlı bir sevgilisi de vardı ancak bu söylentilerle kolayca kırılıp parçalandı ve meyve vermeden solup gitti.

Genç bir adam olup da bir kere kendini bu küstah ve abartılı davranışlara kaptırdın mı tekrardan derin düşünüp kılı kırk yarmak çok zordur. İsteği dışında gelişen bu şöhretin, kendisine nereden geldiğini bilmediğini söyleyemezdi. "Çünkü eğitimi yoktu." Bu gerçek, onun sahip olduğu en acı verici, katlanılmaz pişmanlığıydı. Sonunda, bir kez daha talihsiz koşulları nedeniyle yüksek okula gidemediği ve düzenli olarak çalışma kurslarına bile katılamadığı için kendisine acıdı ancak konu, bunu pişmanlık olarak algılayıp bu pişmanlığın kökünün nereden kaynaklandığına gelince, bu hâlâ çok geniş kapsamlı ve aşırı karmaşık bir konuydu ve o zamanlar bunu düşünemiyordu. Yas tutmak yerine geriden de olsa çalışıp gizlice öğrenerek kaybını telafi etmekten başka çaresi yoktu. Durmadan kendini kitap okumaya zorladı ancak akıl, içgüdü ve zorluklarla çoktan insanların özüne varan onun gibi bir insan için bu süreci can sıkıcı ve tekrarlayan uzun açıklamalarla anlatan kitapların izlediği yol dolambaçlı, rahatsızlık derecesinde kibar görünüyordu. Sayfayı açar açmaz uykusu geliyordu. Kendini zorlayıp okumaya çalıştıkça sıkıntıdan başı ağrıyor, şiddetle gırtlağında bir şeyler tatmayı arzuluyordu. Lezzetli bir yemek aramak için ayağa kalkıyordu.

Sonunda, alışkın olduğu izleyerek ve dinleyerek öğrenme yöntemiyle kendini geliştirmekten başka seçeneği kalmadı. Nitekim şimdiye kadar aptalca bir alçakgönüllülükle bilgi toplamak, şimdiden sonra kaba sözlerle saldırıp tartışma sırasında rakibinden zorla bilgi koparma yönetime dönüştü. Gerçekten bu kadar çok mu arzuluyordu saygı görmeyi? Kuşkusuz öyle! Tatlar üzerinden bilinçli bir şekilde hayatta bir nefes bulabildiğinin farkına varmadan önce, aslında üs-

tat denilen onur unvanı onun için sevgilisinden çok daha çekiciydi. Bu yolda birçok eski tanıdığını kaybetti. Bununla beraber her nasılsa birkaç eksantrik insanın dostluğunu da kazandı. İnsanlar gürleyen gonk, çarpan bakır zile benzer. Yüksek gürültülü şeyler birleştiğinde tam tersine Çin müziği gibi son derece yakın arkadaş ya da dostluk ilişkileri kurabilmeleri imkânsız değildi. Betsuşiro'nun istikametine uygun olarak içine girdiği grup, zorluk nasırıyla kalplerinin duygu zarı kalınlaşan yaşlı adamlardı.

O zamanlar Kyogoku'da modern Batı tarzı restoranı işleten Maison Higaki'nin sahibi de onlardan biriydi. Amerika'dan ülkesine dönen şefin, tuhaf bir şekilde sanata ve sanatçıların yaşamına karşı hayranlığı vardı. Dükkânın yönetiminden kalan boş zamanlarında yağlı boya tablolar yapardı. Geceleri kaldığı oda resim atölyesi gibiydi. Müşterilerinden her kimi yakalarsa New York'taki Greenwich Köyü'nden bahsederdi. Paris'in sanat semtini taklit etmeye çalışan bu şehir, Amerikalıların mizacı ve arzuları tarafından abartılması nedeniyle eksantrik ve heyecan vericiydi. Sahibi bundan bahsederken bir havari gibi tutkuluydu. Restoranında da mümkün olduğunca ideallerini uyguladı. Bakhüs'ün Festival Akşamı, Mavi Mumlar Odası... Yeni şeylerle büyülenen delikanlıların ya da genç sanatçıların bu restoranda toplanması pek tabiiydi. Bu antik kentteki gençlerin ciğerlerinde yalnızca boğucu ve yalnız bir hava vardı. Bunu püskürtüp kazıyarak yok etmek için aşırı direnç gerekliydi. Bu nedenle, genel olarak Tokyo'nun modernliğinin, Kyoto ve çevresindeki şehirlerin modernliğinden daha uyumsuz ve güçlü bir uyuşturucu olduğu söylenir.

Betsuşiro zamanının çoğunu bu restoranda geçirir oldu.

Birbirlerinin temel bilgideki eksiklik ve zayıflıklarını gördükleri için yaptıkları hararetli tartışmalar bunaltıcı gelmiyordu. İçgüdüleriyle kolayca bulutlara tırmanıp gökyüzünü aşabilirlerdi. Gözlemledikleri rakiplerini zorbalıkla bastırdıktan sonra küçümsemeyle diş gösterip görüş anlaşmazlıklarıyla küstahça tartışacakları birini bulmak onlara tüm bedenlerindeki gücü tüketebilirlermiş gibi hissettiriyordu. Bu arada, kurnazlığa başvurarak duyup öğrendikleri bilgileri aşırmaktan elde ettikleri kazanç da onlar için sevindiriciydi. Betsuşiro, Doğu'nun inceliklerini ve gizemli derinliğini yüceltirken Higaki'nin sahibi Batı eğlencelerinin canlılığıyla övünüyordu. Bu süre zarfında bilgi alışverişinde bulundular ve öğrendiklerini ilaç kutularında sakladılar.

Her zaman üzerinde hemfikir oldukları konu, sanat için sanat yaklaşımıydı. İstemeyerek alt tabaka tarafından büyütüldüklerinden özgüvenlerine uygun olan konumu, kendi başlarına geri kazanmak için içgüdüleriyle tırmanıp yükselebilecekleri sanattan başka bir şeylerinin olmadığını tecrübe ettiler. Algılarının derinliği ve genişliğiyle son derece övünüyorlardı. Bu konuda birbirlerine güveniyorlardı. Temel dört sanat, daha sonra kadınlar, oyunlar, çömlekler, yiyecekler, hatta ideolojiye varıncaya kadar ayrım gözetmeksizin takdir etme ve eleştirme yeteneklerinden dolayı birbirlerine methiyeler diziyorlardı. "Dâhi olduğumuzu düşünmüyor musun?" "Bence de biz dâhiyiz".

Higaki'nin sahibinin kalp hastalığı vardı. Bekâr hayatı sürdürüp bu zamana kadar gelse de güçlü şehvet duygusu, çizdiği belirsiz yağlı boya resimlerinden ve toplayabildiği çeşitli koleksiyonlarından bir şekilde erotiğin kokusunu yayıyordu. İnce, çok sayıda çürük gibi koyu halkalardan

oluşan uzun bir vücudu vardı ve her zaman içten içe dürtülerini karşılayamamanın ıstırabıyla acı çekerdi. Onunla karşılaştırıldığında orta boylu ama alışılmadık derecede sert bir vücuda sahip olan Betsuşiro, her türlü şehvetli arzunun doymak bilmezliğine karşı koyabiliyordu. Bazı istisnai zayıflıkları dışında doyumsuzca arzuladığı zevkleri tattığından aksine onlara karşı ilgisizleşmişti.

Higaki'nin sahibi, Betsuşiro'yu da yanına alır, Kamo Nehri'nin serin akşam terasından Miyagava Bölgesi'nin koyu kırmızı fener ışıklarının götürdüğü yere kadar zarif ve müstehcen eğlentilerine katılmak için birlikte yürürdü. Orada bile, zevklerden kaçınmasından dolayı her zaman melankolik ve pişmanlıklar yaşayan bir adam ile doyum noktasına ulaştığı için canlı umursamazlıkla neşeli olan biri olağanüstü tezat oluşturuyordu. Betsuşiro, Higaki'nin sahibinin melankolik pişmanlığı karşısında hem içgüdülerinin sığlığını hem de derinliğini hissediyor, Higaki'nin sahibi ise Betsuşiro'nun bedenine karşı kıskançlık ile hayranlık duyuyordu. İkisi de içlerinden gizlice, "Bu adam takdire şayan biri," diye birbirlerini takdir ediyordu.

İniş çıkışları ve ikiyüzlülüklerine karşın yine de en sonunda aynı fikirlere sahip bu iki kişinin ilişkisi ip gibi birbirine dolanmış ve yavaş yavaş bu bağlar derinleşmişti. Esnaf olarak kökenleri nedeniyle, ikisi de entelijansiya tarafından sindirildiklerini hissettiler, bu nedenle çatık kaşlı genç ve adam, kendi iki sınıfı içinde kendilerini izole ettiler. Onları sindirmeye çalışma cüretini gösteren herhangi bir kimseyi suistimal etmenin zevkine varmakta ideal ortaklardı. Her gün birbirlerini görmezlerse yalnız hissetmeye başladılar.

Betsuşiro ile Higaki'nin sahibinin düşünceleri taban ta-

bana zıttı. Betsuşiro, daima Doğu sanatının münzevi görkeminin savunuculuğunu yapmakta dirense de kendine başkaldıran Higaki'nin ustasının Batı sanatına ait, örnek teşkil eden bir şaheserin taklidiyle, Batı'yı takdir ettiğinde tereddüt etmeden derin nedenini anlayabiliyordu. Higaki'nin sahibinin yurt dışından getirdiği ana şeyler, modern Fransız ustaların eserleriydi. Doğu'nun görgü ve ahlakı arasında kalmış biri; içgüdülere, şehvete, zevklere hatta cinselliğe bile izin veren Batı sanatına, bir anlığına bile olsa göz atabilseydi onları oldukça şaşırtıcı bulurdu. Utanç ya da onuru olmayan çıplaklığı yüz kızartacak derecedeydi. "Bu adamlar baştan sona amatör değiller mi?" diye Betsuşiro, Higaki'nin sahibi karşısında zayıflığını ele geçirmiş gibi konuşsa da şehvet duyuları hatip bulabildiği için çılgınca alkışlardı.

Sık sık restorana uğrardı ve genellikle tercih ettiği Batı yemekleri lezzetliydi. Restoranın sahibiyle yaptığı çeşitli sohbetlerden öğrendiği Batı'nın kültürel yaşam tarzı, rahat ve taze görünüyordu. Betsuşiro edindiği duyarlılık ve bilgi ile büyüdüğü işyerine geri döndü. Resim ve hat çalışmalarıyla uğraşan meslektaşlarına "*dessin*"i açıklayıp *Gogh* ya da *Cézanne* hakkında vaazlar verdi. Çay seremonisi ve *ikebana*nın yapıldığı yerlerde "*tea party*" toplantılarını açıklıyor, "*apéritif*"in zarafetini savunuyor, "*composition*" ya da "*nuance*" gibi Batı terminolojisini kullanıyordu.

Doğu sanatı da pratik gereklilikten türediğinden bu terimler kendilerinde de vardı. Sadece isimleri ve gelenekleri farklıydı. Bu nedenle, Betsuşiro'nun anlattıkları, bu işle uğraşanlar için hemen hemen anlaşılırdı. İhtiyatlı insanlar, Batı'nın nasıl bir yer olduğunu merak ettiler. O zamanlar modern adı altında Batı'dan Japonya'ya pek çok yenilik

gelmiş ve yeni yaratılan tatların adlarına çağın trendlerine ve Batı kültürüne uygun olarak modern isimler verilmek zorunda kalınmıştı ancak bulunduğu yerde hâlâ geleneksel Japon kültürü hâkimdi ve Batılı isimler verilince yüzlerine karşı gülüp arkadan sallayanlar olabiliyordu. Bu nedenle Japon kültürünün iyiliğini korurken modern isimlerin nasıl dahil edileceğini takip etmek gerekiyordu. Betsuşiro popülerliğini yeniden kazandı. *Sankyoku* müziksel performansında istek parçaya izin vermek, çıplak heykellerin etrafını çiçek aranjmanıyla dekore etmek gibi son derece sıradışı şeyler de önerdi ancak sandalye masada çay seremonisi yapmak, hafif Batı yemeklerinden *kaiseki* menüsüne eklemek gibi o zamana kadar çok az kişinin teşebbüs etmeyi göze alabileceği şeyleri genele yayacak kadar etki kazanmayı başarabildi. Bazı yerlerde "usta" olarak çağrılmaya başlandı.

Bu güçle cesaretlenen Betsuşiro, Maison Higaki'de toplanan genç sanatçılar topluluğuna zorla kendini dahil ettirdi. Onun kibirli ve kaba mizacı beklendiği gibi hassas olan aydın gençlerle uyuşmadı. Onları zorla boyun eğdirerek kafalarını karıştırdığına inansa da sonunda suskunluğun altında reddedilmenin sert duvarına çarptığını hissetti. Tam olarak açıklaması zor olsa da bunun modern genç erkekler toplumun karışma şansını rahatlıkla yok edecek sinir bozucu bir gücü vardı. Tekrar düşünmekten başka çaresi yoktu.

Bir bahar akşamının erken saatleriydi. Higaki'nin ikinci katında bir hoş geldin partisi düzenleniyordu. Bir şair ve Budizm araştırmacısı bir hanımefendi, bu antik kentteki bir tarikata bağlı kız okuluna ders vermesi için davet edilmiş ve bunun şerefine bir ziyafet düzenlenmişti. Yemeğe ressam kocasıyla birlikte gelmişti. Resmi konuşmalar çabucak bit-

mişti ve ortam rahatlatıcı parti havasındaydı ancak Betsuşiro için bir süredir dergilerde gördüğü bu kadın hakkında kabullenemediği bir şeyler vardı. Sanatla uğraşan birinin bir dine bağlı olması... Kadının Budizm'i savunması, çocukluğundan beri kendisine acı çektiren tapınağı ve durumunu destekliyormuş gibi hissettirdi. Sonunda sohbet çemberinin içinden alaycı sesini yükselterek eleştirmeye başladı. Madamın, genç kız gibi görünen hâlinden zorluk görmeden büyüdüğü anlaşılıyordu ve bu durum onda zorbalık yapma isteği uyandırdı.

Madam bir an için kaba sözlerine kızgınlık belirtisi gösterse de öfkesini yutup cevap verdi. "Pekâlâ, bu yüzden ben hiçbir şeye ihtiyacı olmayanlara söylemiyorum." Betsuşiro saldırganlaşıp sert ve ani çıkış yaptığında kadın sadece, "Dinlemeyen biriyle konuşamam," diye tekrarlıyordu. Söyledikleri, Betsuşiro'ya dünyadan bihaber küçük bir kızın dikbaşlılığı gibi geliyordu.

Bir süreliğine bozulan ortamın boşluğunu, ânında etraftakilerin hoş sohbetleri doldurdu ve Betsuşiro'nun ekşi bir yüzle kollarını kavuşturmuş, memnuniyetsizliğini gösteren varlığını kimsenin fark ettiği yoktu. Öfkesi uzun kıvırcık saçlarının uçlarına kadar ulaşmış gibiydi. Dahası sanki onu çileden çıkarmak için madamdan, "Kyoto'nun dört mevsimi" ya da başka bir şeyi söylemesi istendiğinde, kadın herkesi performansına dahil edip şarkı söyledi. Her ne kadar alçak sesle söylese de sesi kaygısız ve mutlu geliyordu. Ressam kocası da kendisine eşlik ederek katılımcılarla birlikte alkışlıyordu.

Her şeyi kendisine karşı bir aşağılama olarak gören Betsuşiro ne şekilde olursa olsun bu kadına boyun eğdirip

kendini kabul ettirmeye karar verdi. Onlara, Higaki'nin ustasından bahsetti. Sanatçı karı kocanın evlerine dönmesini bekleyip onları yakaladı. Ustanın odasındaki sanat galerisine, eserleri görmeye uğramaları için yalvardı. O odada Betsuşiro'nun yapmış olduğu birçok çalışma vardı.

Acizliğini kabul eder gibi bir tavır takınarak zorla madamdan onu eleştirmesini istedi. Çerçeveye konulmuş resim ve hat çalışmaları, *tengaku* örnekleri vardı. Madam bu tür şeylerden hoşlanıyor gibiydi ve çalışmaları yakından inceledi fakat sonrasında kocasına döndü ve, "Hey, söylesene, bunlar çok güzel yapılmış ama yine de lezizlikten öte bir yanları yok gibi görünmüyor mu sence de?" dedi. Kocası üzgün görünerek, "Bana da öyle geldi. Fazla zevkli." Betsuşiro yüksek sesle kahkaha atıp kayıtsız bir ifade takınsa da ilk defa birisi tarafından güçlü bir etki altında bırakıldığını hissetti. Ressam kocanın, "Avrupai," diye ilan etmesi iyi mi kötü mü bilmiyordu ancak eleştirileri memnuniyetle karşılayıp gamzeleri görünen Higaki'nin sahibinin bile, "Hazır lafı açılmışken, aynen dedikleri gibi. Sizin sanatınız zevkli," diyerek sonunda vurgu yapması mide bulandırıcıydı.

Betsuşiro kalbinden vurulmasına rağmen madama karşı saldırı yapmak için ısrarla komplo kurmaya devam etti. Beş altı gün daha bu antik kentte kalarak baharın gelişini izleyip gezdikten sonra eve döneceklerini söylediklerinde, karı kocayı öğlenleyin ev yemekleri yemeye davet etti. Çalışmalarını basitçe zevkli diye kestirip atan bu kadının muhakeme yeteneği ne kadar kuvvetliydi, merak ediyordu doğrusu. Yemekle test etmek hızlı ve kolaydı. Nasıl olsa boş zamanları olan evli kadınların yaptığı ev yemekleri ya da restoranların resmi yemekleri dışında gerçekten lezzetli bir şeyler yeme-

mişti. Eğer onun muhakeme yetkisinin olmadığını anlarsa çalışmalarına karşı yaptığı eleştirilerinden endişelenmesine gerek yoktu ve eğer muhakeme yapabiliyorsa muhtemelen yemek yeteneği karşısında boyun eğecek ve yemek pişirme becerisine hayran kalacaktı. Bu durumda, bu yöntemle madama boyun eğdirip kendini kabul ettirecekti.

Neyse ki çift daveti kabul edip geldi.

Mekân olarak Kamo Nehri'nin üzerinde tanıdığı bir *iemoto*nun çay salonunu kiraladı. Çağırdığı yardımcı aşçı ve garson kızları yöneterek çiftin ziyafet hazırlıklarına başladı.

Önceki gece Higaki'nin hoş geldin partisindeki yemek sırasında madamın neyi tercih edip neyi severek yediğini iyice kavramıştı. Zaman zaman kendisine de sormuştu. Bunun için çaba harcıyor değildi ancak insanların zayıflıkları karşısında casus köpek gibi koku alma duyusuna sahipti ve içgüdüleri kendiliğinden harekete geçiyordu. Yemek tercihlerine profesyonelce bakarak amatör mü, yoksa uzman mı olduğunu anlayamadı ancak tercih ettiklerinden tabiatını kabaca kavradı.

Betsuşiro menünün kurallarını Japon, Çin ve Batı sınıflandırmasından bağımsız oluşturarak madamın tabiatına yönelik tatmin edici yemekler hazırladı. Ah, o zaman, nasıl da insanoğluna karşı bir merhamet ve sevgi duygusu kalbinin derinliklerinden taşmıştı! Artık kazanmakla ya da kaybetmekle ilgilenmiyordu. Boyun eğdirme arzusu da tamamen kaybolmuştu.

O büyümüş de küçülmüş kızın gözlerini genişçe açtırabilir ve beş duyusuyla zevk alabilen insan dünyasındaki hazlardan daha fazlasını, ona masumiyeti tattırabilirse yemek pişirmek ne büyük bir başarı olurdu. Kendisi gibi biri-

nin varlığının bir önemi kalmadı. Bu duygularla, madamın sevdiğini söylediği mevsim dışı yengeçleri küçük parçalara ayırıp lokmalık sobayı Matsue tarzında yoğurup menüye ekledi. Aniden, küçükken geceleyin ağlama krizi geçirip Horai fasulyesi diye bir şey istediğinde yaşlı rahip babasının ağır ağır gecenin bir yarısı kasabaya inip satın almasıyla yaşadığı duyguları hatırladı. Betsuşiro yoğurma tahtasına gözyaşları düşmemesi için yüzünü çevirdi. Sonuçta yemek denilen şey şefkat değil miydi? Nihayetinde şefkatli kalbini tam olarak gösterebildiği yemek partneri, bir aptal mı, yoksa bir çocuk mu, merak ediyordu ancak Betsuşiro, kadının uzman bir misafir olduğunu varsayıp onun gözlerine layık olan Sakamoto'daki Moroko Nehri'nden gelen Moroko balığı, Kurama'nın Japon biberi ağacı kabuğu gibi şeyleri hızlı bir şekilde sipariş edip yemekleri hazırladı.

Kadın ciddi görünerek şükranla yemeye başladı. "Bu *kotsuke namasu* muhteşem! "Bu *eddoe*nin derisi çok dikkatli pişirilmiş." Daha sonra dudaklarında kızartmanın yağı yüzdükten sonra, sadece "Lezzetli!" diyerek kendini yemeye adadı. Betsuşiro yeniden ne kadar gerilse de yemek tabakları birbiri ardına kaldırıldığında ve yavaş yavaş azaldığında ruhunun hafiflediğini hissetti.

Madam oburdu ama ressam kocası daha oburdu. Geride hiç artık bırakmadan yemeği bitirdiler ve adam *sença* kâsesini alırken konuşmaya başladı. "Elinize sağlık. Eşime de söyledim. Bu alan gerçekten sizin sanatınız, değil mi?" Daha sonra karısına doğru dönüp ironi olmadığını, iyi niyetlere sahip bir yorum olarak ev sahibinin kabul etmesi için, karısının açıklamasına katılmasını ister gibi güldü. Karısı da gülümsedi ancak sesinin tonu çok ciddiydi. "Bende-

niz de nükte yapmıyorum. Gerçekten öyle düşünüyorum. Övgüye değer bir sanat."

Betsuşiro düşüncelerinde haklı çıktığını düşünürken irkildi. Her ne kadar genellikle geniş alanlarda konuşsa da kalbinde dört sanat, yemek yapmaktan daha yüksek bir makama sahipti ve "üstat" diye seslenilmeye layık üst sınıf bir sanat türü olduğu konusunda toplumun basmakalıp genel sağduyusunu gözardı edemezdi. Bir gün önce daha yüksek olan zevk olarak görürken bugün düşük olan bir sanat olarak kabul edildi. İster doğuştan yetenek olsun ister yetiştirme, her iki durumda da kariyerini durdurmak için bıçaklanmış gibi hissediyordu. Elden başka ne gelirdi ki?

Kamo Nehri'nin hacmi kısmen artıp hafif bulanıklaşmış, akım gücü kurumuş nehir yatağının üzerinden sekiz çatala ayrılıp dökülüyordu. İstihkâm duvarının engel olduğu çiçek çöplerinin su kenarını yeşille renklendirmesi eskisi gibi değişmemiş olsa da balık sayısı azaldığından balık tutan çocukları bile göremiyordu. İlkbaharın ortasındaki gökyüzü, kıyıdaki tomurcuklanan söğütlerin dumanlı tepelerinde güneşli ve bulutluydu.

Bir süre sessizlikte, çağlayarak akan nehrin sesini dikkatle dinledi. Nehrin sesi onu oturduğu yerden geçmişte hatırladığı memleketine götürdü. Betsuşiro akıntı yönünün tam tersi istikametinde olan büyük bambu ormanı evinin çatı merteğini gizlediğinden görülmese de bu dünyada bir başına kalan annesini anımsadı. Aç saray hanımının hayaleti olan annesi, orada lezzete olan takıntısıyla tek oğlunun herhangi bir şekilde geçimini sağlamanın bir yolunu bulmuş olarak eve dönmesini bekliyordu. Uzun bir süredir evine gitmemişti ancak acaba yaşlı ustası hâlâ ilkokul atletik

spor müsabakalarını arayıp giderek yarışan çocukların genç ve sevimli görünüşleriyle yaşlılığının ilerleyişini unutmaya çabalıyor muydu, merak ediyordu.

Betsuşiro üzüntüsünü kahkahalarıyla saklayarak çocukluğunda annesiyle akşam yemeği garnitürü için bu nehrin kıyısında küçük balıklar yakalayıp eve dönme hikâyesini anlattı. "Şimdiye kadar çok lezzetli yemekler yedim ama şimdi düşündüğümde annemin o zamanlar güveç yaptığı küçük balığın tadı kadar lezzetli olduğunu düşündüğüm şeyi bulamıyorum." Daha sonra, bugün yemek yaparken hissettiklerini de dahil ederek, "Bundan yola çıkarak zevk ve sanat arasındaki fark sevgi ile buna sahip olmamak arasındaki farktan kaynaklanıyor olabilir mi diye düşünüyorum," dedi.

Madam buna hemen cevap vermedi. Önce yurt dışı seyahati sırasında Paris'teki ünlü restoran Foyo'da edindiği deneyiminden bahsetti. Restoranın yemek odaları, kapıların mafsallarından yer döşemelerine kadar ses çıkarmayacak şekilde yumuşak halı ya da yünlü kumaşla kaplanmıştı. Renklerin uyarıcılığı azaltılmıştı, tavandaki ve masadaki mumların gücü de ayarlanmıştı. Lezzete odaklanılması amacıyla her şeye dikkat edilmişti. Garsonlar ego ya da erkeklik dedikleri kabalıktan uzaklaşmış, zarif, yaşlı adamlardı. Er ya da geç bu yolda ölecek insanlardı ve şimdi başkalarının zevklerinden zevk alma sanatına ulaşmış gibi görünüyorlardı. Yemekler, Efkaristiya ayini gibi dinsel ve randevu gibi bir ağırbaşlılıkla servis ediliyordu. Şimdi masanın önüne yaz başlarındaki berrak gökyüzünü yansıtıyormuş gibi görünen soluk sarı bir çorba kâsesi konuldu. Daha farkına varmadan yaklaşan yaşlı garson, yuvarlak dilimler hâlinde kesilmiş sığır kemiğinin konduğu gümüş bir tabak ile ayak-

ta duruyordu. Yaşlı adam misafirlerin işaretparmağının hareketiyle uyumlu olarak hafifçe başını sallayıp kaşık ile kemiğin içinden ilikleri çıkardı. Etin suyu ortasından dikkatlice kayıp aktı. Genç bir kızın kristalın ardından görülen kalbi gibi şeffaftı, gençliğin sularının üstünde yüzüyordu sanki. Tabiri caizse, Japon mutfağında çipuranın gözlerinin etrafındaki etten yapılan sıcak çorbaya eş değer bir yemek olabilirdi. Yaşlı adam saygıyla eğilip birkaç adım geri çekildi. Müşterilerinin haz alarak bu cennetsi güzellikteki suyu höpürdeterek içmeleri için dua eden bir dindar gibi geride bekliyordu. Tabii ki yemek arındırılmıştı. Hizmet mükemmeldi. En baştan tatlıya kadarki rotanın içinde eksik denilecek bir şey yoktu. Sözde her türlü iyilik ve güzelliklere adanmışlıkla, hayranlık içinde yemeğimi bitirdim.

"Ama biraz kötü bir tat bıraktı ağzımızda, biz de herkes için aynısı olur diye düşündük."

"Yüzünüze karşı överek sizi mahcup ettiğimin farkındayım, o yüzden pek fazla bir şey söylemeyeceğim ancak bugünkü yemekler uyumsuz olmasına rağmen samimiyet denilen bir şey yayıyormuş gibi hissettirdi."

Madamın ağzından birbiri ardına beklenmedik yorumlar çıkıyordu. Yemek için "samimiyet" kelimesinin kullanılması Betsuşiro'nun daha önce hiç duymadığı bir şeydi. Üstelik samimiyet, içtenlik gibi şeylere doğumundan ve yetiştirilme tarzından dolayı darılan kalbi, bunların ismi geçtiğinde bile tiksinti duyuyordu. Eğer kendisi bunlara sahip olsaydı, tıpkı farklı tüylere sahip bir civciv gibi ona sahip olmayan insanlar birlik olup ona zorbalık yapmaz mıydı? Zayıflık, senin ismin bu, samimiyet. Böyle şeyleri umursamayıp güçlü olmayı dileyenler için sanat, yalanlara

direndiği ve endişelerini unutturduğu için sanat değil miydi? Yalnızca ozanlar bu modası geçmiş, tatsız şeyi söylerdi. Bu ahlak delisi bir kız öğrencinin söyleyebileceği türden bir sanat eleştirisiydi. Dikkate almaya bile değmezdi.

Böyle düşününce Betsuşiro'nun gözünde çiftin itibarı kayboldu. Omuzlarının kabardığını, her zaman olduğu gibi egemen olduğunu hissetti. "Ha, ha, ha, ha! Yemek yapmam samimi, öyle mi?"

Bir araba onları almaya geldiğinde çift boş zamanlarının olduğunu söyledi. Betsuşiro buradan nereye gideceklerini sorunca çift, Mibudera Tapınağı'nı ziyaret edip *Mibu Kyogen*'i izleyecekleri cevabını verdi. Betsuşiro alayla, "Din adamlarının eğlencesi için gayet uygun öyle değil mi?" deyince, biraz kaşlarını çatan madam, "Ah, siz böyle düşünseniz de gonglar ve çan sesleri bize sanki cehennemin sesini duymaya gitmişiz gibi hissettiriyor," diye konuştu. Sanatçı kocası da açıkça Betsuşiro'nun üslubunu fark edip huysuzlaştığını hissetmiş görünse de, Siz bizi iyi ve saf bir çift gibi düşünseniz de biz de cehennemden payımıza düşeni aldık. Cennette bile çok uzun süreli yer işgal etmek haksızlık diye düşündük ve cehennemi bulmak için yola çıktık sonra. Bizi o kadar basit görme lütfen," diye azarladı. Karısı, kocasının dirseğini çekip, "Bu kadar güzel genç bir adamdan şikâyetçi olacak değiliz. İnsan sanat eserini kıracaksın." Kendi söylediklerine eğlenip gülerek arabaya bindi. Betsuşiro ondan sonra çifti bir daha hiç görmemiş olsa da bahardaki iki toplantı hayatını ele geçiren, uğursuz bir şeytan gibiydi. Büyük çabalarla inşa ettiği kendisine ait kalenin itaatsiz bir rüzgâr tarafından alıp götürüldüğünü hissetti. Derin sanat denen şey hakkında bir şeyler anlamasını sağladı.

Ancak bu vakitten sonra sonra eskimiş, küflü bir inançla ilgilenmek gibi bir niyeti yoktu ve ilgilense bile, kadının söylediği samimiyet ve bağlılık düşüncesine takıntılı olmayı ucuz ahlakçılık olarak gördüğünden bundan iyice kusası geldi. Sonunda, tek yapması gereken ruhsal barış ve aydınlanmanın yolunu bulmaktı. Ölüm dışında bunu sağlayacak başka bir şey var mıydı? Ölüm istisnasız her zaman gelip her şeyi silip süpürecekti. Bu kaçınılmaz durumda soğukkanlılığını korumalı, ayrıca yaşarken sahip olduğu gelip geçici hayatın tadını çıkarmak için elinden gelen her şeyi yapmalıydı. Bunu başarabilirse, ortaya çıkan ifadelerde zevk ya da sanatın sınırları hakkında herhangi bir tartışma olmazdı. "İşler kötüye giderse tek yapmam gereken ölmek." Betsuşiro çocukluğundan beri durumlar zor geldiğinde ya da işler istediği gibi gitmediğinde kaçmadan, sorunların etrafından dolaşırdı. Genç adamın zihni soluk soluğa kaldığında, mantıksız toplum kavramının açıkça iddialı bir düşünce olduğu sonucuna varırdı. Bunu onaylarcasına Higaki'nin sahibinin ölümü, yanı başında bir misal oluşturdu.

Higaki'nin sahibinin yaklaşık bir yıl kadar önce boynunun sol arka tarafında tümör çıkmıştı. İlk başta ağrısı yoktu. Doktoru biraz kötü huylu olduğu için şimdilik ameliyata gerek olmadığı görüşündeydi ve tıbbi durumunu anlayıp tedavi edebilmek için röntgen çektirtti. Şişlik bir süre için küçülse de sonrasında, eskisinden daha da fazla şişti. En sonunda ağrıları başladı. Doktoru gizleyemez olunca, akciğer kanseri olduğunu açıkladı. Higaki'nin sahibi bunu duyunca şaşırmadı. "Yapmak isteyip de yapamadığım şeyler oldu ancak diğer insanlarla karşılaştırıldığında çok daha iyi durumda olduğumu düşünüyorum. Bu koşullarda yıl sonu

hesaplamalarını bitirebilir miyim ki?" dedi gülerek. Daha sonra geleceğiyle ilgili ayarlamalara başladı. Dükkânını başkasına devredip tüm alacak verecek işlerini hallettikten sonra biraz fazladan parası kaldı. "Kalabalık bir yerde ölmek istiyorum," diyerek Kyogo'nun arka sokaklarındaki bir eve taşındı. Güzel bir hemşireyi ve en sevdiği model bir kızı ölümüne kadar yanında işe aldı. Daha sonrasında kendisinin şahsen söylediği, "dâhinin ölümü"nün gerçekleşmesi için hazırlanmaya başladı.

Satmaya kıyamadığı en sevdiği koleksiyonuyla odasının içini süsledi. Yine de dar oda, içine doldurduklarıyla, Yahudi antika dükkânlarını aratmaz hâldeydi.

Odanın ortasına kendi kullandığı gölgelik takılı yatağı yerleştirdi. Tabii ki sahteydi ancak Amerika Birleşik Devletleri'ndeki İç Savaş sırasında, Amerika'da dolaşan İspanya Krallığı'nın bir ozanı tarafından kullanıldığını söylüyordu. Sütunun üzerine Latin harfleriyle kazınmış bir şiir vardı. Yatakta dimdik oturarak resim çizmeye devam etti.

Kanser zaman zaman şiddetli ağrılara neden olmaya başladı. Aldığı ağrı kesiciler de işe yaramadı. Doktoruna yalvarıp kendisine anestezi iğnesi enjekte etmesini istedi. Doktoru vücudunu zayıflatacağı gerekçesiyle buna kolay kolay izin vermiyordu. Tüm vücudu maviye çalan siyah renge döndü, zayıflayıp çıkan kemiklerinin arasındaki deri, açık mor bir renk almaya başladı. Kendini salan orta yaşlı adam, boynunun arkasındaki şişkinliğin büyümesiyle omuzları çöküp cüceleşmiş küçük bir şeytana benzedi. Yazın ortalarında bile çırılçıplak olduğundan bu içler acısı hâli örtülmeksizin gözler önündeydi ve onu görenleri ürpertiyordu. Ağrı vurduğunda o görünüşüyle yatağın üzerin-

de kıvranıp acı çekerdi. Vücudu suyla yıkanmış gibi soğuk terler döker; uzun, ince uzuvları çarpılır, birbirine sürtünür, beyhude bir çabayla kıvranıp zor bir doğum yapan bir yılan gibi görünürdü. Ne kadar birbirlerini yakın arkadaş olarak kabul etseler de Betsuşiro arkadaşının acısına eşlik etmekten hoşlanmıyordu.

Istırap denen şey sadece kendi başına bile boyunu aşıyordu. Her şeyden önce hastalık denen şeyin, insanın duyularına kök salması kolaydı. Sanatçılar için zehirdi. Kaçınabildiği kadar kaçınmak istiyordu bundan. Dolayısıyla Betsuşiro, Higaki'nin hasta sahibinin ıstırabı başladığında hızlı bir şekilde odayı terk eder, çay içmeye ya da birileriyle sohbet etmeye giderdi ancak hasta arkadaşı bu duruma razı olmazdı. "Ne kadar korkakça! İyice bak! Bu duruma düştüysen çok heyecan verici..." diye nefes nefese kalarak söylenirdi.

Betsuşiro ellerini acıyana kadar sıkar ve kendisi de soğuk terler dökerken izlemeye katlanırdı. Ölüm korkutucu değildi ama ölüme gidene kadarki süreç hoş değildi. Orada olma düşüncesi, aklında bir an için ortaya çıkıp hızlıca kayboldu ancak bu tür şeyler hasta sahibin ıstırabının derinleşmesiyle birlikte yok oldu. Şiddetli acıyla uyuşup şaşkına dönen Betsuşiro'nun beyninin temelleri değişime uyum sağlamaya başladı. Bakın, orada kıpırdayan şey artık bir canlı değildi.

Mısır'ın yeraltı mezarlarından çıkarılan bir mumya ya da Tibet'in mağaralarından taşınan kuru bir ceset veya uzun zaman önce nefes almayı bırakan bir maddeydi. Dahası, ritmik hareketleri; modern zamanlarda anlaşılmayan, ustaca ve hassas bir mekanizmayla imal edilmiş eski zamanlardaki oyuncak bebeklere benziyordu. Mavi, siyah rengiyle oksit-

lenmiş eski zamanlardaki oyuncak bebek neredeyse sabit bir ritimle hareket edip kıvranır, gıcırdar, parmak ucunda durur, yıkılır ve nihayetinde son nefesini verir gibi inlerdi. Aynı şey defalarca tekrarlanırdı. Model kızın korkudan ağlayan yüzü tuhaflıkla çarpılıp değişti, garipleşen bir ifadeyle kollarının arasından bakıyordu. Hemşire biraz kızgın ve ciddi bir ifadeyle yelpazeleniyordu.

Betsuşiro farkına vardı. Hasta arkadaşı bu ıstırabın zirvesinde eğlenmeye çalışıyordu. Acıya karşı koymaya çalışırken bedeninin kendisi kıvranarak umutsuzca ona ritim sağlayıp dans ediyordu. Bunu yapmak biraz olsun hastalığın acısını hafifletiyor muydu, yoksa arkadaşı her zamanki "eşsiz sanatını" kendinde göstermek için çaba mı sarf ediyordu? Hasta adam yeniden dans etti, kıvrıldı, gerildi, inledi ve sonunda enerjisini kaybedip ölmüş gibi nefes verdi. Müslümanların namazını taklit etmesine rağmen gerçeği söylemek gerekirse sinema salonundan duyulan ucuz orkestranın sesiyle uyumluydu.

Onu daha da şaşırtan şey, hasta arkadaşının bu hâldeyken karşısındaki duvara boy aynasını koyarak acınası dansını izlemekten zevk almasıydı. Görüntüyü daha güzel göstermesi için arkaplanda kendi görüntüsüyle birlikte yansıyan mavi bir duvar halısı ve bir vazo koymuş, hatta yaz çiçeklerini bile yatağın yanı başında hazır etmişti. Betsuşiro her nedense hassas bir öfkeyle yanıp tutuşuyordu. "Hasta adamın böyle aptalca şeyleri görmekle ne işi olur!" Betsuşiro, model kıza öfkelendi. Model kız, "Bunu kendisi istedi," diye itiraz etti. Hasta arkadaşı gülünç bir şekilde, onu suçlama, diye azarlayan bir bakış attı.

Üç kerede bir kez isteğini yerine getiren doktor iğneleri-

ni yaptığında arkadaşı iyi bir ruh hâliyle aptal aptal gülerdi. İştahı yerine gelir, Betsuşiro'dan ne pişirebiliyorsa pişirmesini isterdi.

Yeşil soğan ve peynirle güveçte pişirilen Fransız usulü soğan çorbası, sığır dilinden pirinç üzerine dökülen dana yahnisi, taze fasulyeli vinegret soslu salata. Genelde sevdiği şeyleri sipariş ettiğinden Betsuşiro için kesinlikle kolaydı ancak ördeğin kanı çıkarılıp bu kan ile ördeğin etinin kaynatıldığı yemeği ya da mermer yılan balığının parçalar hâlinde kesildiği sirkeli jöle yemeğini yapmak Betsuşiro için ilk olduğundan, hasta arkadaşı yatağından direktifler vermesine rağmen uyum sağlamakta zorlanırdı. Ördek kanını alkol brülörüne koyulan yemek tabağında karıştırtılmayı denediğinde zarif et suyu un kadar yoğun ve yapışkan bir hâle gelmişti. Yemek içine tuz, karabiber ve ördeğin etinden kesilen parçaları ekleyip bir süre kaynatıldıktan sonra yenilecekti ancak Betsuşiro tadına baktığında kan kokusu yoktu. Hasta arkadaşı, Paris'in ünlü ördek restoranlarından birinin aile sırrı olduğunu, oldukça ayrıntılı ve lüks mutfağa ait bir yemek olarak kabul edildiğini açıkladı. Jöleli yılan balığı yemeğinin, İtalyan göçmen mahallelerinin arka sokaklarında satılan bir yemek olduğundan ayaktakımının yemeği olduğunu söyledi. Lezzetli de değildi. Hasta arkadaşı bu yiyeceklerin anılarından zevk alıyor olacak ki yapılanları düzgünce yemezdi ancak art arda amaçsızca hatırladıklarını anlatırdı. Yaban ördeğinin olmadığı sezonda, yaban ördeğine benzeyen genç evcil ördek aradı. Yazın olgunlaşan bakla sertleştiğinde, ortası esnek taze fasulye istediği için Betsuşiro'yu oradan oraya koşuşturdu. Geçmişine gidip çocukluk zamanları burnunda tütmuş olacak ki hasta arkadaşı

başka bir zaman kızartma tavasında monjayaki pişirmesini ya da tavada fırınlanmış tatlı patates yapmasını istedi.

Betsuşiro yalnızca arkadaşının hayatının son demlerinde olduğunu düşündüğünden elinden geleni yapıp arzularını yerine getirmeye çalışır, hasta arkadaşı da bunlardan zevk alırdı. Hâlâ ilacın etkisi geçmediyse iyi ruh hâli devam eder ve Betsuşiro'ya oyun arkadaşı olarak rahat vermediğinden hâliyle Betsuşiro da arkadaşına karşı nefret duymaya başlardı. Hasta arkadaşı, Betsuşiro'dan boynunun arkasında şişip şimdi top gibi görünecek hâle gelmiş kanserli yumruya yağlı boyalar ile insan yüzü çizmesini söyledi. "Bir arkadaşımızı çağırıp gösteririz. Sonra da insan yüzlü çıban çıkabiliyor diyerek dalga geçeriz," dedi. Betsuşiro ne kadar reddetse de razı olmadı. Betsuşiro istemeye istemeye boya fırçasını getirdi. Bandajları kaldırınca X-ray ışınlarının yaktığı ve tıbbi kremlerle timsah derisi rengine dönen, insan karşıtı inatçı bir iradesi varmış gibi görünen yumru ortaya çıktı. İçerisinde, yumrunun çekirdeği yuvarlaklığını destekleyip koruyor, üstüne üstlük orta derecede gerili et ve deriyle gizlenmiş tümör, keskin bir neşterle derin bir şekilde kesip çıkarma isteğini dürtüyor ve inatla yapışmış yumru ona alay etmekten başka bir yol olmadığı hissini veriyordu. Tümörlü cilt yağlı boyalar için harikaydı. Boyalar vasıtasıyla fırçanın keskin ucunu canavarın yüzüne bastırıp sürterek dokundururken hasta arkadaşının bu tümörden ne kadar nefret ettiğini anladı. En nihayetinde nefretinden, yaramazlık yapma arzusuyla kurtulması gerektiğini anladığını hissetti. "Elinden geldiğince insanın acısıyla alay eden bir surat çiz. Tümör gibi görünmeyen bir insanın yüzünü." İnsanın yüzüne benzeyen alt boyamasını yapıp *kumadori* yöntemiyle burnu,

ağzı, gözleri çizmeye koyuldu. Hasta arkadaşı şimdiye kadar dişini sıkıp dayansa da sonunda, "Ah, ah, ah, ah" diye bedenini geri çekti. "Dayanamıyorum, artık yeter. Gerisini acım yok olup bedenim bir ceset olduğunda devam edersin." Bu nedenle, tümörün üzerine çizilen insan yüzünün yalnızca tek bir gözbebeği eklenememiş kaldı. Üstelik kaymıştı. Betsuşiro, hasta arkadaşının dediği gibi, öldükten sonra bile yüzünü boyamaya kalkışmadı. Şaşı olan tek gözüyle dik dik bakarken yüksek sesle kahkaha atan sahte insan yüzlü çıbanının çehresinin kayması beklenmedik bir şekilde, aksine anlamı derinleştirmiş gibi görünüyordu. İnsan hayatının tersliklerine, bütün dünyevi şeylerin geçiciliğine bakan bir yüze neden fazladan tek bir nokta eklemeye gerek olsundu ki? Betsuşiro arkadaşının cesedinin omzunun üzerinden görünen tamamlanmamış yüze dikkatle baktı. Kendi kendine, "Güzel," deyip cesedi tabuta koyarak onunla birlikte yaktı.

Hasta arkadaşına ağrısının geçmesine vakit kalmadan enjeksiyona devam edildi. Yalnızca sıvı yemekler tüketip yattı ve zor nefes alır oldu. Betsuşiro arkadaşının gitgide gece pazarındaki kürklü fok balığı satıcısının tabelasındaki doldurulmuş kürklü fok balığına benzemesi dolayısıyla insanların da sürekli bir değişim içerisinde olduğunu düşündü. Hasta arkadaşının ağızdan aldığı şey bitmiş, acısı da kayboluvermişe benziyordu. Doktor, ölümünün yakın olduğunu söyledi. Hem hemşire hem de model kız, gözlerinde yaşlarla evlerine dönmek için hazırlıklara başladı. Hasta arkadaşının belirsiz durumundan dolayı çoğu zaman uyuyor mu, yoksa uyanık mı anlamıyordu ancak gırtlağının içinden mırıldanır gibi sesler geliyordu. Betsuşiro kulağını yaklaş-

tırdığında bir şarkı söylediğini fark etti. Hasta arkadaşının böyle şarkı söylediğini hiç duymamıştı. Belirsiz melodisini zorla anlamaya çalıştığında ninni söylediğini fark etti. "Pış, pış, bebeğim, pış, pış, bebeğim." Betsuşiro'nun yüzünü kendisine yaklaştırdığını fark edince hasta arkadaşı, elinden geldiğince gülmeye çalıştı. Tıknefes hâlde söylediği ninninin sözlerinden bir anlam çıkarmaya çalıştığında şu lafları etti. "Nereye bakarsam bakayım boşuna. Baştan sona hiçbir şeyim yok. Ne kadar ararsam da sana bırakacağım kendime ait bir şey bulamadığımdan üzülüyorum. Ah, evet! Tokyo'da yaşayan bir teyzem var. Hâlâ orada. Uzaktan ince ve ahmak görünür. Onu sana veriyorum. İyi biridir. Sana verdim, artık senin teyzen oldu."

Hasta arkadaşı öldü. Restoranın eski müşterileri ya da oyun arkadaşları dışında Kyoto'da hiç yakın akrabası yoktu. Tokyo'daki teyzesiyle iletişime geçtiğinde yaşlı olduğunu ve cenaze törenini kendisinin uygun gördüğü bir şekilde yapmasını istedi. Betsuşiro kendini yetkili kişi olarak buldu. Cenaze töreninin sorumluluğunu alarak ölü yakma işini halletti.

Betsuşiro küllerle birlikte Tokyo'ya çıkageldi. Tokyo'da doğan Higaki'nin sahibi, öksüz büyümüş biri gibi görünüyordu ancak aile tapınağı ve mezarlığı Akasaka Aoyama'daydı. Teyzesi, kemiklerinin aile tapınağına gömülmesini istiyorum, diye ricada bulununca Betsuşiro, teyzenin Tokyo'nun şehir merkezinde bulunan evinde kalıp gömülme işlemini de halletti. Bu fırsatı değerlendirip büyük metropolü gezerek Kyoto'ya geri dönmeye karar verdi ancak bir ay gibi bir sürede çoktan teyzenin tutsağı hâline gelmişti.

Bu teyze bir kız okulunda aşçılık öğretmeniydi ve ilk zamanlarda kız okulu olması nedeniyle ek olarak ev ekonomisine ait diğer konularda da çeşitli şeyler öğretiyordu. Modası geçip de okuldan kovulduğunda bile, hayat bilgisi olduğundan şehir merkezindeki kızların sorumluluğu üstlenip evlilik öncesi eğitim veren küçük bir özel okul açmıştı. Teyze de ailesinden yana şansı yaver gitmemiş bir kadındı. Kocası erkenden dünyadan göçtüğünde dört çocuğu da yavaş yavaş eksilip gitmişti. Geriye evlenme yaşına gelmiş tek bir kızı kalmıştı. O da dershanenin muhtelif işlerini hallediyordu. Anemisi olan uysal bir kızdı. Teyze onu azarlar, emirler yağdırırdı. Dershanedeki kız öğrenciler onu abla diye çağırırken biraz aptal yerine koyulduğunu hissediyordu. Bir şey söylendiğinde korkudan titreyecek gibi görünen bir kızdı.

Teyze, çocukluğunda yetim kalan, Higaki'nin sahibi olan yeğenini kabul edip delikanlı oluncaya kadar kendi çocuklarıyla birlikte büyütmüş ancak daha sonra Higaki'nin sahibi evden ayrılıp yabancı memleketlerde dolaşıp durmuştu. Kendisiyle teması da kestiğinden yeğenine karşı sevgisinin de nefretinin kalmadığını ancak durum böyle bırakılırsa Higaki'nin soyunun yok olacağını söyledi.

Yeğeni Higaki'nin ailesi ana aileydi ve teyzesi bu evden ayrılan evlerden birine gelin gitmişti. Teyzenin dediğine göre, kendi evinin soyunun tükenmesi umurunda değilmiş ancak Higaki'nin ana evini yalnızca ismen bile olsa hayatta tutmak istiyormuş. Bunun üzerine kendisine danıştı. Eğer "Çok nefret etmezseniz..." diye başlayıp kendi kızıyla evlenmesini, çocuklarından birini Higaki'nin soyadını vermesini ve sadece evin aile adıyla yeniden kurulmasını istediğini

söyledi. Öyle olursa ailesi için üzerine düşeni yaptığını hissedecekti ve Betsuşiro da arkadaşı için güzel bir şey yapmış olacaktı. "En önemlisi, evleneceğin kızım Higaki'nin sahip olduğu tek kız kuzeni. Bu kader olabilir mi acaba?"

Teyzeden bu konuyu ilk duyduğunda Betsuşiro sadece gülüp geçmişti. Arkadaşının sanata adalı hayatı rüzgâr gibi geçmiş ve ve güzelce son bulmuştu. Hasta arkadaşının yaşamı ve ölümü karşısında teyzesinin teklifi fazlasıyla alelade geleneksel yükümlülüklerdi. Ne kadar birbirine bağlansalar da hasta arkadaşının ömrü yamalanarak uzatılamazdı. Teyzenin bahsettiği en küçük kızın bile kendisine göre herhangi bir çekiciliği yoktu. "Böyle şeyler söylesen bile..." Betsuşiro yüzünde garip bir ifadeyle bir eliyle kafasını tutarken bir yandan çıkış yolu arıyordu ancak tahmin edileceği üzere teyzenin ikna çalışmaları dur durak bilmiyordu. "Sen de Tokyo'da daha iyi bir konuma gelirsin. Tokyo güzel bir yer," deyip Betsuşiro'nun yeteneklerini tartıp biçtikten sonra aceleyle Keisetsu Villası başta olmak üzere üç ya da dört güçlü ailenin kapıcılık işi için referans oldu. Onu bu semtte alıkoymak için bir çapa daha bağladı. Teyze, Araki Ailesi şehir merkezinde olduğu zamanlarda en büyük kızı Oçiyo'yu özel okuluna kabul edip eğittiğinden Keisetsu ile samimi bir ilişkileri vardı.

Ne söylense karşı koymayan, karakteri olmayan bir kızdı. Betsuşiro, teyzenin en küçük kızı ve Higaki'nin sahibinin kuzeni olan İtsuko adındaki kadına bu hissin olağanüstülüğüne çok geçmeden yakalanıp bağlanıvermişti. Betsuşiro gibi biri hayatının önemsiz meselelerinde bile tiranın dikenlerini dışarı çıkarırken kişiliksiz, Çin kılıç otu pamuğu gibi bir kadın tarafından kolayca kancasına takıl-

ma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Betsuşiro'nun insanlara karşı, isteklerine aykırı giden düşüncelerden kaynaklanan öfkesi, zorba emirlere dönüşür ve yakın çevresine düşerdi. O kız her daim korkmuş ve kederli yüzüyle, "evet, evet" der, eğilmiş pozisyonda aceleyle oradan oraya koşuşturur ve işlere özen göstermeye gayret ederdi. Kendisinin kölelik rolünü bir kez bile sorgulamayışı ve bir sonraki emirleri titreyerek bekleyen görüntüsü Betsuşiro'ya kendisini çok güçlü hissettirirdi ve onu küçümserken kendini iyi hisseder oldu. İnsanlık laneti taşıp da gururun kötülüğünü kusan, bir mızrak ucuna benzeyen aşağılamaları veya alaylarıyla genç kızın vücudunu delik deşik etse bile kız, yalnızca acınası bir hâlde tahammül edip sabrederdi. Acı çığlıklarının sesini bile çıkarmaktan korkardı.

Yalnızca zor beğenirliği avantajdı. Sessiz, soğuk ve zayıftı. Ve aptalca dürüstlüğü ondan nefret etmeyi çok zorlaştırıyordu. Diğer taraftan teyze hafifçe gülümserken ikna pençelerini gevşetmiyordu. Betsuşiro, "Asla!" diye düşünürken İtsuko vazgeçilmez kişisel eşyası hâline gelmişti. Evliliğe benzer bir ilişkiyle birbirlerine bağlanıvermişlerdi. Yavaş yavaş İtsuko'ya yapışıp teyzenin arzu ettiği gibi Tokyo'nun bir sakini oldu ve İtsuko'ya eşim diye seslenmeye başlayıverdi. Bazen Higaki'nin sahibinin ölmeden önce söylediği anlamsız mırıldanmalarından, "Teyzemi sana vereceğim. Senin teyzen olsun," sözlerinin senaryoya dönüşmesinin gizemini düşünürdü.

Kyoto'da tek başına kalan öz annesini, neredeyse delikanlılık zamanlarına kadar onu yetiştiren yaşlı taş kabartma ustasını içine dert etmemiş değildi ancak şu anki durumunda bağın derinliğiydi onları hatırlamayı acı verici kılan. İtilip kakıldığı bu koca şehirde ismini duyurabilme arzu-

suyla yanıp tutuşan Betsuşiro için yakın arkadaşı olsa bile yabancı birinin teyzesini teyze diye çağırıp akraba demenin sorumluluğu daha azdı. Karşılığında çok fazla sorumluluk dayatılmadan yaşlı bir kadın tarafından ilgilenilmek iyiydi ancak hayattayken kendini zevke adayan, ölümle karşılaştığında bunu oyun olarak gören ve hayatı doğaçlama şiir gibi yaşayan Higaki'nin sahibinin saçma sapan konuşması bilinçsizce sadece tek bir dünyevi ipliği bu dünyadan çekip çıkararak bununla arkadaşının etrafını sarıyordu. Yine de bu ipliğin beklenmedik sıcaklığını ve anlamlılığını düşünmeyi istemedi.

Betsuşiro, teyzesinin ilgilendiği şehirdeki üç dört güçlü ailenin içinden en çok Keisetsu Konağı'nın sahibinin gözüne girmeye çalıştı.

Keisetsu Konağı'nın sahibinin doğma büyüme Tokyolu, Çin klasikleri bilgini ve gençlik döneminde yenilikçi bir düşünür olduğuna hiç şüphe yoktu. Konuşmaları ve makaleleri oldukça ses getirmişti. Muşamba kumaştan Çin takımı giyerek Asya kıtasındaki politikalar hakkında konferanslara katılırdı ancak doktrinleri zamanın gerisinde kalmıştı. Sonrasında karısının şüpheli ölümü sebebiyle insanlarla ilişkilerinin tümünü kesmişti. Satacağını düşündüğü kanji sözlüğü ve üniversiteye giriş sınavı kitaplarını kendi çabalarıyla basıp satışa sunmuştu. Kazandığı parayla kiralamak için ev ile arsa satın almıştı ve bunlar dışında para getirecek yollar aramıştı. Ufak çapta zengin bir adam olmuştu.

Dul olarak yaşıyordu. Büyük kızı Oçiyo'yu okuldan aldıktan sonra ona evin hanımının görevlerini ona vermişti, küçük kızı Okinu'yu da şımartarak büyütmüştü. Keisetsu'nun karakterinin de yardımıyla bu bilgin tüccarın evine Higaki'nin teyzesi dışında girip çıkan oldukça az kişi-

den biri olmuştu. İlk ziyaretinden itibaren Keisetsu'ya göre Betsuşiro, kontrol edilemez yeni tür bir canavardı. Onunla *koto, go*, kaligrafi gibi hobilerle ilgili genel konularda konuşabilirdi. Aynı zamanda konuşma tarzı da farkında olmadan onu heveslendirip Keisetsu'yu benimsettirecek kadar konuşmanın kimi yerinde çelişkili dürtülere meydan okuyarak karşındakinin ruh hâline sıçrıyordu. Özellikle lezzetler söz konusu olduğunda Betsuşiro gerçekten yemeği hazırlayıp bu derin bilgi birikimini kanıtlıyordu. Dar görüşlü insanların psikolojisini garip bir şekilde anlayan Betsuşiro, gurme orta yaşlı beyefendinin diline bu yönden saldırıp iştahına piyano tuşları gibi basıyordu. Dul olan ve boş vakti çok olan Keisetsu bu zamanını vücudundaki yağı yakıyormuş gibi üfleyip püfleyerek nefes alırken bütün gün kavurucu güneşin altında seyahat kaskı takıp saksıdaki bitkileri kırpıp budayarak, evcil hayvanları takıntı hâline getirerek, tuhaf koleksiyonuna kendini kaptırarak geçiriyordu. Bazen hesapsızca sadece maddi kazançlarını düşünür, eski günlerdeki onurunu tamamen unutup onu bilge tüccar olarak damgalayan insan doğasına delirmiş gibi ağlayıp sızlanırdı. Bu hoşnutsuzluğa karşı tepki olarak Keisetsu'nun yemeğe olan takıntısı daha da şiddetlenmişti. Keisetsu'nun büyük kızı Oçiyo, ev işlerini yapıp evin hanımının görevleriyle hırpalarken küçük kızı Okinu'yu en son moda giysileri savurganca alıp Şiba Tepesi'ndeki Fransız Katolik kız okuluna göndermekten memnun oldurdu. Doğası gereği Okinu'ya karşı sevgi duyduğuna şüphe yoktu ancak her şeye aşırı yanlı davranmasına sebep olan saplantılı karakterinin de bunda bir etkisi var gibiydi. Betsuşiro'nun gelmesinden önce yumuşak kabuklu kaplumbağa yemeğine kafayı takmış, kaplumbağanın güvecini bir şekilde yapabilmiş ancak

kaplumbağa buğulamada başarıya ulaşamamıştı. Betsuşiro boyanmamış pamuklu kumaşa sardığı kaplumbağayı canlı olarak gömecekleri sıcak külün hazırlanmasını, yakılacak odunun seçilmesini, sıcak külün derecesini, pişme süresini uygulama yoluyla kolayca gösterdi. Keisetsu pişen yemekten bir parça koparıp sadece soya sosu ile yediğinde yakın zamanda tatmadığı enfes bir lezzetle karşılaştı. O zamana kadar Betsuşiro, Kyoto'da çağrılmaya alıştığı Yoşiro ismini kullanıyordu ancak o andan sonra Keisetsu, Yoşiro ile ilgilenmeye kendini kaptırarak ona bencilce Betsuşiro ismini taktı. Kız kardeşler de ona böyle seslenmeye alışıverdiler. Sahiplenici Keisetsu, Betsuşiro çiftine bir konut verdi ve sadece karın tokluğuna yemeğini karşılayacak kadar destekte bulunarak başka evlere çalışmaya gitmesine izin vermedi.

Betsuşiro, Keisetsu Konağı'na ayak basıp da küçük kızı Okinu'yu gördüğü ilk an, "Vay be!" diye düşündü. Kendisiyle ilişkisi bu kadar uzak olan bir dünyada yaşayan ve beğenisine bu kadar uyan başka bir kız yoktu. Her zaman hayal kuran masum bir görünüm ve alaycı bir sertlik taşıyordu. Ama aynı zamanda, ilk hasatta toplanan ekinler gibi bir tür otorite de yayıyordu ama yine de, ileride büyümelerinin engellenmiş olmasının verdiği gizemi hissettiriyordu.

Okinu, nadiren birinin girip çıktığı konaklarına gelen genç Betsuşiro'yla ilgilenmedi. Zaman zaman yanında olduğunu bile unutmuş gibi onu bir kenara atıp tek başına hayaller kurar, eğlenirdi. Annesinin olmayışından ve gururlu babasının bakımıyla büyütülmesinden midir nedir, o sıralar umursamaz ve asil bir yalnızlık hissi yayıyordu. Betsuşiro'nun güzel yüzünü başından beri önemsemiyor gibiydi. Büyük kız Oçiyo'nun ise yüzü kızarıyor, kız afallamış bir durumda görünüyordu.

Betsuşiro, Okinu'nun karşısındayken gerim gerim gerinmekten, otoriter görünmekten kendini alamıyordu. En derin düşüncelerini görebiliyormuş gibi her zaman yere bakmaya meyilli puslu gözlerini yavaşça yerden kaldırıp doğrudan gence bakardı. Bunun üzerine Betsuşiro ikisinin farklı dünyalardan olduğunu hisseder, kendi düşük doğumu yüzünden kalbi buz keserdi.

Ancak Keisetsu, Betsuşiro'ya ortağı olmasına ek olarak kız kardeşlere yemek yapmayı öğretmesi talimatını verdi. Aralarında Okinu'nun elinden tutarak talimatlar vereceği türden bir ilişki başlayınca Betsuşiro da daha samimi hissetti. Kızın yemeğe olan becerisi sıradan kızlarla eş değerdeydi, kız masumdu ve eli yavaştı. Kimonosunun ayrılan dikişlerinden yanlışlıkla görülen beyaz ten kadar güzeldi. Kızın aptallıklarından sonsuz lezzet alırken onu azarlayıp hakaret edebiliyordu. Okinu böyle zamanlarda boyun eğmeden istisnasız karşılık veriyordu ancak bu genç adamın sahip olduğu üstün yeteneğe biraz ilgisi var gibiydi. Betsuşiro heveslenip kendisinin reklamını yaparak sanatındaki deneyimleri hakkında sohbet ederdi. Çekingenlikten kaçınıyordu ancak ilişkileri sadece bu kadardı. Betsuşiro, bu kızı ne kadar sevdiğini düşünürken İtsuko ile sıradan aile hayatında farkında olmadan yıllar geçti ve bir çocukları oldu. Teyze, Higaki evini varis olarak alabilecek başka bir çocuğun doğmasını tetikte bekliyordu.

O gece, sisli akşamın derin karanlığının inatçılığına özenen Betsuşiro, alışılmadık bir şekilde, geçmiş hayatını tekrar tatmaya çalıştı. Ölümün her şeyi çözebilecek mutlak olduğuna karar vermişti. Soğukkanlılıkla kısa yaşamına dönüp baktığında bir an için hayatının ne kadar önemsiz oldu-

ğunu düşündü ve kalbi yeniden ölüme baktığında ölüm de önemsiz geldi. Küçük bir çocukkenki deneyimlerinden yola çıkıp bugüne kadarki ideolojilerini bir araya getirerek çıkardığı sonuç buydu.

Şimdi böyle olduğuna göre, yaşarken hayatını güzelliklerle huzurlu hâle getirme ve mümkünse, canıgönülden yapmak istediği şeyler için hazırlık yaparak yaşama fikri giderek daha şüpheli bir hâle geldi. Düşüncelerinin bir tanesini bile gerçekleştirememişti. Sürekli olarak sürdürdüğü yemek pişirme sanatı bile ona eşlik eden dünyevi şeylere karışmış, kendisini beklenmedik bir yöne doğru sürükleyip onu tekrar kullanılıyormuş gibi hissettiriyordu.

Dolu yağıyordu. Derinlerden, inatçı derin karanlığın içine. Ne kadar yağarsa yağsın beyazlamayan karanlığı bir gün beyazlatacağına inanarak şiddetle yağmaya devam ediyordu.

Gecenin ilerleyen saatlerinde etraftaki evlerin seslerinin azalmasına karşın anacaddeden geçen trenin gürültüsü ara sıra uzaktan duyuluyordu. Yandaki oturma odasında uykuya dalmış görünen karısı zaman zaman ağlayan çocuğa, "Baban burada," diye mırıldanarak göğsüne bastırıp susturuyor ve tekrar uyuklama sesi duyuluyordu. Betsuşiro evinde kaprisli babasından çekinip annesinin bu sözlerini duyduğunda ağlamamaya çabalayan çocuğun kalbiyle dişlerini sıkıp dayanmasına karşı ilk kez bu akşam acıma hissetmişti. Merhum rahip babası, eğer çocuğum mali zorluklardan şikâyet edip "Beni neden böyle bir dünyaya getirdiniz ki?" diye babasını suçlayacak olursa annesine, "Bunu istemiyordun madem neden doğdun? Biz de seninle aynı durumdayız," diye cevap vermesini vasiyet etmişti. Düşününce bunlar merhum babasının enine boyuna düşünmesinin sonucu

dökülen kelimeler gibi görünüyordu. Çocuğun da farkına varmadığı kendi iradesi vardı.

Karşılıklı sebebini bilmeden babası onu miras bırakmıştı, o da çocuğunu. Babasının bu vasiyetini ileten annesi, baba evinin kefaretini ödemek için genç bedenini tüm arzulardan arındırmış olsa bile sadece oburluktan vazgeçemeyip dövünüp durmasına rağmen kendi arzularını oğluna aktarmıştı. Küçükken lezzetli yemeklerin ikram edildiği bir yerden döndüğünde annesi yemeğin ayrıntıları hakkında merakla tekrar tekrar sorar, sanki kendi yemiş gibi memnuniyetten yüzü parlamaz mıydı? Son nefesini veren tek arkadaşı Higaki'nin sahibi, sonunda kuzenini kendisine eş almaya ve varis soyunu devam ettirmeye karşı koymuş, ölümün sarhoşluğunda bilinçsizce kolayca kendisine vermişti. Böyle düşününce bu dünyada kendi neslini bitirecek kimse yoktu. Herkes rahmetli babalarının sözlerini karşılıklı iletmeye devam ediyordu. Bunu ilk kez, bir süre önce baharda Kyoto'da yalnızca iki kez karşılaştığı ressam ve şair karı kocanın sözlerinde fark etti. "Bizler cennetteki yerimizi uzun zaman doldurmaktan vicdan azabı duyduğumuzdan cehennemden yer arıyoruz," demişlerdi. Bu şekilde bakıldığında ustalar bile koparamadıkları ilişkileri tarafından tamamen büyülenmiş, acı çeken adamlar olabilirdi belki de. Madamın söylediği samimiyet ve içtenlik gibi şeyler de ucuz bir ahlakçılıktan ibaret değil de derin anlamları olan daha hilekâr bir şey miydi? Neydi acaba o zaman?

Gece sessizce uzayıp gidiyordu, yavaş yavaş derinleşen karanlık inatçı, koyu ve sarptı. Bitmek bilmeyen bir iştahla yağan doluyu yalayıp yutuyordu gece. Belki bakış açınızı değiştirirseniz, ölümsüzlük dolunun yukarıdan tükürmesi, kusmak olarak bile görülebilirdi. Sonunda yiyip yiyip kusan

ve yemekten tatmin olmayan garip bir karanlıktı. Bu kadar güçlü bir iştahı olduğunu Betsuşiro daha önce hiç bilmezdi. Sanki ölümü yiyip, yaşamı kusup tekrar oluşturuyor gibiydi.

Benliğini karanlığa bırakıp kendini unutarak dikkatle izlediği zaman karanlığın kadınsı bir çekicilikle dolup taştığını ve bu çekicilikle beraber durmadan kalbini parmaklıyormuş gibi hissediyordu. Okinu? Olur şey değil! Bu da başka bir tuzak mı?

Turplu *çirinabe* uzun zaman önce kaynamış, tencerenin dibi de gelgit ile ortaya çıkan kumlu arazide kalmış çöp gibi görünüyordu. Mutfağa bakmak için çıktığında likör dükkânının çırağının bira şişelerini teslim ettiğini gördü. Tatami odasına taşıyan Betsuşiro içkiye karşı zayıf olmasına rağmen bu akşam dolu yağışının karanlığını izleyerek gece boyunca içmeye karar verdi. Bu boyun eğmez karanlığa eşlik etmeye devam edecekti ancak, "Daha fazla turp yiyemem," dedi.

Sakince yan odaya seslendi. "İtsuko, affedersin ama Naka-Dori'deki İzu Konağı'nı uyandırıp maymun balığı karaciğeri ya da kavahagi balığının karaciğeri varsa lütfen bana getirir misin? Üstat istiyor dersen mutlaka verirler..."

Nadiren bu kadar kibarca isterdi. Karısı, "Evet, evet," diye yarı uyanık bir sesle cevap verdi. İtsuko'nun aceleyle dışarı çıkıp uzaklaşan ayak sesleri duyulurken Betsuşiro ocağa kömür ekledi. Eğilmiş başına 50 voltluk lambanın ışığı vurduğunda Betsuşiro'nun gözlerinde şimdiye kadar hiç görmediği bir damla gözyaşı parladı.

1941